

39136

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4.

సంపుటము. ౪.

జన్మ పట్టణము 1917 సం॥ డిసెంబరునెల 26 వ తేది బుధవారము

నెం 221

పింగళ నామ సంవత్సర మార్గ శిరమా స శుద్ధ త్రయోది ౧౩.

నందినీ ౨౨౧

OTTO DILBAHAR REGD

THE

PERFUME OF ORIENTALS

DELIGHTFUL & LASTING

మిక్కిలి మనోహరమగు నువాసన

(రిజిస్టరు కాబడినది.) **ఆటో దిల్ బహార్.** (రిజిస్టరు కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు చుచి కనుకనునది, సాటిలేని చుచి మనసువాసనలను. ఆల్కాహోలుగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకలేని సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ కువాలపై కొన్ని దిండువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్ధమగు నువాసన నిన్నలవరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

నిన్నలైజా (అర (డాం)	సీసా 1-8	రు	0-8-0
సభ్యరకము లైజా 1-1 (డాం	"	"	0-12-0
వేరొకలైజా 2	"	"	1-4-0
వేదలైజా 4	"	లేక 1/2 డౌన్సు	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులలోను వారకును. దీనిని అనేకమగు నకలుపెట్టు కలవు. కావున, రాము కొనునపుడు సీసాపై న, కార్డుపై నను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో రిబ్బనోరుయొక్క సులభములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ విగువారికి వ్రాసినచో అకాకిమృతుగల నువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

పోల్ ఏజెంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 1118, జామ్నానునీదు బొంబాయి.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపడదు.

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-8 వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

పార్వపు నొప్పుల కార దోలును. వాయువు పోట్ల పోగొట్టును.

సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియుంట నుండదగినది.

పనమూలికలచే హింబూదేశమున

తయారుచేయుటకు నుంచుమిండు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

అమృతాంజనం డిపో. } 102, (ఫేరికోట్, బొంబాయి;
} 6, తంజావూర్ పిడి, మద్రాసు.

సీతాస్వయము లేక లంకా దహనము.

అయిదంకముల నాటకము.

మద్దలాలా పద్యములు!! (కావ్యము సార్వభౌమ!!)

ఇయ్యది మృదుచుధురైలిని వ్రాయబడినది. జనసామాన్యులకు తెల్లకు నుబోధకము. ప్రదర్శనా కాలముగ నున్నది. భక్తిరసపూరితమైన చక్కని కర్ణాటకాది నిర్ణయములతో నిండియుండును. ఒక పర్యాయము చదివినను ప్రదర్శించినను విడువరు. దీనిని గూర్చి నెల్లూరు వాస్తవ్యులను బంధరు నోలిలు కాలేజీ ప్రొవెనెనరు క్రియాల ముత్తరాజు నుబ్బారావు, ఎం. ఏ. గా రొసంగిన యభిప్రాయమును చదివిన ఈ నాటక రాజముయొక్క ప్రాశస్త్యము చక్కవరులకే బోధపడును. రూ. వెల 1-0-0 తపాలకూలి వేరు.

గ్రంథకర్త:— వసుమతి యజ్ఞ నారాయణశాస్త్రి, (980) భొజ్జిలి పేట, బంజరు.

కారణం బ:— ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు కావబడినది. అంజరు జదివితీరవలయును. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ వేలు. ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి పిడి, మదరాసు.

బాధావిడతలకు సంఘము: బనోడిక నహితమైన డా॥ పి. డి. సావంతుని వనోషధిసారసవరిల్లా

అపరిమితపు రక్తమువలన జనించు బాధ్యములకు కీరీటుమంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను, ఇండ్లను, ప్రాతశోషలను అన్ని విధములనలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్రతువు కారిణి (జిరి)

కనాడికసార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. రోగముగండిలి పొడరగదోషములను, మలబద్ధకమును కార్మసంబంధమును పోషలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. కరీరాకోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర మందుటకు 4 డౌన్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

పోషకము:— **పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.**
Proprietor R. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144. No. 2, BOMBAY.

విక బావాలిపే ప్రశంస

ఇది కెన్నెలకంటి అస్పారాయ నిరవితము
వెల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి పిడి, మదరాసు.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల విద్యార్థి వ్రాసినది.
ఇది శ్రీయత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టరు (పేడు మార్కు) 533)

దుఃఖముతో పయ్యనారు సంకోచముతో పొవుదురు. నుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవాలి.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందు యుండవలసిన మోక్షోదానము. అంజ, యూవాని, దేశీయదైత్యులతో పోగొట్టగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినములు ఉంచినను మందు గుణమునూబడు. లేలనను మూత్రమే కాక ఎలలె, కుక్క, సాము, నుట్టి వెంటలకు విమజంతువుల కాటులకు మదరాసు గింనును. వెలపాకెట్ 1-8 0-8-0 పోస్టేజీ 0-3-0. 1 డౌన్సు పాకెట్ వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజీ వేలు.

2. కేసాద్ 2 పోకెట్లు తేల్చిండుకొనవారికి పోస్టేజీ ఇవాలి. 3. రుట్టలకు 100. 25 రూపాయలు కమిషన్ నియోజకును.

నిరువామా:— ధనం లక్ష్మీ కం. వేది, 16 కెంకేజీ పేట్టి పిడి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

పువ్వు మును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్దవారకును. కొనువారు సూర్యమూర్తును గమనింపుడు. కరస్పాకెట్లు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎన్. నారాయణ అండు కంపెనీ. (53) 21, హమ్మం పిడి, బొంబాయి.

K. B. JOSHI & Co,
32, Hornby Road Fort,
BOMBAY.

LARGEST HAND PUMP

Our 3 inch Pump is the largest available Hand Pump on the Market. Very useful for Shallow Water. Large capacity to suit small irrigation write for particulars and prices (537)

ALSO

Hand Pumps for very deeps wells up to 150 ft; Tank Pumps of new pattern, ready in stock. Write at once for further particulars.

అవసర రాష్ట్రీయ మహాసభ.

అధ్యక్ష కోపన్యాసము.

పూర్వ సంచికానుబంధము.

నా ఆంతరంగమున నేను సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమునకు విముఖుడను. నా విముఖ్యమున కనేక కారణములు గలవు. గుప్తమై యుండునట్లు నాతిరుభావము ఇప్పుడేపుడే పునరుద్బోధిత మగుచుండగా, స్వభావమునామము ముఖ్యమైన ఈ కాలమునందు పరస్పర వైమర్యములను రేపుదు, హిందూదేశమునకు రాజకీయమోక్షమును సాధనమునకు అడ్డుపడుచుండుట మహాదోషము. ఇతరసంఘములను ముందునకు రానియక బ్రాహ్మణులే స్వగృహముల నాక్రమించుకొనుచుండుట వాస్తవమేనా? ఎన్నో కొను మార్పులను వృద్ధి చేసినప్పుడు అన్నిటినిబట్టి ఎన్నో కొను అధికారము మొనగెదరు, భూస్వామిగలవారును ఇతర రాష్ట్రీయసంఘములును ఎన్నో కొనుటలో విశేషముగా పాల్గొనెదరు. నవదేశములో బ్రాహ్మణ్యజేతులకే విశేషముగా భూమిలు గలవు. కనుక బ్రాహ్మణ్యజేతులు తమ కెవరియందు విశ్వాసమును నమ్మకమునుగలవో, వారి నేయెన్నో కొనగలుగుదురు. వారికి బ్రాహ్మణునియందే నమ్మకమును విశ్వాసము నుండునో, బ్రాహ్మణుల నెన్నో కొనునెడల ప్రభుత్వము వారధునవి బ్రాహ్మణుల నెన్నో కొనవలదని చెప్పుదురా? ప్రజాప్రతినిధులను ముఖ్యకార్యము దేశాదాయమునుగూర్చి సంపర్కమునకు పుష్కలము వేయి సంవత్సరమునను, నివిలు న్యాయభావములు, క్రమములు న్యాయభావముల సంపర్కమునను, నైలు వేలు విద్య వ్యయసాధనము మున్నగు విషయముల సంపర్కమునను కానముల నేర్పడుచుండు. ఇట్టిసాధారణకాఖిలపని చూచుటకు కొన్ని సంఘములను అవసరములని యనగలమా? ప్రస్తుత సమయమునందు అతిపరస్పర లగు వారే కాననసభలయంద గత్తయు. ఆలంబ్యుడగు నొకరు బ్రాహ్మణుడయ్యెనుగని వానిని సభలయందు జేర్చునీయి యుండుట దేశమునకు హితము జేయుటయో? ఒకజేత సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము మొనగెదరే యనుకొందము. అప్పుడు ప్రజాప్రతినిధి రథల సామర్థ్యమునకు భంగము రావడే, హింసాతుల వారందఱు తమలో తామే కొందఱి నెన్నో కొని తమ పక్షమున ప్రజాప్రతినిధి సభాసభ్యులుగా పంపగలుగుదురా? వెనుకబడి యున్న జాతుల వారందఱు విద్య మొంది, వైద్యరగతిజాతులతో సమాను లగువఱకు ప్రజాప్రభుత్వము మొనగూడదని అనేకు లందురు. మొదటి బ్రాహ్మణ్యజేతులమున కిదియే కారణము. అన్ని జాతులవారికి, విద్యనుండు సమానస్థానము గలుగు వఱకు ప్రజాప్రభుత్వము మొనగూడదని అనేకు లందురు. మొదటి బ్రాహ్మణ్యజేతులమున కిదియే కారణము. అన్ని జాతులవారికి, విద్యనుండు సమానస్థానము గలుగు వఱకు ప్రజాప్రభుత్వము గాని ప్రజలకు పూచీ పడు ప్రభుత్వము గాని యుండవలదని యనుచో, అట్టి ప్రభుత్వము ఎన్ని యుగములైన సంభవమగు నేమో చెప్పజాలము. ప్రజాప్రతినిధులమున ఏ జాతి సభ్యు లధికసంఖ్యాకులుగ నుండునో ఆజాతి అభివృద్ధినిందింజాతి యని గాని, తక్కువ సంఖ్య గల సభ్యు లేజాతిప్రతినిధులుగ నుండునో, ఆజాతి చాల వెనుకబడి యున్నదని గాని చెప్పటం భావ్యముకాదు. జాతి యందు వ్యక్తుల విజ్ఞానస్థితి నిబట్టి యే జాతులలోభివృద్ధి నిష్ఠయుండువలసి యుండును. పార్టీలను జూచుదు. ఈదేశమున పార్టీ లెల్లసంఖ్యాకులు. వారికిదేశమున నెట్టివిద్యకారము గలవో యరయుదు. ప్రజాప్రతినిధిగా నుండుటకు ఒక్కసంఘమునకు జెందినవాడే యుండవలెనని చెప్పుట యసంభవము. సర్ ఫీరోజు మహతాగారు హిందూదేశప్రజలందఱికి ప్రతినిధిగ నుండలేదా? బంగాళమున కీ॥ కే॥ కృష్ణదాసశాస్త్రి, డాక్టరు మహేంద్రలాలు సర్కారు, బాలు రాధాకృష్ణశాస్త్రి, మహేంద్ర వాసదేవులు, రాజరణిశేఖరాగారు నొప్పునసభ్యులుకారు వారి వారు తమయోగ్యతాసామర్థ్యములనుకేళిసాధనములకురాగలిగి ఒకసంఘమునకు చెందినవాడే, ఇతర సంఘములకు ప్రతినిధిగా నుండవలదని చెప్పటం భావ్యమా? తనతనపు పూర్వచరిత్రయందు జాతి వివక్షతను దాటిపక యోగ్యులగువారికి ప్రత్యేకపదవుల నొప్పుజేప్పుచుండినట్లు కెన్నియో నిదర్శనములుగలవు. అప్పుడు చక్రవర్తి నేనయందు కైసింది, జన్మంతసింగులు సేనాధిపతులుగ నుండిరి. ప్రభువంశులకే తోడవలయుటండెను. భారంగ జీవు పరిపాలనమునందు హిందూవంశులును సేనాపతులును నుండిరి. ప్రస్తుత సమయమునందు బీహారుయులు పక్షమున పాటుపడిన దెవరు! కంధిమహామృదుకాదా? కంధి బీహారుయులు కులమువాడా కాదు. ఆ జాతివాసులు కాదు. వలన కూలీనివయమున పనిచేసినదెవరు? ఆంగ్లోఇండియన్ రాజకీయ కూలీజాతికే చెందనిభారతీయదా? జనాభాతక్కులలో చూచిన ఈదేశములో వేయిజాతులుగలవు. వీరినిన్నిటికి ప్రాతినిధ్యము నొసగుటెట్లు? సాంఘికప్రాతినిధ్యము లేనిది ఈసంఘము లణగద్రొక్క బడుననుట యసంభవము.

భారతీయులకు భారతజాతీయ మహాసభాధ్యక్షురాలి సందేశము

సోదర సోదరిమణులారా!

ప్రపంచమున దంతటను ప్రబల మగు మార్పులు జరుగు నిక్కాలమున మనము నివసించుచున్నారము. అందుమూలమున పూర్వకాలపు లక్షణము లగు కార్యకూరతావిధానము లవలంబింపబడుచున్నవి. మన కత్యంత ప్రేమాస్పదమైన శ్రీ చక్రవర్తి ప్రతినిధి యగు వైమరాయిగారు, భారతదేశపరిపాలనము సానుభూతిపరిపాిత మగు చక్రవర్తిగారి మాటల గుర్తించి, తమ యేకాంతవాసము నుండి బయలు వెడలి, ప్రాచీన సార్వభౌమని పగిది ఈ దేశజాతి అవసరముల గనుగొనుటకు దేశమందంతటను ప్రయాణము సలుపుచున్నారు. మరియు, శ్రీ చక్రవర్తిగారికి మన యెడల గల ప్రేమ, న్యాయభావముల వెనుకపరుచుటకు వారి మంత్రవర్గములో నొకరు వీరితో బ్రతుకుదేశసందేశకుడుగ నిటకు విచ్చేసియున్నారు. మన మిది వరకు అనుభవించిన కష్టముల నెల్ల ఈ ప్రేమ మరపించుచున్నది; జాతీయ పరిపాలనాధ్యక్షముల వీరివలె సంపూర్ణముగ నెరుంగని రాజులనుండి యితర దేశీయులు తమ హక్కులను, స్వాతంత్ర్యమును బలవంతముగ గ్రహించినట్లే మనము కూడ కృషి సలుప నవసరము లేకుండగ, మన సహజ స్వాతంత్ర్యము కులభముగ హస్తగత మగుట కీ న్యాయబుద్ధి మిగుల దోడ్పడుచున్నది.

ఈన్యాయమనగ భారతవిద్యాధికుల అభిప్రాయమేమి? కడచిన 'మప్పదిమాడు వత్సరములనుండియు జాతీయమహాసభ' వారిచే నామోదితమైన తీర్మానములు క్రియారూపము లగునటుల చేయుటకు వీరి కధికార ముండవలయునని దీని భావము. జపానుదేశపు చక్రవర్తి నుడివినటుల, ఏపల్లెయందైనను అజ్ఞానాంధకారముననున్న మగు కుటుంబముగాని, యే కుటుంబమున నైనను జ్ఞానమూర్తుడగు మానవుడు గాని లేకుండునటుల జేయగల ప్రాథమికవిద్యాకాసనమును వీరు దప్పక ఆమోదించెదరు. భారతదేశమునకు గల సహజ సౌకర్యముల వలన దేశమునకు లాభము చేకూరునటుల గుంకములు మున్నగువానిని వీరు మార్పునొందించెదరు. జాతి, ఆచారములు, భాష మున్నగువిషయములలో విభేదము గల విదేశీయుల నిరంకుశాధికారమున నుండు లోపములవలన ప్రజలలో జనించు అసంతృప్తిపక్షములను నణగద్రొక్కట కుద్దేరింపబడిన క్రూర కాసనముల వారు నిర్మూలించెదరు. బాధ్యతానిర్వహణమును, నిరంతర కృషియు, స్వదేశజాతి జీవనముల సౌఖ్యవంతములుగ జేయుచున్నామను సంతోషమును—ఇదియే న్యాయప్రసాదమని విద్యాధికుల అభిప్రాయము. "తమ అనుజన్ములగు వారి సేన జేయక మిన్నకుండుటెట్లు?" పాశ్చాత్య దేశమునందువలె రమ్యహర్షములలో నివసించు శ్రీమంతునకును, గుడిసెలలో నివసించు బీదవానికిని గల పరస్పరవిభేదములు భారతదేశమున గానరావు.

భుజబలసంపన్నులును, ధైర్యశాలులును అగు జాతి వారికి "న్యాయ" మన నేమి? వీరు బీదవారై నయెడల నైస్యమున గాని పోలీసుకాఖయందు గాని చేరుదురు; భాగ్యవంతులైనయెడల ఈ వైశాఖిలలో నున్నతోద్యోగముల నందుదురు. వీరే తుత్రియులు. వీరికేవులకు తగిన అవకాశములేకుండుటచే, వీరు అసంతృప్తిపక్షములగుచున్నారు. వైసిక, నాకా అస్తియాదేశపు ప్రమాతునిలో బోస్నియావంశ గోపినాదేశములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముగలదు. అక్షోన్య విశ్వాసమును నమ్మకమును ప్రబలమై గలిగి దేశములోని జాతులు తమలో తాము పోట్లాడుకొనుట మానిజేసినప్పుడే మనకు రాజకీయము క్రి గలుగును.

ప్రభుత్వ బాధ్యత.

ప్రభుత్వమున ప్రజలే బాధ్యత వహింపవలెను. హిందూ దేశ ప్రభుత్వమువారు తన పదవిని వదలి కొట్టికొలిది జనులను జవీంధ్రులతో రాజులతో ఒప్పించి పోవుదురా? ఇది అన్యాయము. ఎక్కువతక్కువలను పాటింపక రాజకీయ జ్ఞానమును గలిగి ప్రస్తుత కాలపరిమానమును గుర్తించి పాశ్చాత్యవిద్య వలనను నాగరికమువలనను యోగ్యత గడించి దేశీయ జీవనస్థితులనుబట్టి ప్రభుత్వవిధానము నేర్పడుపగల వారికే పరిపాలించు బాధ్యత మొనగవలెను. కాంగ్రెసు-మస్లిం లీగు లందు భారతీయాభిప్రాయములను వెల్లించుచువారే ఇట్టివారు. వీరికి బాధ్యతై యుండుటయే పృథుత్వమువారి ధర్మము. కాంగ్రెసు - లీగు సంస్కరణవిధానము అతిదీర్ఘలోచనా ఫలము.

దేశములయందుగాని, పోలీసుకాఖయందు గాని వీరిని నియోగించి భారతీయోద్యోగులచేతిక్రింద వీరిని సంసిద్ధుల చేసినచో దేశమునకు విదేశీయుల దాడినుండియు, అంతఃకలహముల నుండియు భయముననుది యెరుంగక యుండును.

వర్తక జాతివారికి న్యాయ మొసంగుట యన నేమి? పరిశ్రమకు తగినధనము నొసంగి, లక్ష్యీదేవి తన సేవకుల సంతృప్తి పరుచుటయే. దేశమందలి పరిశ్రమల నభివృద్ధిగావించి, ఆ పదార్థముల నెల్ల దేశమందంతట న్యాపింపజేసి, యీ సంఘము వారు జాతీయసౌభాగ్యమునకు పట్టుకొమ్మ యని పేరొంద దగియున్నారు. జాతీయ సేవ గావించు నీ కాఖిలోనికి సహజ సామర్థ్యసంపన్ను లెల్లరును ప్రవేశింపవలెను. వీరిమూలముననే జాతీయాభివృద్ధి సుసాధ్యముకాగలదు.

నిరాకామానములై, నుఖ మనునది యెరుంగక, ఆకలిచే మలమలమాడుచు, నితరులసౌఖ్యముకొరకు, తా మెన్ని బాములనైన ననుభవించుచు కృషి సలుపు అసంఖ్యాకులగు జన సామాన్యమునకు న్యాయప్రసాదమన నేమి? కృషివలని కృషి వలన పండినపంటలో ఆతనికి ఆహారము మున్నగువానికి తగిన భాగము నిలువయుంచవలెను; ఈతడు తన గ్రామవిషయముల పరిష్కరించుకొనుటకు గ్రామపంచాయితీల నిర్మింపవలెను; గ్రామోద్యోగులు గ్రామముపై నిరంకుశాధికారమును చెల్లింపక గ్రామసేవకులుగ నుండవలెను; గ్రామములోని బాలురకును బాలికలకును విద్యగలపుట కొకపాఠశాలయొండవలెను. ఇందు ధీశాలురగు బాలురుగాని, బాలికలుగాని విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షకు చదువుట కవకాశ ముండవలెను.

ఈ న్యాయ మంతయు నెందులకు? ప్రతిమానవునకును ఆతని సహజమగు హక్కుల నొసంగుటయే న్యాయము. ఇదియే స్వాతంత్ర్యము, స్వపరిపాలనము, హోమురాలు.

స్నేహితులారా!

ప్రపంచములోని దేశములలో మేటియై, సౌఖ్యమందుట కై భారతదేశమున హోమురాలు లభ్యమగుటకు నేనును, నా స్నేహితులును చేయు ప్రయత్నములకు మీరు దోడ్పడెదరా? మీ స్వాతంత్ర్యమునకును, మీ సంతతివారి స్వాతంత్ర్యమునకును మీరు మాకు చేయూత నొసంగరా? భగవత్సంకల్పము వలన ఆంగ్ల హిందూదేశ సమ్మేళనము చేకూరినది. ప్రపంచక్షేమాధ్యక్ష సర్వేశ్వరుడు ప్రాకృప్తమైదేశ సమ్మేళనమును సమకూర్చుగాక! ఈసమ్మేళన మిప్పుడు బలవంతముగ సంప్రాప్తమైనది; ఇది ప్రేమబంధమగునటుల మనము ప్రయత్నింపవలయును. కాని, భారతదేశము స్వాతంత్ర్యమునంది, సామ్రాజ్యమున సహకారిగ నుండిననే గాని ఇట్టిప్రేమబంధము సమకూడజాలదు. మీరు మనుష్యులవలె కృషి సలుపవలెను. అప్పుడే మివాక్యములు సముద్రముల దాటి, స్వాతంత్ర్య ప్రతిష్ఠాపనములకు పుట్టినిల్లనదగు బ్రతుకుదేశమును ప్రవేశించుటయు, అంతట నాదేశము తనపుత్రులను భారతదేశమున స్వాతంత్ర్యము నెలకొల్పి పంపుటయు, తమ్ములమున ప్రపంచమున స్వాతంత్ర్య జాతులు వర్ధిల్లి, మానవసౌఖ్యము కరతలామలక మగుటయు సంభవించును. ఆనిబీసెంటు.

అవసర రాజకీయసభలు

పూలపల్లి

15-12-1917 తారీఖున నర్నాపురముతాలాకా పూలపల్లిగ్రామప్రజలు చెరుకూరి శ్రీహరి రాజుగారియధ్యక్షతక్రింద సభజరిపిరి. ఈక్రింది తీర్మానము లామోదింపబడినవి. (1) కాంగ్రెస్ మోస్లెలీగులవారు మనకోరికలు సంతులితపరచి స్నేహుతయారు చేయించియున్నారు. అంతకుండు తక్కువ కోరికలు కోరుట భారతపుత్రులకు అవమానకరము, లజ్జాకరము. (2) దక్షిణఇండియా బ్రాహ్మణ్యతర సంఘమువారి కోరికలు అంగీకరముగాను అపవిత్రముగాను ఉన్నందున వీరి చర్యలు పూర్ణముగా ఖండించుచు, కాంగ్రెస్ మోస్లెలీగుల వారి సంస్కరణములు పూర్తిగా ఆమోదించడమయినది. ఈ తీర్మానములుక్రిమాంపేగుగారికి రాజప్రతినిధిగారికి తంత్రి వార్త మూలమున పంపబడినవి.

బాగలూరు.

సేలంజిల్లా బాగలూరునందు శ్రీభారతీవిలాస గ్రంథ పఠనాలయసంఘమువారు సభ గావించి యీ క్రింది తంతి నార్తసు పంపిరి.

హిందూదేశపు రాజ్యాంగ మంత్రీ రైట్ హానరబిల్ డి. యస్. మాంపేగుగారికి మదరాసు - బాగలూరులోని శ్రీ భారతీ విలాస సంఘమువారు ఆంగ్లములపై ప్రీ నిరాకరింపబడినందులకు తమ ఆగ్రహపూరితమైన అత్తిపైని పొందుచు మాంపేగుగారిందు జోక్యము చేసికొని విషయములను సరి పరచవలె నని ప్రార్థించుచున్నారు.

నే నిత్యము వినిపించుచోవున్నట్టియు భావము లందులకు
బాధ్యులు కావట్టియు కారణములు భారతీయులు నుగళము
వదలిన అధికారాన్నివశితి యగు సామంతులకు విధిసవరు
నందగింపజేసెను. ఇందుకు వారు సామంతములను దేశస్థిత
మునగూర్చియే నిధకమున వాల్మీకిని పేర్కొనెను. కాని
వా రాకాణియు తాము కిందకచోగమున నుండు మాన
లేదు, ఇష్టమిదిని చేయఁగానే నున్నామని మానమున వచ్చు
టకు చాలవచ్చును అతేషేవకాధికారియగుచు నతేషేషే మొద
టగు పిన్నుట కింతవఱకు వచ్చియుండు కా. ఇందుకు నిజ
తరమును విన్న విందుమున్ను నున్నాడ 1859 క

ఈ సందర్భము బంగారీ మువ్వలమానసముల నావేరించి
తిన్నారనిగ పుణిమించి నాయకుల పరిశీలనము

మనముగా ప్రతి మనస్సునకు బాతీయను సహా సభయును సేనావిమయవ్యయమును తగ్గింపవలె నని మొఱియైయుండెను. హిందూదేశమునందున్న బ్రిటిషు సైన్యముల జీముల సభిష్టి చేయుటవలన హిందూ దేశము కలనమునకును అనాధమునకు 686 వేల పౌతులు లే: 11790 వేల గూలు అధిక వ్యయము తగులుచున్న దనియు నీనాలోను దక్షిణాఫ్రికాలోను యుద్ధములకు హిందూ దేశము నుండియే సేనలను పంపెనుగా రి సి కో ని టో యి ర గ న క హిం దూ దేశమున అవసరముగా ఎక్కువసేన యుండె ననియు 1902 వ సంవత్సరమునందు బాతీయసహాసభ మొఱియై నునుపటి సంవత్సరము “ హిందూదేశమునగు సేనావిమయ వ్యయమును అధికము చేయుట దేశములోని గడవిడలకుగాని, ఇతరదేశముల యుద్ధములకుగాని కలుగుకుండ చేయుటకు గాదనియు, దేశ ప్రభుత్వచర్య వివ్వహించుటకే యనియు; అధివివేకములు (కాలనీలు) సామ్రాజ్యసేనల కొఱకు అత్యల్పముగ నైనను, బొత్తిగ తూవ్యముగనైనను, ధనమొసగుచుండె ననియు, హిందూదేశమునో హిందూదేశమునందలి సేనలకే కాక బ్రిటిషు సేన యంతటిలో మూడవభాగమునకు గూడ ధనము కొనగుచున్నదనియు కాంగ్రెసుసభ తెల్పెను. హిందూదేశము చేసిన సేనావిమయ సహాయము నెన్నునప్పు డీ ముఖ్యాంశములను గూడ జ్ఞప్తియందుంచుకొనుట యవసరము. 1904,05 సం. ము లలోనుండిన సేనావిమయ వ్యయము హిందూదేశము ధరింప బాలనంక యధికముగ నుండె నని, బాతీయసహాసభ విన్నవించెను. 1905 సం. మున కిచెనర్ ప్రభువుగారి రీ అగ్నై జేమకొ స్క్రీముకొఱకు ప్రభుత్వమునా కొసగిన 100 లక్షల పౌతులను విద్యావిమయమున వ్యయముచేసి రైతులపై భారమును తగ్గింపవలె నని బాతీయసభవారు చేడిరి. 1859 వ సం॥ ము నుండి బ్రిటిషు యుద్ధ కార్యాలయమువారిచే మోపబడిన భారము విమయమై సభవారు 1908 సం॥ మున తమ యనన్యులినీ డెల్వీరి. చునుపటి సం॥ము, సేనావిమయవ్యయ మంతయు హిందూదేశాధిపతులులో మూడవభాగముగా నున్నదనియు, ఈ వ్యయమూలమున విద్యావిమయమును, దేశాలోగ్యవిమయమును లక్షింపబడుట లేదనియు సభవారు మొగట్టెడిరి. కిచెనర్ ప్రభువుగారి రీ అగ్నై జేమకొ స్క్రీమువలన హిందూదేశములోని సేన యుద్ధ సునిధియుగా నొనర్చుట ఎక్కువ పిరిగనవచ్చు

ఈ యుద్ధమునకు బంపబడుటకు సిద్ధముగ నుండునట్లు అంపబడెను. 1915 వ సం॥ జనవరి 1 వ తేదీ నాటికి హిందూ దేశమున 247 వేల సైనికులుగల దిగ్విజయ సేన యుండెను. వీరిలో 75 వేలమంది ట్యాంకులు. ఈ సేన యుద్ధమునకు సిద్ధముగ నుండుటకు హిందూ దేశము వ్యయము చేసిన అమితధనములనున్న ఆయుధములను నుండి విషమస్థితిలో ఈ సేన ఆంగ్ల దేశమునకు విశేష సహాయము చేయగలిగెను. 1914-15 సం॥ వ హిందూ దేశము సేనావ్యయమును గాను 200 లక్షల పౌనులును, 1915-16 సం॥ మున 200 లక్షల పౌనులు లేక 220 లక్షల పౌనులు ధారపోసెను. 1916-17 సం॥ మున వదిలెత్తుకొని 220 లక్షల పౌనులు లేక 2800 లక్షల పౌనులు వేయబడినది. దరిమిలా ఇంకను ఎక్కువ కావచ్చును.

ఈ ఆర్థికవ్యయములను గూర్చి రాజకీయజ్ఞులు గాను ఆ సంస్కృతి కరముగ తెలియున్నారు. హిందూ దేశయుద్ధమును (వైద్య పత్రములుకాక) 220 లక్షల పౌనులు లేక 4800 లక్షల పౌనులు, ప్రభుత్వమువారి కందినది. ఇంకను పంపబడుచున్నది. యుద్ధమునకువలన వచ్చిన సామగ్రి హిందూ దేశ వాయు నిశ్చయించిన 1000 లక్షల పౌనులు లేక 15000 లక్షల పౌనులు లభింపజేయుటకు భాగముగా లండను లోని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారికి పంపబడును. ఈ సామగ్రి హిందూ దేశము మెసపొటేమియాలో నున్న సేనలకు అతి ప్రభుత్వమువారి కరవున వ్యయపంపబడు చున్నది. కాని గవర్నరు జనరలు గారిట్లు చెప్పియుండిరి:—

మొదట ఆర్థికపత్రము (బడ్జెట్) తయారుచేయునప్పుడు లభించిన ఆధారములను బట్టి ఆర్థికపత్రమునందు చూపింపుచున్న మొత్తము సైనికవ్యయములకు గావలసినట్లు నని ముగించుచున్నది. కాని ఖర్చుకావచ్చు సామగ్రి దానికి మించి యుండవచ్చును. ఆర్థికపత్రమునందు యుద్ధమునకు అవసరమగు సామగ్రి మందింపు చేయబడిన 100 లక్షల పౌనులకు లేక 1500 లక్షలపాటు కంటే ఎక్కువసామగ్రి సైనిక ఆర్థికవ్యయములక్రింద ఉపయోగించవలసినట్లును, బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యపు ప్రాంతములకు ఆర్థికవిషయమున హిందూ దేశము మూలాధారము. హిందూ దేశములోను మెసపొటేమియాలోను సేనావ్యయముల భరించుటయే గాక ఆ గుర్తయములేకాక గోధుమలు, జవ, తోటలు మున్నగు ముఖ్యవస్తువులను ఇంగ్లండుకును, మిత్రములదలి దేశములకును సరఫరా చేయుటకును హిందూ దేశము విశేష ధన సహాయము చేయుచున్నది. తూర్పు ఆఫ్రికా, పారిశిక దేశములకును విశేషమగు ధనము నొసగు చున్నది. అనేకపర్యాయములు సింహళము, మారిషసు (మోరిసు) ఈ ద్వీపములకు దేశములకును ధనసహాయము చేయుచున్నది. ఈ సహాయములకు ప్రతిఫలము రాకమానదు. ఈ సామగ్రి అవసరము చేయు వర సరములేదు.

తక్కువ పడిన సామగ్రిని గూర్చుటకు చేయవలసిన చెప్పినట్లును చాలును. ఈ పన్నులకరిమిద బడును? ప్రజలకు ప్రతికూలగా నేర్పడి ఉద్యోగవర్తనమువారిలోను, ఆంగ్ల అనుద్యోగియులలోను జేరి లాభముబడయగోరు జమీందారులు, వాటిలో తమసభ్యులకుల ఆధారము కలుగునగునని లాభముబడవలసి తెలిసికొనగలరు. సామగ్రిధనముల మూలమున, హిందూ దేశాధినాథులకు దేశీయవ్యయములపై సర్వాధికార ముండవలసిన యవసరము నిష్పన్నము గ్రహింపగలుగుదురు.

భరతవర్ష ప్రభావములపట్ల సానుభూతి జూపి భారతీయుల ప్రేమనుజూరగొనిన హర్షింజుప్రభువు కడచిన జూలై నెల 8 వ తేదీన హిందూ దేశము చేసిన యుద్ధవిషయసహాయమును సరియైనట్లుగా ప్రభుత్వములలో చెప్పియుండిరి. యుద్ధాత్మాగ్రము హిందూ దేశము సేన విషయమున చేయుచుండిన అమిత సహాయమును ప్రశంసించి నికల్గున కమిటీవారిచే, సేనావిషయ సంబంధమున హిందూ దేశ మొసగదగిన ఆర్థిక ధన సహాయము 19250 వేలని మదింపుచేయబడిన, దరిమిలా 13 ఆర్థిక పత్రములలో 11 నందు ఆ మొత్తమునకు మించిపోయెననియు, తమ ప్రభుత్వమునందే కట్టకడచి ఆర్థికపత్రమునందు 220 లక్షలు చేయబడినయు చెప్పిరి. ఈ 13 సంవత్సరములలో హిందూ దేశాధినాథులు 480 లక్షలకును 580 లక్షలకును సుభ్య నుండెను. ఎప్పుడో ఒక్కసారి గాను 600 లక్షలైనవి. హిందూ దేశాధినాథులు సైన్యవలయు యుద్ధవిషయ వ్యయముల కగుచుండెనో చూచినచో, హిందూ దేశపు యుద్ధ సహాయ మెంతయుండెనో తెలియకమానదు.

ఆగస్టు 4 వ తేదీన యుద్ధ మారంభ మయ్యెను. ఆ మాసమునందును, సెప్టెంబరు మాసప్రారంభ దినమునందును, హిందూ దేశము మూడు సేనాదళములను (2 పదాతిదళములు, 1 ఆర్మీ దళము) యుద్ధంగమునకు పంపెను. నవంబరు మాసములో సింహళ ఆర్మీ దళము పంపబడెను. మొదటచేరినదళములు సకాలమున చేరుకొనెనో, అప్పుడు సేనాముఖమున నేర్పడి మున్ను కాలి యుద్ధముండెదని హర్షింజు ప్రభువు నుడిచియుండెను. ఆ తరువాత పదాతిదళములలో బ్రిటిష్ తిరిగివచ్చినవారు చాలతక్కువయని వారే చెప్పిరి. బహుశః వారిగృహములు నిర్వాసముపై యుండునని వారు ఏ స్వాతంత్ర్య

ము కొరకు సామగ్రిని సమీక్షించి ఆ స్వాతంత్ర్యమును వారి సంకల్పింప రహస్యమందురు. మూడు సేనాదళములు హిందూ దేశ పశ్చిమసరిహద్దును రక్షింప పంపబడెను. నవంబరులో ఒక మిశ్రమదళము తూర్పు ఆఫ్రికాకును, అక్టోబరు నవంబరు నెలలలో రెండు సేనాదళములు, ఒక ఆర్మీ పటాలమును, ఈ జిత్తుకు పంపబడెను. ఒక పదాతిపటాలము మోరిసుకును, ఇంకొకటి కామెరూలకును, రెండు సాదృశసింధు కామెరూలకును పంపబడెను. కొంతమందిగల భారతీయ సైనికవర్గ మొకటి సింగపూరును పట్టుకొనటకు జపానువారికి సహాయము చేసెను. అట్లు 2,10,000 మంది భారతీయులు ఇతర దేశములకు పంపబడెను. ఈ సేనాదళములను పటాలములు సైనిక వర్గములు స్వయంధోపకరణములతో సంపూర్ణమై యుండెను. ఇదిగాక యుద్ధ మారంభమైన కొన్ని వారములలో హిందూ దేశము నుండి 700 లక్షల సాగ్రి కాల్పుటకు కావలసినంత మందును, 60 వేల కుపాటలను, 550 క్రొత్తకత్తు ఫింగరులును పంపబడెను. ఇంతయిగాక, అనేక ఇతర వస్తువులు అనగా గుర్రములు, కాలిబోళ్లు, గుట్టముల వైద్యములు, బట్టలు మున్నగునవి పంపబడినవియు, యుద్ధ కాగ్రాములను వారడిగిన వాని నన్నిటిని బంపుటకు స్వీయప్రయత్నముల చేసితిమనియు, యుద్ధము ప్రారంభమైన వారములలో భారతీయ సేనలు అమితముగ క్రమ ధారపోసినవియు, హర్షింజుప్రభువు గారు నడిపిరి

హర్షింజు ప్రభువుగారు చెప్పిన చోయినను, ఈ వస్తు మంతయు చుట్ట భర్తీచేయబడినవియు, దీనిలోను 450 వేల మంది సైనికులు నియమించి దీనియందు, 8 లక్షల మంది ఆర్థికముగ చేర్చబడినవియు మొత్తముగా ఇంగ్లండుకు హిందూ దేశము 10 లక్షల మంది కంటే పెక్కువగా సైనికులను యుద్ధభూమి కొనగననియు నునకు నులుగు నుడగు.

ఇంతేగాక, 80 వేల మంది గల ఒక బ్రిటిష్ సేన హిందూ దేశపు ఖమ్మతో ద్వీపదై సర్వోపకరణములతో బంపబడెను. ఈ సేనకు బడులు “మరల బాగుగా తీర్చిచేయబడిన రివోల్వరకరణములతో సంపూర్ణమగువఱకు మెసపొటేమియాలో గాని, పశ్చిమ సరిహద్దునందు గాని తక్షణము ఉపయోగించవలసినవిగా మార్చగలవని 84 ట్రైటోనియలు పటాలములును, 29 ఫిరంగి దళములును” హిందూ దేశమునకు పంపబడెను.

1914 వ సం॥ పు శతద్రుతువునకును 1915 సం॥ రాంతమునకును నడుమను హిందూ దేశ సరిహద్దుల సరితక్షణము ప్రాముఖ్యమయ్యెను. అప్పుడు హర్షింజు ప్రభువు ఇట్లు వ్రాసెను.

అఖిలసామ్రాజ్య అమిగులగి సేనాముననాకు విశ్వాసమున్ను చాలకాలమునుండి అఖిలసామ్రాజ్య సైనిక సంస్థముగ నుండెను. ఎప్పుడైన మిత్రప్రయోగిందీ సైనికసేనా లేక ఒకజవాద్ (మహమ్మదీయ యుద్ధము) జయప్రదమై యుండినచో చెలరేగు సేనా యని సేనదలచితిని. కడచిన 8 సంవత్సరములనుండి పశ్చిమాత్ర సరిహద్దులందు యుద్ధముతగా జరుగకుండినను 29-11-14 తేదీన 5-9-15 తేదీనను 7 వర్గాములు పశ్చిమాత్ర సరిహద్దులు ముట్టడింపబడెను. ఆ ముట్టడులన్నియు వర్గ మొనరింపబడెను.

1915 సం॥మున ఆధికారులు జర్మనుల కుట్రగూడ యొకటి సంభవించెను. కనడానుండియు, యునైటెడ్ స్టేట్సు నుండియు వచ్చిన 7 వేలమంది పంజాబు రాష్ట్రమున యుద్ధ తంత్రీ సామగ్రియులుగ నుండదగిన కొన్ని ధానములను వశపఱచుకొనట కొక కుట్రచేసిరి. 1915 వ సం॥ దీనిని బయట నెలలో బంగారమునందును జర్మనుల పోల్కానాముచే కుట్రజరిగెను. వీనికొకట భూమిపై సేనల సహాయమును బంగారాభాతమునందు నాకల బంగారము అవశ్యమయ్యెను. మెసపొటేమియా రిపోర్టు విషయమున ఇంగ్లండులో ట్రాన్సిఫిక్రీకలనను భారతీయులయేద సానుభూతి జూపుచున్నందున హిందూ దేశమున ఆంగ్ల ఇండియనులకును హర్షింజు ప్రభువర్గములకు ఖండింపబడెను. భరతఖండము మహాప్రభుయేద నన్నుక విశ్వాసములను వ్యక్తీకరించినది. భారతీయజాతి ప్రాయమున హర్షింజుప్రభువు విశ్వాసముంచి సంస్కృతితో కాంతిచిహ్నుడై యుండవచ్చును.

మెసపొటేమియా విచారణ సంఘమును గూర్చిగాని, ఇచ్చటి ఆధికారవర్గముయొక్క కార్య పద్ధతి అసంఘము వారు తీర్మానముగ ఖండించుట గూర్చిగాని చెప్పెను. హర్షింజు ప్రభువు హిందూ దేశ గౌరవమును స్వగౌరవమును గానాడెను. ఆధికార వర్గపునకు సుసంధింప బడకుండెను. 1878-79; 1879-80 సం॥ లందు ఆఖిలసామ్రాజ్యమునందు ఆధికారవర్గమువారి అప్రయోజకత్వము కనుబాగుగ వ్యక్తమయ్యెను. 1880 వ సం॥పు ఫిబ్రవరి నెలలో యుద్ధవ్యయములు 40 లక్షల పౌనులకు తగ్గియుండెనని చెప్పబడెను. ఏప్రిల్ 8 వ తేదీన “యుద్ధవ్యయము మొదట అనుకొనిన మొత్తమునకు మించిపోవుచున్నది” హిందూ దేశ పశ్చిమవర్తమువారు రిపోర్టుచేసిరి. ఆ నెల 15 వ తేదీన 8 నెలలలో ఆర్థిక యుద్ధవ్యయములచే నిలువ మొత్తము 18 కోట్లనుండి 9 కోట్లకు తగ్గి తక్కువయ్యెనని తెల్పుబడెను. ఆ నెల 22 వ తేదీన 5 కోట్లకు తగ్గి తగ్గిపోయెనని రాజప్రతినిధికి తెల్పుబడెను. యుద్ధవ్యయముల క్రింద వ్యయచున సామగ్రిని తక్కువగ మదింపు చేయుటచే సాగమెంటుసభలో తప్పు మొత్తము చెప్పబడుచుండెను. ఆర్థికముగా ఈ దోషము బయటపడి సరిమొత్తము తీసికొనుట

య్యటమయ్యెను. మొదట మదింపు చేయబడి అడిటుచేయబడిన పద్ధతి ప్రభుత్వమువారికి దెలియును గాని ఖర్చుపెట్టబడిన సామగ్రితయో తెలియ దని చెప్పబడినది. బట్వాడా అయిన “సామగ్రి ముందుగా నీయబడిన సామగ్రిగా” (అడ్వాన్సు) నమోదుచేసికొన బడుచుండెను. ఈ సామగ్రిను చుట్టజరుచేసికొనుటలేదు. ఈ దోషము ఆయాకాఖల బాపతు లేకల్లలను జూచు ఉద్యోగులచేయని తెలియనయ్యెను. మనకు కొద్ది సంవత్సరములలో స్వగాత్యము వచ్చినప్పుడు అట్టి ప్రమాదములు జరుగుచో (ధగధగము జరుగకుండ చేయునగాక) నున యుద్ధోగుల పనితనమును గూర్చి మద్యము మెయిలు పరిశ్రమ ఇంగ్లీషు మక ప్రతీకము పెట్ట విమర్శించుచో తలచినచో నుడలు పులకరించును.

కడచిన సెప్టెంబరు నెలలో, మన పశ్చిమ రాజప్రతినిధి షెమ్మనర్లు ప్రభువు ఇక ముందెన్నైన యుద్ధ సంబంధమున హిందూ దేశము చేసిన సహాయమును సరిచేషముగ చెప్పిన వ్యాయము గలుగు సేమా? వ్యాయము లిగినచో హిందూ దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము గలుగు సేమా యుద్ధము మతో దానిని చాలతగ్గించి సంభవితముగ వర్ణించెద సేమా యని హిందూ దేశము చేసిన సహాయమును గూర్చి సరిచేషముగ సభలో చెప్పిరి. హర్షింజుప్రభువు కాలమునందు జరిగిన వానిని గూర్చిన పశ్చింసను విడిచిపెట్టి షెమ్మనర్లుగారి వాక్యముల వీక్షింప తెల్పుచున్నాము.

“యుద్ధాంధమున హిందూ దేశ దళములలో నుండిన 4598 మంది బ్రిటిష్ సైనికోద్యోగులలో నెల్లమొద ఇంగ్లండునందుండిన 580 మంది యుద్ధాంధము పనిచేయుటకు ఇచ్చటనే నిలిపివేయబడిరి. తమ ఫిరంగిదళములలో గాని, పటాలములలో గాని వేర్వేర బోయినవారుగాక, యుద్ధాంధము నుండి 2600 మంది యుద్ధవస్తులకు సైనికోద్యోగులు యుద్ధపురుషినిపింపబడిరి. ఈ తరుగును భర్తీచేయుటకు అప్పుడు హిందూ దేశమునందలి నిలువ సేనలో నుండి 40 మందిని 1914 ఆగస్టు 4 వ తేదీ నాటికి 8000 మందిని జేసిరి. హిందూ దేశ సేనలు వృద్ధిచేయబడినవి. ఆర్థిక దళమున నూటికి 20 చొప్పునను పదాతిదళమున పదాతి సేనలో నూటికి 40 చొప్పునను వృద్ధి చేయబడెను. యుద్ధాంధమునందీ క్రొత్తగా చేర్చుకొన బడిన సయినికుల సంఖ్య 1914 ఆగస్టు 4 వ తేదీకి హిందూ దేశ సేనలో నుండిన దానికంటే చాల ఎక్కువగా నుండెను. హిందూ దేశపు సేనసామగ్రియును కొకగొప్పసామగ్రిగా నున్నది. హిందూ దేశముచేసిన సేనాసహాయము నెన్ననపుడు హిందూ దేశమున అప్పటికప్పుడు అదర బాదరగ సేనలతియారు చేయబడలేదనియు, చాలకాలమునుండి విశేష ధనవ్యయముతో భరించుచు, బాగుగా తీర్చిచేసి యుద్ధసన్నద్ధము చేయబడిన సేనలు పంపబడినవియు జ్ఞాపకమునందుచుకొనవలెను.” అని షెమ్మ ప్రభువుగారు చెప్పిరి.

హిందూ దేశమునందు మనవ్యయసంఘము నని తాము పిలుచు నొక సంఘమును షెమ్మనర్లు ప్రభువుగా రేర్పాటుచిరి. ఈ దేశమున మనవ్యయమును నిర్ణయించి ఆమనవ్యయమును సత్త చేయుటనుగూర్చి లేకల్లలను తయారుచేయుటే ఈసంఘమువారికి. వివిధరంగములందును గలుగు తరుగును భర్తీ చేయుటకు సైనికులు పంపబడుచున్నారు. సైనికులవస్తువారము తీసికొనిపోవుటకు ఇండిసింగు పతలమును, మున్నగు వానికి కావలసినకూలీదళములను పంపబడుచున్నది. 20 కూలీ పటాలములు మెసపొటేమియాలోను 25 కూలీదళములు ప్రాన్సులోను పనిచేయుచున్నవి. ఇంతయిగాక 60 వేలమంది వైద్యులు నేర్పరులు. మెసపొటేమియాలోను తూర్పు ఆఫ్రికాలోను పనిచేయు చున్నారు. 20 వేలమంది సేనకృత్తిచేయువారు విదేశములందు పనిచేయుచున్నారు. వ్యవస్థాపకముగ వైద్యకృత్తి నేర్పరులతోని యున్న భారతీయ వైద్యులు 500 మంది తాత్కాలికముగ కమిషనులను గ్రహించి సేనాసేన చేయుచున్నారు. ఆంగ్ల దేశపు మహావిప్లవయుమున హిందూ దేశము చేసిన ఈ సేనకు దలచియైన ఆంగ్ల దేశము సామగ్రి సమయములందైనను యుద్ధసమయము లందైనను భారతీయులకు తగిన గౌరవము నిచ్చి ప్రభుత్వ సేనలందును ఇతర సేనలందును సైనిక వారిని నియమించి, ఆంగ్ల దేశమున నేడైన పరీక్ష పాల్పినచే తప్ప అట్టి గౌరవముండ దను నిర్ణయమును వీరిసేనయునుగాక యని యాశంపగూడదా? జిల్లా ముఖ్య వైద్యోద్యోగులకు నున్న ఇండియను మెడికలు సర్కిసు ఉద్యోగులకు బదులు బారతీయ వైద్యోద్యోగుల నిష్పదు నియమించిరి. ఈ పద్ధతి యుద్ధాంతరముగూడ వర్తింపజేయవలెను. హిందూ దేశమునందలి నిలువ సేనలోని యుద్ధోగులను 40 నుండి 3 వేలవరకు పెంచించిరి. దీనినిబట్టి కమిషన్లు పదవులకు భారతీయులను నియమించుటయే 9 నుండి మూడు మేయని నిర్ణయించుట ముందుండదని భావింపవలసియుండును. 1920 సం॥ ల మనుసుగల ఆంగ్లబాలకు కమిషన్లు పదవులకు నియమించబడుటకు దగియుండ, భారతీయులను ఆంగ్లము లంత భాషితో యుద్ధము సలిపి గాన హిందూ దేశములో భారతీయ యుద్ధవలకు కమిషన్లు పదవులు తప్పక యొసగబడి తీరవలయును. హిందూ దేశములోని సేనలను భారతీయ సైనికోద్యోగులే నడపునట్లు చేయవలెను. సైని దెలిసిన కార్యకామమున ఆంగ్ల దేశమిత్రులందలి దేశముల పక్షమున హిందూ దేశము నిలిచి

పశ్చిమతీరమున కొబ్బరిపరిశ్రమ బర్మనీయుల వశమై పోయెను. యుద్ధమాలమున జర్మనీయులు వెడలిరి గాన ఆ పరిశ్రమ అండ్ల నూల వశమై పోవు నను భీతి బయలుదేరినది. అద్భుతవశమున తాతాసన్మవా రాపరిశ్రమను చేబూడుటవలన నది భారతీయుల పరమున నున్నది. హిందూదేశమందలి అగ్ర కవులే యే గనులు జర్మనీయుల ఆస్తి అయ్యెను. మైసూరుదేశమున చర్మములు చక్కగ బాగుచేయుటయును. యూరోపియనుఁ ఘోష్టరీలయందకుండు భారతవృక్షపు ఘోష్టరీలయందు చర్మములు చక్కగ బాగుచేయుటకు నునుటకు మైసూరునతరూరగు చర్మములెనిదర్పనములు. స్వల్పమును ప్రోత్సహముతోడ నీపరిశ్రమ యిటు విశేషముగు నభివృద్ధి నొందియుండెడిది. అట్టిస్థితియందు బాగుచేయు నిమిత్తము చర్మములను జర్మనీ కెగు నుతి చేయుచుండిరి. గతశత్రువైరము రి-చ. మాసమున సామాజ్య సభయందు ప. స్వస్తి సించుచు శ్రీ రాజప్రతినిధి చర్మముల బాగుచేయుట కిటు వెదకఁజూచి ఇన్యులడిన ననియు, పశ్యసనానముబట్టి చూడ వస్త్రకరిత్యా లాభముండు ననియు, యుద్ధానంతరమున లోకపరిశ్రమ విస్తారముగ వృద్ధి నొందుననియు చెప్పియుండిరి. ఇంగ్లాండుగోని ప్రజలకు తోలు సరకులను సప్లముచేయు నిమిత్తము యుద్ధకార్యాలయము వారు గొనుచున్నారు. కాన లోకము యుద్ధపుఫలలకు బుద్ధుకొనవలసినదను నుత్తమపు వర్గులకు భీతిని కలిగించెను. పౌరులకు జ్యోత్సనప్లముతోడ ఇంగ్లాండు యుద్ధకార్యాలయమునువారికి సంబంధమేమి పౌరుల యావశ్యతల దీర్చుటకును పైనికమగు కార్యములకును గూడ హిందూదేశమును గుల్ల చేయుటయో? తోల్లను. శుభపరచుట నిట నారంభించిన ప్రయోజనముండు నాయను సంశయము నిర్ధారణచేయు హిందూదేశపు

అనుబంధము 8 వ పేజీ తరువాయి

శ్రేణి కృతాధికారముగా పరిమితమైనది; అది సామాన్య సంక్షేమ నిమయములలో మాత్రమే యధికారము కలిగియుండవలెను. సామాన్యమునందలి స్వపరిపాలిత దేశములకు తెలియజేయబడ, మరియు నిమయమును అందు ప్రవేశ పెట్టబడ గూడదు; ఏదేశముచే నియమము ఆదేశములను సమగ్రసాంఘికత యాలోచనలోనికి గానరాదు. ఇప్పుడు నిశ్చయమున కిది ముగియింది, సామాన్యసంక్షేమార్థమునకు వ్యత్యాస భరించువద్దతిమిద, అట్టి ప్రతిదేశమును సంకవాలు విధించు విషయములలోని ఆర్థిక విషయములలోని సంపూర్ణాధికారమును కలిగియుండవలెను.

హిందూదేశ ముఖ్యకార్యదర్శిగా రిప్పు డీదేశమును జూడనే తెలిచిరి గావున వారిచే నుండగనే మనము మనకొరకల స్పష్టముగ విశదపరచి చెప్పవలెనని నావశ్యము. ఏల యన ఏమిమార్పులు చేయబడవలయుననియు నిప్పుడు విశేషముగ నాలోచింపబడుచున్నది. అట్టి సమయముననే బొంబాయి చైర్మన్లు "కీలెటిగి వాత బేట్టు" టీకావశ్యకము. మన నూతనాదర్శమును గూర్చి నేను కొన్ని మాదల జేసినను ఆస్ట్రేలియా కామన్ వెల్త్ వంటి స్వపరిపాలనమును ఫలానా తేదీనాటికి—1928 సంవత్సరములోనైన చాల మేలుగ నుండగలదు—ఈయనదాని 1918 వత్సరములో నొకటియై ట్రిటిఫు దొరతనమువారు పార్లమెంటు సభలో ప్రవేశపెట్టవలయును. ఆనియతి అర్హతకమున 1928 వ సంవత్సరమునకు మించకూడదు. ఈ వత్సరమున 5 లేక 10 సంవత్సరములలో ట్రిటిఫు దొరతనమువారు తమయధికారమును క్రమక్రమమున భారతీయుల చేతిలోనికి మార్చవలయును. అటులచేయుటలో మన దేశములలోకల ట్రిటిఫుదేశసంబంధములుగావించు ఏర్పాట్ల జేయుచుండ వలయును ఈ సంస్కరణముల నారంభించుటలో మొట్టమొదట కార్యము లీగుల సంస్కరణము లొనగబడి ఎన్నిక స్వాతంత్ర్యములు మేలయినంతవఱకు విస్తృతము చేయవలయును అందు ముఖ్యమైనవికొన్ని మే మన క్యాబినెట్లో పాఠభూమియందలిసభ్యులలో అధ్యక్షమును సగము నుండి యైన కాసన సభలకు నుండి ప్రజానియతి సభ్యుల చేత నెన్నుకొనబడవలయును. సామాన్య రాష్ట్రీయసభలకు అధికారికము నొసగవలయును. అధికారము నీయగలదని తలంపబడ ప్రాతినిధ్యమును మొదట నీయవలసినదని కోరితిమి. ఈతలంపు సర్వసమ్మతము. ఆంధ్రవలన నిప్పుడు హిందూదేశపరిపాలనమున మాకును కొంత అధికారము నీయగోరుచున్నాము. దొరతనమువారు కాసనముల నంగీకరింప జోవుటకు అధికారమును గలిగియుండురు. ప్రజలు కోరాధికారములను గలిగియుండురు. ఇరువురను సమానాధికారములను గలిగియుండి వంచనకల్పమును గలిగియుండుటలో నిది చెందవలయుననియు. మూడవఅంతరమున 1923-వ సంవత్సరములో గాని 1928-వ సంవత్సరములోగాని పరిపూర్ణ స్వపరిపాలన మొనగబడును.

సూచనలు

1. కాసనసభ లన్నియు పూర్తిగ నియుక్త సభ్యుల గలిగి యుండవలయును.
2. రాజకీయార్థములను తెన్నుకొనుటలో పాల్గొనవచ్చును కాని నియోజనమునకుమాత్ర మర్హులు కానేరరు. రాజుగారి ఇలాఖాను లాభకరములకు పక్షపులం దున్నపుడు వారు రాజకీయ వ్యవస్థల పాల్గొనకూడదు. ఈ నిబంధనము ఉద్యోగముల చాలించుకొనినవారికి, పింఛను దీసికొను చున్నను అన్వయింపగూడదు.
3. సామాన్య కాసనసభలను, రాష్ట్రీయకాసనసభలను ఒక్కొక్కటిగానే యుండవలయును.
4. ప్రీవీ కౌన్సిలరులు, గవర్నరు జనరలు, గవర్నరులు మొదలగువారి నియోగించు రాజ్యాధికారమును వినియోగించునపుడు రాజుగారు హిందూదేశ కార్యదర్శి యనుపతిన కాసన సభయందలి ఏసభ్యునైనను మంత్రివర్గము నెలకొల్ప నియమింపబడవలయును. ఆమంత్రివర్గసభ్యులు ప్రీవీ కౌన్సిలరులకు నుండ ప్రమాణము చేయవలయును. అయిన కాసన సభ్యులలో నెక్కుడుమందికి వారయందు తగినంత విశ్వాసము లేకున్న వారు తొలగింపబడవలయును.
5. హిందూదేశ వైస్రాయును, నావికాదళమును హిందూదేశ సంక్షేమార్థము చక్రవర్తిగారి ప్రతినిధియగు వైస్రాయి గారి యధికారమున నుండవలయును. వీటి కగు ఖర్చు హిందూ దేశాధికారమునండి వెచ్చింపవలయును. హిందూదేశము సామాన్యసంక్షేమార్థ మెంధనము నీయవలయుననియు హిందూదేశపు దొరతనమువారును యుద్ధమంత్రివర్గమువారును తమలో తాము నిర్ణయించుకొనవలయును.
6. వర్తకనాకాసంచయమును నిర్మించుట, పాలించుట, దాని కుత్సాహము నొసగుటలు హిందూదేశ దొరతనము వారి యధికారమున నుండవలయును. మరియు నీయేర్పాట్లలు యుద్ధాంతరపు అంతరాష్ట్రీయనిబంధనల కనుకూలముగ నుండవలయును.

3, 4, 5. మానవతల క్రిందియంతముల జేర్చవచ్చునని తలంచెదను.

3. ఈమానవ గూర్చి గొప్పచర్చ జరుగగలదు. హిందూదేశమున వివిధసత్త్వముల గాపాడగోరు వారి యభిప్రాయములనేకములుగ నుండును గావున తొందరగ కొన్ని చట్టములు కాసింపబడుట పొసగనేరదు. ఇట్లు తొందరగ కాసింపబడకుండుటకే చెందవ సభ ఆవశ్యకముని తలంప బడుచున్నది. రాజ్యాధికారమున వచ్చిన యధికారము ననుసరించి గవర్నరు గారు సభను మూసివేయుకై గలిగి యుండుటవలన, హిందూదేశమునంటి పూర్వాచారపరాయణదేశపు దేశమున నీ చాటి అధికారము చాలును.

4. సంయుక్తరాష్ట్రము (ఇంగ్లండు, స్కాట్లండు, వింగ్లండు) న మంత్రివర్గ మెట్టికానాధారమును గలిగియుండలేదు. చెందవ జార్జి రాజునకు ఆంగ్ల భాషాభావము లేకుండుటచే నతడధ్యక్షతనువిడువవలసినవాడయ్యెను. తనకూలముననిపుటివిధమున మంత్రివర్గము (కేబినెట్టు) నెలకొల్పబడెను. మంత్రివర్గము నందలి ప్రతిసభ్యుడను ప్రీవీకౌన్సిలరును శపథము గావించును. మంత్రివర్గము పోయినను దానియందలి సభ్యులు ప్రీవీకౌన్సిలరులుగ నుండురు. అయినను మహారాజకీయావసర సమయమున నెవారుసభకు పోవలసియుండురు. మనము చక్రవర్తిగారి యధికారముల గౌరవించెదము. అయినను మంత్రిలు మాత్రము బాధ్యులుగ నుండునట్లు మనము చేయవలయును.

5. భారతీయవైస్రాయునభారతీయవైస్రాయి, భారతీయోద్యోగులను మాత్రమే ఉండవలయును. ఇప్పుడు డివలనుండు ట్రిటిఫువైస్రాయి లందు జేరుటకు టీలు లేదు. ఇందుమూలమున ప్రస్తుతము ఇంగ్లండునందు ట్రిటిఫువైస్రాయిల వెదకి యిచ్చుటకే దెచ్చుట మొదలగు వాటివలన గలుగు మహాభయ భారము నుండి దేశము విముక్తిగాంచును. భారతీయవైస్రాయున రాష్ట్రీయవైస్రాయిలును, వైద్యవైస్రాయిలవైస్రాయిలు నుండును.

హిందూదేశ కార్యదర్శి

గ్రేటు బ్రిటన్ నాకస్మిక్ముగ హిందూదేశమునెడ తన పరిపాలనా విధానమును మార్చినందున 1917 వ సంవత్సరము హిందూదేశచక్రవర్తియన చిరస్మృతీయముగ నుండగలడు. ఈమారుమొక్క త్వరితగతి మహాదృశ్యము. దానికొర కింతగ ప్రయత్నించిన మనముగూడ నన్యరేపంత యాశ్చర్యకరముగ నున్నది. క్రిందటి సంయుక్త రాష్ట్రమునభ క్రింద కోరిక క్రిందటి ఆగస్టునెల 20వ తేదీన రూపమున గావచ్చును నామమాత్రమునైన నంగీకరింపబడినది. మనము రాజప్రకటనమును గోరితిమి. అట్టి ప్రకటనమె ఎక్కడూ సామన్యముగ నుండి దృఢముగ నాలుచు చక్రవర్తిగారి భక్తిని ప్రజలలో మరింత విస్తారముగ వ్యాపింపజేయ గలిగినది. రాజాంగీకారమున గ్రేటు బ్రిటన్ మంత్రివర్గమువారు మన కట్టి ప్రకటనను నొసగిరి.

సంయుక్తరాష్ట్రీయ (ఇంగ్లండు)న మేరు ప్రఖ్యాతుల వహించిన రాజకీయ విభజనలతో హిందూదేశ మంత్రిగారిచట నున్నారు. ఈ సమయమున నీ సందేశము వలన నేమి లభించునది యు మనము చెప్ప నేరము. అయినను హిందూదేశ ప్రతినిధులు చెప్పవచ్చెల్ల పూర్తిగ నేమహాపూర్వకముగ నొప్పుతో వినినది నేను న్యాయముగ గ్రంథస్థముజేయగలను.

నిరంకుశాధికారపరిపాలనలకు ప్రతిహేతులు లగు అభిప్రాయముల చెప్పవారికి ప్రాతినిధ్య మివ్వకుండుటలేదు. ఏల నన లోకమాన్యులెవరు, మహాత్మా గాంధీయరు నేనును చెప్పన చెల్ల బాగుగకని దేశీయ మహాసభ, మహాదీయమహాసంఘము లందలి ప్రధాన సభ్యులకు నట్టి సందర్శన మొనగబడెను. హోమురాలు లీగులకు నట్టి సందర్శనములొనగబడెను.

దీనిఫలితము వైవాళీసము. మనకు ప్రతికారముగన్న ప్రత్యేక సత్త్వసభ్యులకర్తవ్య కర్తవ్యసామర్థ్య మెంతవగ నున్నదియు మే మెఱుగుదుము. అయిన దైవన్యాయమునను దేశసాంప్రదాయానుగుణ్యముగవర్తించు ట్రిటన్లందలి స్నేహమునను మాక మిత విశ్వాసమున్నది. ట్రిటన్ లలో చక్కగ ప్రతిష్ఠింపబడిన కార్యకర్త్యసంఘము దేశీయ మహాసభ, హోమురాలు లీగులకు ప్రతినిధుల నంపి సాధారణ్యమును వెంపొందింప గోరుటకు మన ట్రిటిఫుభారత ప్రజానైతిక సాధారణ్యమును నూదించుచున్నది. హోమురాలు లీగుల వారందఱును రాబోవు నెలలో జరుగనున్న సాంవత్సర కార్యక మహాసభకు బాప్తిస్మాగాని తమ యందలి ప్రతినిధిగ నెన్నుకొనిరి. అటులనేవారు మనదేశీయమహాసభకు మేజరు గ్రహము పోలుగాని తమ ప్రతినిధిగ బంపుచున్నారు రానున్న కార్యక మహాసభకు నుండింత ప్రతినిధులను దేశీయమహాసభ నియమించుననియు, దాని సందేశవలన ఆదరించుననియు తనకూలమున నెలకొల్పబడిన సంస్థ బాంధ్యము సంయుక్తరాష్ట్రీయ హిందూదేశముల వైప్రీ సభ్యుని నొందగలదనియు నేను నమ్ముచున్నాను. ఇందువలనను, హిందూదేశమంత్రి ఇచటికి వచ్చేయుట వలనను 1917 వ సంవత్సరము ప్రత్యేక ప్రసారముగ పరిగణింపబడగలదు.

మన నిర్బంధితసోదరులు.

మహాదీయ నాయకులు మహాదారి ఘోరాలను విడువకుండుటకు మనకల్పితవిచారకరముగ నున్నది. 40 దీర్ఘ మాసములనుండి వారు రాజకీయజీవనమునుండి తొలగింపబడి భూలోక నరకమును నిర్బంధావాసశిక్షను విధింపబడిరి. ఉన్న తోత్సాహపూరితులును, అత్యంతభక్తి గల దేశాభిమానులకు, ఇంతకంటె నెక్కుడు బాధకరమైనదియు, సంక్షుభితమైనది యునగు శిక్ష ఇంకొకటిలేదు. వారు మహాపరాధము మొనరించినను వానశుభవింపదగు శిక్ష పూర్తియైనది. అయిన వారు నిర్దోషులని నమ్మి తమమతాభిమానమును సన్మానించు మనము మనహృదయ పూర్వక శ్లాగునవాక్యములవారి పాదసన్నిధి నర్పించుచున్నాము. వారు స్వతంత్రతనొంది జాతీయాతిభ్యమును నొకొనవచ్చును వారి దీర్ఘ కాలపు కృతసహధ నాతనశక్తిగ మార్గలదని మననిశ్చయమును తెలుపుచుము.

మన కక్షలు

హిందూదేశ రాజకీయ జీవితమును జూచువారు మన రాజకీయ సంఘములు విశేషముగ విడిచి యుండుటను గాంచిరి. ప్రతికారు లీకారణమును జూపి అందువలననే మనకు న్యాయబద్ధ స్వాతంత్ర్యము నొసగకూడ దని వాదించుచున్నారు. న్యాయముగ చూచిన నీ కారణమువలననే మనకట్టి స్వాతంత్ర్యము నీయవలసియున్నది. ఈ వాదము లోకవిద్యముగ గన్పింపవచ్చును. అయినను యధార్థపుస్థితిగను తెలుస్తుంది.

స్వేచ్ఛాసంపాదనమునకు ప్రయత్నించు సంఘములును, అభిప్రాయములును మన దేశప్రజలం దనేకులున్నారు. దానికి వైగా నధికారమంతయును, ప్రావేశమంతయు స్వహస్తమున దాల్చి కాన్యవిర్యావాక్యాధికారపు టుత్తరపుల మూలమున తమయభిప్రాయముప్రకార మత్యధికపు మాన్యుల గోరువారి నెల్ల నణగద్రొక్క గలిగియున్నది. తన యధికారము నణగద్రొక్క ప్రయత్నించు కాసనముల ద్రోసిపుచ్చుటలో తనకు సహాయ మొనర్చు ఏసంఘమువారితోనైనను, ఏజాతివారితోనైనను గలియుట కంగీకరించును. హిందూదేశమును జయించుట అను దానిలో తూర్పు ఇండియా సంఘమువారు చేసి నటుల ఏదైన కలవరము వచ్చునా; బలహీనులతోగలసి బలవంతుల నణగద్రొక్కదువాయని వేచి యుండుట దానికి స్వాభావికము. అంతరంగికకలటలు కలుగు నను నూచనలు గన్పించుచున్న అప్పటికియ యుద్ధమును గన్పింపవలెనని లిట్టను ప్రభువుగా రాజప్రాతినిధ్యకాలమున నతని కంపబడిన కాగితములలో చెప్పినరీతిని నొక కలహమును ప్రారంభింపవచ్చును. వై మదహరించినకాగితమున నిట్లు వ్రాయ బడి యుండెను. "నెపమేదియు లేకున్న నీవుకదాని గల్పింపవలయును." ఇట్టిపద్ధతియే దాదాభాయి నాగోజిగారు ట్రిటిఫు పార్లమెంటున కేగునపు డనుసరింపబడెను. ఆసమయమున భువనగిరిగారిని నాగోజిగారికి ప్రతిహేతులుగ లేవనెత్తి నా ప్రబలసంస్కృతజ్ఞాయ త్రివిధుని తొలగించి తత్స్థానము నీప్రతికారుని నియమించిరి ఇంతకంటె ననర్థకరగు రాజకీయ స్థితి ఇంకొకటియుండజాలదు.

జాతీయజీవితమునకు హిందూ మహమ్మదీయులు భుజద్వయమునలే వెలయుచున్నారు. తచ్చరీరమునకు కైస్తవ ప్రభుత్వము తృతీయభుజమునలెనుండి ఆభుజద్వయమున కతీతమైయున్నది. హిందూమహమ్మదీయు లిద్దరు వారి నిగ్రహానుగ్రహమునకు పాత్రులగునియు తమ స్వతంత్రపరచేయుచుండురు. తత్కారణమువలననే యుద్ధయులయందును వివాదములు బయలుదేరుచుండును. గత వత్సరమునం దెన్నియో తంటాలుపడి కలకత్తా లోన్సెనగరములం దుధయపక్షములకును కలిగిన సఖ్యతాభావమును పోగొట్టుట కెన్నియో ప్రయత్నములు నిరంతరము జరుగుచున్నవి. సంస్థానములందు ప్రభువులు మహమ్మదీయులతో, హిందువులతో యైయుండురు. వారు ద్విమతములనుకూడ పాలించవలసియుండును. అట్టి సంస్థానములం దట్టి విపక్షస్థితి కలుగుట లేదు. దేశక్షేమమును, సమైక్యమును గుర్తించి యుద్ధయపక్షములలో కొందరు కలిసిన రాజకీయ సంఘము లేర్పరచు మిత్రత్వమును తెక్కజేయవలయునని ఆలోచించినవారు దుభయపక్షములందు నుండురు. అధికారు లట్టివారిని కొందరిని లేవనెత్తి వారికి లంచ మిచ్చెదమని యూరించియో లేదా భయముననో బాధ్యతారహితులను కొందరను ప్రోగుచేయుదురు. వారెవో ప్రత్యేక లాభము కలుగునని ప్రభుత్వసలంబితులవలెయూచేయుదురు.

తత్కారణమువలననే కొన్ని వందలమందితో కూడిన సంఘములతోను, సోదగ్రామీ ప్రతికలతోను చెన్నరాజధాని యందు బ్రాహ్మణ్యతిరక్కద్వయము బయలుదేరినది. దేవానుగ్రహమువలన విశేషానుభవముచే నాయకత్వమునహించినదివాను బహద్దరు పి. కేశవశర్మగారి యాజమాన్యము క్రింద నిజమైన బ్రాహ్మణేతరసంఘ మేర్పడి, ఆ యుద్ధయమును మరుగు జేసి నది కేశవశర్మగారి సంఘమునం దింతవరకును నెలకొంది సభ్యులు చేరియున్నారు. బ్రాహ్మణ్య వ్యతిరేకద్వయము పాలనము నందు కొన్ని యుద్ధ్యోగములకొరకు ప్రయత్నించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారిని పొగడి, స్వరాజ్యవాదులను దూషించుట వలన సులభముగ నది తనకార్యము సాధించుకొన దలచుచున్నది.

తత్కృత్యము వలననే తదితర రాష్ట్రము లందును తీర్థస్థులైన యుద్ధయములు తలయెత్తినవి. స్వరాజ్యవాదులకు బాదుట కే కట్టయెను చాలును.

భగవద్గీత మంత కాలము బాధ్యతాభావమును మన పాలనమునకు వశపరచి యుండునో తావత్కాలమును ఊహించి వలె తుణుకును లన వల్లమును నూర్చు నివివర్ణ సముదాయమునకు భిన్నపత సుసర ముండదు.

జాతీయోత్సవము మన మూడవవత్సరము పాలనాప్రాబులము పోయిన వెనుకను, జాతీయతావ్యములు తమయందు గల ధర్మవ్యక్తియమును బట్టి భాసిల్లుచు జాతీయతాభిరమమునకు అంగములుగ నేర్పడి పూర్ణ స్థానమును జెందును. అది కార నిర్వహణమునల బాధ్యతాభావమును, బాధ్యతాభావము వలనను, క్రమరంపాగ్రమును నేర్చును. తాత్కాలికముగ తలయెత్తు సాధక సాధకములను, గడచిదలను మనము గోరం తలు కొండవలె భావించి, దుష్టత్రము చేయుటయందు వానికన్న కేక్తి మించినకేక్తి యున్నట్లు విశేష ప్రాముఖ్య మిచ్చుచుండును. మనకు స్వపరిపాలనాధికారము లభ్యమైనప్పుడు అవి యథాస్థానమున వహించును.

పరాధీనము క్త మగు దేశమునందు సభ్యతతో తల తూగుదేశములందలి ప్రజలవలె నేర్పాటెంత్రాప్యమును గ్రోలుటయు, చివరకు నిగోధరవాయుభూతి మేళుచుండలము నుండి వినిగ్మక్తమైన భారతవర్షమునందు ప్రజలు నేర్పాటెంత్రాప్యమును జేయుటయు, బహిరంగ విచారణచేసిన కృత్రిమత్రాప్యమునకును, స్వాతంత్ర్యమునకు భంగమురాదను భైర్యభీతి కలుగుటయు, దోషలక్షణము తెలియకుండ ఒకవ్యక్తి కార్య నిర్వాహకవర్గపు చిత్తమునుబట్టి దండనాస్త్రము కాబాల దను భైర్యము కలుగుటయు, నిరంకుశాధికార పూరితమైన కార్య నిర్వాహకవర్గపు తీరుపుల ప్రతిబంధము లేకుండా కాననా నుసారమే పాలితమగు దేశమునందు సభ్యతగల మానవ్యక్తి గల సామాన్యస్వాతంత్ర్యాయుతమును ప్రతివాదును గ్రోలగల రను భైర్యమునకు తెంత భాగ్యము. అట్టి రక్షణభాగ్యము మనకు స్వాతంత్ర్యప్రసాదముతోనే కలుగును.

ముగింపు.

సోదర ప్రతినిధులారా! చాలసేపటికను తమకు నందఱను నిలువయించి నందులకు మన్నింపును. జీవితకాలమునం దొకసారియే నేని యగ్రాసన మలంకరించి మనచుందర మవ్యాజముగ ప్రేమించుచున్న నీ దేశము గురించి, నానుసోభావమును వ్యక్తీకరింపగలను. ప్రస్తుతసంఘమునందు రాబోవు వత్సరమునందు తమకు నాయకమణిపై తిరిగి తమ కుపస్థితిను స్వాతంత్ర్యముల నాకుండునని యెవరు చెప్పుగలరు? నాకట్టి స్థితియుండు నెడ తమరందరు నాకు తోడ్పడప్రాధికారులు. నాయందు విశ్వాసముంచి తాము నన్నీ సభకు అగ్రాసనాధిపతిగ నియమించుకొంటి. నే నన్యధా చరించుచుండున నాయందు విశ్వాసముతో కలిసి కార్యనిర్వహణమునందు తోడ్పడును. మీ రెల్లప్పుడున నా భావములతో నేకీభవించి కేకపోవచ్చును. మీ విరుద్ధవలనల నేను కార్యభారమునుండి మరలుదాననాకాను. నా కేత్రుకాటి నన్ను గురించి వ్యతిరేకముగ చెప్పుమాటలను భండించి కాలహరణము చేయబాలను గాన మీరు వానిని యధార్థములని నమ్మకుండురు గాక యని మాలేము కోరుచున్నాను. మిమ్ములెల్లప్పుడును సంసర్పివగచెద నని చెప్పుబాలను. కాని నాకుయుక్తమని తోచిన ప్రకారము నేకసేవ చేయుటకు ప్రయత్నించెద ననినా ప్రయ చెప్పుగలను. ఎల్లప్పుడును రమితో నేకీభవించి తాము నియమించుకొనిన సభచేదనని చెప్పలేను. ప్రజనుడి పిండుటతో నాయకుని భగ్యము తనతోడి వాళను సంద్రించి, వారి హితవలనలను నాయకుడు వినవలసియుండును. ప్రజల కరెడు దైరవాదయె యుండవలసియుండును గనుక కార్య నిర్వహణకాగ మతిపరిమయి యుండక తీరు. నేనాని తన యుద్ధాగ్రులను, నేనయు యోచించు దాని కంటె నెక్కువగ యోచించగలసియుండును గనుకను, యుద్ధము జరుగుచున్న స్థితియందు దేశము ప్రస్తావనప్రయనందలి ప్రతిభావమును విప్పిచెప్పుటకు గనుకను, యుద్ధ సర్వత సానమును బట్టి అతినిష్కాహు గుణగుణములను నిర్ణయింప వలయును జన్మచేత భావించుచు కాక పోయినను, ప్రజలయందలి వాత్సల్యముచేతను, నేనా తత్వత్వముచేతను భారతమహాశివ యమగొని, నాయకుగాలి కుండవలసిన గౌరవపరిపత్తిని కోరక నేటికనుకను కార్యకేత్రమునందు ప్రభుత్వసామమున వహించి కేక్తిపంచకత సాటుపడియుంటిని ప్రక్షయి కన్నీ పడవికి నియమించి యుంటిని గావున తా మెవరిగ నానమును గ్రహించి తత్కృత్యోచితమైన భగ్యమును గౌరవముగ నిర్వహించుకొందును.

స్వస్థమయై నిరంకుశముగా; ఇకనునందుడము మన మాట్టము ద్విమయమై యోచించెదము గాక! భారతవర్షము క నాధీశ్వరీ కలుగుటకును, లోకజాతుల యందు స్వాతంత్ర్యభావము తలయెత్తుకొని మెలగుటకును, భారతసంతాన మెల్లయెడలను గౌరవస్థానమును పొందుటకును భారతవర్షము సర్వోన్నతమైన తన ప్రాచీన వైభవముతో తలయెత్తు సాన మాక్రమించి భావికాలమునం దంతకంటెను ప్రబలదేశము పొందు నిమిత్తము యత్నించుటకును, ప్రయత్నింప తగినా! ఆత్మసమర్థము చేయకదా!! జీవితమును సాగక్షము చేసికొన తగదా!!! ప్రాణత్యాగము చేయకదా!!!

ప్రకృత మమెరికా, విరోధాభిందములందు విలసిల్లి లోకపాలకు లయియున్న జాతులకు మాతృకయై ప్రతిభాగించిన ఈజాతి గణదేశతామూ రిపర్యంకమునందుగాక మరీ యేదేశమునందు ప్రజల భర్తబుద్ధియందంత ఆసక్తియు, వీరపుంగవులందు ప్రజా తియు, వాఙ్మయధురంధరులందు విస్మయమును జనించును? గురుత్రేత్రమునం దా మాధురీయూ ర్తియొక్క త్రాభావము మంగిపోయిన వెనుకను, విరోధా అసియా ఖండప్రజలు భారతవర్షము నాక్రమించుకొని, పట్టణములను వ్యసముచేసి, అక్కడి రాజులను పదభ్రష్టలను చేసి న తరువాత భరతవర్షము కత సుకేశము విపదతలసాలై యుండెను? వారు దేశమునకు వచ్చి ప్రజలను జయించి, వారితో నివసించి వారితో కలిసిపోయిరి. చిట్టచివరకు శత్రుసమాగమమువలన గలిగిన దుర్మణములను క్రమముగ విడిచి వీరినుగణములను వారినుగణములను జేర్చి యొకజాతిని విశ్వేశ్వరుడు నిర్మించెను.

అగోచర యుగయుగాంతరములనుండి ప్రబలమైన ప్రాచీన సభ్యతల వలె సంతరింపక వర్ధిల్లుచు; భూగర్భితములు నానుమాత్రావశ్యములైన న లోకసభ్యతల జననవృద్ధి, తీయములను గాంచుచు; లోకోద్ధరణమునకు పాటుపడి విపదతల ననుభవించి విజయయై; అపస్తాంతరములన్నిటినిదాటిఅభిన్నయై అష్టకష్టములను పొందియు; అమృతరూపిణియై, ప్రతాపవహితయు నిర్ధరయునై, సగర్వయు విశ్వాసపూరితయునై, సుదృఢయు సత్వోదయునై, అసియాఖండప్రభుత్వజ్వలతోలియై, విశ్వమునకు కళ్యాణవిజ్ఞానప్రదయై భారతజనని పునర్జీవనోపకారమునందు భాసిలుచున్నది.

అవ్యాస సంఘాపర్వములగు

రాయి వైకుంఠనాథసేవ గారి ఉపన్యాససంగ్రహము. సాదగ్ర ప్రతినిధులారా! మహాజనులారా!

ఇంతవరకు బ్రిటిషు ఇండియా దేశమునకు ముఖ్యపట్టణమై, ప్రస్తుత మట్టి గౌరవమును గోల్పోయిన యావట్టి రాజునకు నేనావ్యాస సంఘాపర్వములగు నుండి మిమ్ము ఆహ్వానించు మహావ్యాసము నాకభివంది. కావున, అవ్యాస సంఘ సమక్షమునను, వంగదేశసమక్షమునను మీరు హృదయ పూర్వకముగ స్వాగత మొసంగుచున్నాను. వంగదేశయుజనన్నిటి బాధ్యతస్థానమునకు నియమించినపుడు, తద్వర్గ నిర్వహణమునందు గల కష్టములను, నాయందలి లోపములను నేను గుర్తింపక పోలేదు. కాని, మీ తేమమందు గల సోదర వాత్సల్యమునందును కార్యోత్సాహమునందును, దేశములో నే నెవరికిని తిసిపోను. ఇట్టి సందిగ్ధ తరుణము రాజుయొక్కయు, దేశము యొక్కయు శ్రేయస్సు నభిలషించి, మీరు చాలదూరమునండి కష్టములకోర్చి యిటుకు వచ్చియున్నారు. మీ రెల్లరును సోదర వాత్సల్యముతో వర్తింపుచు, మాయెడలగల లోపముల మన్నించి, మా సత్కారంబు లంగీకరింప చేసెదమున్నాను.

సోదర ప్రతినిధులారా, ఇది దేశయమహాసభాసమావేశములలో నెల్ల ప్రముఖత గాంచినదని చెప్పదగును. ఈ దేశయ ప్రతిస్థానా చరిత్రమున, నితటి కడననుస్థలి సభాపరిష్కారమునకారేదు. మన బాధ్యతానిర్వహణ మిప్పటికంటె నెప్పుడును కష్టతరముగ లేదు. ప్రపథమునను, మనరాజకీయ కష్టములను ప్రభుత్వమునారికరించు సుద్దేశముతో స్థాపితమై, సుప్రసిద్ధ నాయకులచేనడుపబడి, క్రమక్రమముగ ప్రభాభివృద్ధిగలముగల రాజకీయ సమస్యచర్చకు గడంగుచున్నది. ఈ సభలలోను ఆచలను మన కార్యనిర్వహణమును బట్టి మన యొక్కయు, మన సంకలిపారి యొక్కయు భావ్యవృత్తము నిర్ణయింప బడెనున్నది.

సోదర ప్రతినిధులారా! హృదయ పూర్వకముగ ఆహ్వానిత సాహాయ్యము ప్రస్తుత స్థితియందు దత్తవసరము. ప్రజాసాహాయ్యమును ప్రభుత్వమునారు సానుభూతి పూర్వకముగ నభిలషించుటలేదు. మనము జేర్పాటుకష్టముల పీర్చిన చాలదు. తాము ప్రభుత్వమునారి పరిష్కారమునకు నిర్ణయించిన మూడు ముఖ్యకార్యములలో ప్రజాకష్టముల తొలగించుటకటి అని శ్రీరాజ ప్రతినిధి గారు మనకువాదనము గావించియున్నారు. కొన్ని కష్టముల దొలగించుటకునే, ప్రస్తుత సమస్య పరిష్కారము చేయగలము. మంచి సంస్కరణము లభ్య కసరము. ప్రజలయెడల ప్రభుత్వమువారికిగల అవిశ్వాసము, నశించి, సంపూర్ణ విశ్వాసము ప్రజలము కావలెను. విశ్వాసము కడకరాక ప్రయోగము, రెండును ప్రత్యక్ష విరుద్ధములుగాన, క్రూర కాసములు అంతము సుందరలేక; లేదా వీరిని శత్రు రాజ్యములనుండిచ్చిన విదేశీయులయెడలైన అనున ర్థింపజేయవలెను. అపరాధా నేర్పక కాపును నూపుమాపి, నీవిలు, నైనికో దోష్గ నిర్ణయమున విరోధిగానులకును నిభేదమును పరిగడింపక శ్రీ విక్టోరియా మహారాజుచే వాదనము చేయబడి, తరువాతి రాజులచే నామోదించబడిన ప్రకటనమునందలి నూతనముల ప్రకారము వర్తింపు టగల్గెను. భారతీయులు, బ్రిటిషు పౌరసహృద్యుల గలిగి, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము నందంతటను ప్రయోగము చేయుటకును; యెల్లెడలను స్వాధీనపరిపాలనమును పొందియుండుటకును స్వాతంత్ర్యమును కలిగియుండవలెను.

శ్రీ చక్రవర్తి ప్రభుత్వమువారిచే ప్రకటితమైన బాధ్యతా ప్రభుత్వ నియమానుసరణముగ రాజకీయ సంస్కరణ ప్రసాదము ముఖ్యము. మన విప్లవము గత దేశీయమహావిప్లవానికి తాభి వృద్ధిని దాటిపోయియున్నారము. క్రిందటి వత్సరములోనే మన అభిప్రాయము లభ్యవృద్ధియుగ మూర్ఛునొందినవి. గత వత్సర మీ సమయమునకు, భారతదేశమున ప్రాచీనభ్య ప్రభుత్వాభివృద్ధిమీదనే మన ఆలోచనలు కేంద్రీకృతము లైనవి. ఇప్పుడు, స్వచ్ఛందముగ నభివృద్ధి గాంచగలుగు బాధ్యతగల ప్రభుత్వమునీ దేశమున నెలకొల్పబడిన ప్రయత్నింపుచున్నారము. ప్రాచీనభ్య ప్రభుత్వమునండి సహజముగ బాధ్యతగల ప్రభుత్వము రాగలదు. కాని బాధ్యతగల ప్రభుత్వ నిర్మాణముతో ప్రారంభించు అభిప్రాయము గత వత్సరమున మనకు గలుగలేదు. లాయకు జాగ్రగురు నుడివలయు ప్రపంచము ప్రపంచ నేగమున వృద్ధివొందుచున్నది. మనకు కొన్ని శతాబ్దములలో రాగల అభివృద్ధి కొలది వారములలోనే చేపూరినది. ఈ సం గ్రామము మామన సంఘమునకు నూతన ప్రాత్నాహ మొసంగినది. అందువలన, ప్రభుత్వమునారు భారతదేశమునందలి రాజకీయాంధోళి నమును సరియను మార్గముననే నడపించుచుండిరి. ప్రస్తుత సమస్య, నియమనిర్ణయమునందు గాక విభులవిషయ చర్చయందు దిమిడియున్నది. కొంతకాలమునకు పూర్వము శ్రీ చక్రవర్తి గారు ఆకాపురిత మగు వోక సందేశమును మనకు బంపియున్నారు. సామ్రాజ్య మంత్రులయనారు మనకు బాధ్యతాయంతమగు ప్రభుత్వమును క్రమక్రమముగ నొసంగవలెనని చేసినతీర్మానము రాజప్రతినిధియు, ప్రభుత్వకార్యదర్శియు భారత రాజకీయ సంస్కరణసమర్థులయెడల సానుభూతితో తలకరింప సానున్నత్ర యుండుటయు, మన ఆశ సఫలీకృతమగు సమయ మాసన్న మగుచున్నదను సంతసమును గలిగించుచున్నది. కాని, యంతిమా శ్రమ ననే మనము సంతృప్తివొందరాదు. పురోవృద్ధి ప్రతిపక్షముల మిగుల తీవ్రముగ కృషిసలుపుచున్నారు. ఇట్టివారు ప్రతిదేశమునందును గలరు. అమెరికాసంఘముకర్తాప్రములలో వీరు చాల ఆలకారము గావించిరి. హిందూదేశమున నిట్టివారు సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారి ఉదారభావముల మూర్ఛు నొందింప యత్నింపుచున్నారు. అంగ్లో ఇండియనులు కొన్ని మిల్లులను స్థాపించి, స్వలాభమునకై కర్షకమును జేయుచున్నారు. వీరిని తిగిన సమాధానములు చెప్పి మార్గములోనికి గొనితెచ్చుట దుర్లభము. వీరికి కోపమును అహంభావమును మిక్కిలము. ప్రస్తుత పరిస్థితులు వీరిని మంచి మార్గమునకు తీసికొని రావలసియున్నవి. కాని, ప్రతికూల పక్షాతులగు నర్ - నర్ - చేలెంటైను పిరాలు, నర్ - బారక్లిట్టు ఫుల్లరు, నర్ బామరీసు, గార్లు కూడ ప్రేమ సానుభూతి వపూరితులై యుండగ, వీరు మాత్రము చరితంపక యుండిరి. ఇట్టి వారికి భారతీయులలో కొందరు చేయూతయొసంగుటలో నాశ్వర్యమేమియు లేదు. అమెరికాదేశమున కూడ దాస్యవిముక్తికై చేయబడు ప్రయత్నములకు బానిసలనుండి యే ప్రతికూలభావములు వెడలినవి. కాని, మన ప్రయత్నముల న్యాయ స్వభావమును, బ్రిటిషు ప్రజాస్వామ్యమువారి సుస్వభావమును, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు వాదనా నాను సరణముగ వర్తింపు సామర్థ్యమును, ఇచ్చయు మన కీ ఆంధోళిసమున చేయూత యొసంగుచున్నవి. పీపుట్ల, షెమ్సుఫర్డు ప్రభువుగారి ఉదార భావమును, మాంటాగుగారు భారతదేశ ప్రభుత్వము గూర్చి నడివిన వాక్యములును, మనలను హెచ్చరింపుచున్నవి. ప్రస్తుతము హిందూదేశమునకు వలయు స్వాతంత్ర్యప్రసాదమును మాంటాగుగారు రొంగగలరు. వీరికియంతి వర్గమువారి యొక్కయు, రాజప్రతినిధిగారి యొక్కయు సహాయముకలదు. వీరిసభ్యయను సామర్థ్యముగలసభ్యులుండిరి. మనస్సే హితులగు భూమేంద్ర నాథబాసుగారు వీరికితగినసలహా నొసంగుచుండురు. వీరిసహాయము వలనను, భారత ప్రజానాయకులతో చేసిన సంభాషణవలనను శ్రీ రాజప్రతినిధిగారి సహాయమువలనను, మాంటాగుగారు రెండు మూడు తరముల వరకైనను భారతీయుల సంతృప్తివొందింపు బాధ్యతగల ప్రభుత్వవిధానమును నిర్మితము చేయ గలుగుదురు. ఇట్టి బాధ్యతాయంత మగు ప్రభుత్వమును క్రమక్రమముగ ప్రసాదించుట మంచిదా యను విషయ మాలోచనీయును. దేశవిషయపాలనమున బాధ్యతగల ప్రభుత్వ సత్వవసరముని యెల్లవిధముల విదితమగు చున్నది. అట్టి విధానము ప్రస్తుతము మనకు సమకూరక పోయిన యెడల, నిజమగు స్వపరిపాలనా గీజములైన నాటుట మంచిది. కాలక్రమమున వలస రాజ్యముల వంటి స్వపరిపాలనము చేయగలముల ప్రస్తుతవిధానము నిర్మితము కావలెను. మనమిందు అపజయము గాంచునని మన నమ్మకము. ప్రభుత్వమునారు స్వలాభావేత్తను విడనాడి, సమయమునకు దగిన ఉదార భావములతో, ప్రభాభి ప్రామాధుసారముగ వర్తించి, బ్రిటిషుపాలనమును నాచంద్రాగ్రమునకుట్టు తోడ్పడుటలదేవుడు ప్రసాదించుగాక! మాంటాగుగారు శ్రీ నిర్ణయముగ ప్రపంచమునకు తృప్తి కలుగునట్లుల తమ కార్యమును నిర్వర్తించు నటు సర్వేశ్వరు డను గ్రహించుగాక!

కలకత్తా కాంగ్రెసు

3 వేలకు మించిన ప్రతినిధులు.

అధ్యక్షురాలిరాక.

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి యొద్దనుండి)

కలకత్తా, డిసెంబరు 24:— 82-వ దేశీయ మహాసభకు

అగ్రాసనాధిపత్యము వహించు అసెంబ్లీను 2 1/2 గంటలకు వచ్చి యుండెను. ఆయన ప్రేమనుట దిగగ నే ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు రాయ వైకుంఠనాథ సేన, ఆదిత్యసభ్యులును వచ్చి సత్కరించిరి. ప్రేమగురు వేలకొలదిజనులవచ్చి బీజంటునుగాచి తమ సంతోషమును వ్యక్తపరచిరి. తరువాత ఆయనను 12 గ్రూపుల బండియం దెక్కించి, ఆమెకు నిర్ణయించిన బసగును కవి రాజు ఉషేంద్రనాథ సేనగారి గృహమునకు తీసికొనిపోయిరి. మార్గమంతయు తోరణములతోనూ పూర్వదానకర్ణ పతాకములతోనూ శోభిల్లుచుండెను. దారియందలి విశిష్టులములందు తోరణవందనములు నిర్మితములై యుండెను. స్వరాజ్యభజములను హస్తములందు ధరించి వేలకొలది స్వచ్ఛంద సేవకు లత్సవపురోభాగమునందు నడిచిరి. వేలకొలది ప్రజలు దారికిరువంకలను బారులుతీరి బీజంటుబండి వెళ్లుచుండినపుడు తమసంతోషమును ప్రకటించిరి. రాకపోకల విషయమై పోలీసువారు చేసేయుండియేర్పాటులును, ఆహ్వానసంఘమువారిచేసిన యేర్పాటులును కార్యము నిర్వహ్యముగా జరిగిపోవుటకు తోడ్పడినవి. 4 రోజునీదేవియు చాలయంది చెన్నపురి ప్రతినిధులును కూడ నేడిక్కడకు చేరిరి.

మహాపురుషుల రాక

కలకత్తా, డిసెంబరు 25:— చెన్నపురి, సంజాయి, సంయక్త రాష్ట్రములు మధ్యరాష్ట్రములనుండి రమారమి 800 మంది ప్రతినిధులు వచ్చిరి. వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రి, బి. ఎస్. శర్మ, గంధి, పండిత మదనమోహన మాలవ్య, శేషబాద్లకు సామ్రా, రంగస్వామిఅయ్యంగారు, బి. సి. మాధవరావు సి. వె. వింతాపటి: సత్యతాండసిన్హ, హస్సేను ఇమాంగార్లు నేడు వచ్చిరి. తిలక్కు 400 మంది ప్రతినిధులతో రేపు ప్రత్యేక రైలునందు వచ్చెదరు. కాంగ్రెసు రేపు సాయంకాలము 2 గంటలకు గూడును.

మహమ్మదాలీ తల్లి రాక.

మహమ్మదాలీ, పాతాలీల రిల్లీ నేటియదయమునం దిక్కడకు వచ్చియుండెను. ప్రేమమదగ్గరకు చాలవంది హిందూ మహమ్మదీయ శ్రీలు వెళ్లి ఆమెను గౌరవించిరి. 4 రోజునీ దేవియు మహమ్మదీయ సంఘ సభ్యులును ఆమెను ప్రేమకు యొద్ద దర్శించి యత్సవముతో ఆమెను బసకుతీసికొనివెళ్ళిరి. ఆమె యావద్భారత మహమ్మదీయ సభకు దయచేయు నని యనుకొనుచున్నాడు.

విషయనిర్ణయసంఘము

కలకత్తా డిసెంబరు 26:— విషయనిర్ణయసంఘమునందు చర్చితములగు తీర్మానములను గురించి ప్రజలలక్ష్యంతో చెప్పకొనుచున్నాడు. చిత్తుతీర్మానముల సంఖ్య 12. వానిలో 7 రాజభక్తి, దేశభక్తిల మరణము మున్నగు మామూలు విషయములకు సంబంధించినవి. స్వరాజ్యమునకు సంబంధించినది ముఖ్యతీర్మానము. దీనికి సంబంధించిన చిత్తు తీర్మానము నిరుటి తీర్మానముకంటెను ఎక్కువ సంస్కరణములను కోరుచున్నది. రాష్ట్రపాలనమునందలి ప్రతిభాభయంగును ప్రజలకు పరిపూర్ణమైన బాధ్యత యుండవలయు నని తీర్మానము నుండలి భావము. తీర్మానమును మహమ్మదీయ సంఘమువారింగీకరించిరి. సురేష్వాసేకుంఠ నిరుటి కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణప్రకారం కోరిన బాగుండు నని మితివాదులలో ప్రముఖు లభిప్రాయపడుచున్నాడు. కావున దీనిని గురించి విశేషముగ చర్చజరుగవచ్చును. అప్పుడు 20 వ తేదీని భారతినవీపులు ప్రకటించిన విషయముల వలనను కాంగ్రెసు లీగు ప్రకారం భారతీయుల కందిచ్చి ప్రకరముగ లేదని ప్రమాణము మరిగొందరభిప్రాయము. వీనిగారి మరి కొందరు కాంగ్రెసును లీగు ప్రకారం ప్రజలకు ప్రయోజనము బాధ్యతాధికారము నియ్యదని ఆభిప్రాయపడుచున్నాడు. దీని విషయమై చాలా భిన్నప్రాయభేదములుండవచ్చి రేపుముఖ్యముగ దినంతయు కమయ నిర్ణయ సంఘమునందు స్వపరిపాలనమునకు సంబంధించిన తీర్మానమే చర్చితముగును. పత్రికా కాపన

ము, నిర్బంధావాసములు- భారతీయులు సేవలకు సంబంధించినవి తక్కిన చిత్తు తీర్మానములు. గతరాత్రి పొద్దుపోవునరకు 8 వేలమందివరకును ప్రతినిధులునుపేర్లను నమోదుచేసికొనిరి. ఇంతయంది ఇదివరకెన్నడు నమోదుచేసికొని యుండలేదు. నేటి యదయమున కూడ ప్రతినిధులు నమోదు చేసికొనుచున్నారు.

యూనద్భారత భాటియామహాసభ.

అధ్యక్షుని యుపన్యాసము.

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధియొద్దనుండి)

కలకత్తా డిసెంబరు 26:— నిన్ను మున్నును ఇక్కడ

4-వ భాటియామహాసభ గూడినది. మధ్యపరగజాల నివాసులగు ఆనరబిలు కాలియాంటి ముర్తారామ గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. రమారమి 800 మంది సభ నలంకరించిరి. భాటియా సంఘమునకు వర్తింతు విద్యా, సంఘసంస్కరణ విషయములను అధ్యక్షులు తమ యుపన్యాసమునందు చర్చించిరి. బాలికాబాలికల విద్యాప్రతిపత్తికి అన్నిటికంటెను ప్రాముఖ్యమియ్యవలెను. భాటియాలు తమవారిని విద్యవిమలైయు నితేయులకు వంపించవలెను. పరిశ్రమలందును, యంత్రాలయములందును వారు పనిచేయుటకు నేర్పాటులను చేయవలసి యుండును. వాణిజ్య పారిశ్రామికాభివృద్ధికి సంబంధించిన సమస్యలను నిర్వహ్యముగ పరిష్కరించుకొనుటకు ఏసంఘమైనను తగియుండును. ఆయేర్పాటులను భాటియాలు చేయుదురు. అధ్యక్షులు బాల్యవివాహములను ఖండించి, పితౌతు వివాహములను ప్రోత్సహపరుపవలయునని కోరిరి. సముద్రయానము వితంతు వివాహములు, శ్రీవిద్య, పారిశ్రామికవిద్యలకు సంబంధించిన తీర్మానములు నేడు జరిగినవి.

42 వ దివ్యజ్ఞానసభ.

42 వ దివ్యజ్ఞానసభ నేటి యదయమునందు యూనివర్సిటీ ఇన్స్టిట్యూటునందు గూడినది. మత వేదాంత సమస్యలను గురించి సి. జిన రాజదాస గారువ్యవహరించిరి. 80 వ తేదీ వరకును సభ దినదినమును జరుగును. బీజంటు, న్యాయమూర్తి సదాశివయ్యయ్య, జినరాజదాస, అరండేలుగా ర్లువ్యవహరించెదరు.

బంగాళా జమీందార్ల సభ.

జమీందార్ల సభ 24 వ తేదీని కలకత్తా నగరమున సమావేశమయ్యెను. సభకు డివాజుపురము మహారాజా వారధ్యక్షులై యుండిరి. మూర్తి దావాదు నవాబు బహద్దరు మున్నగు భూస్వాములు వెక్కిరిండు సభ నలంకరించిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడగు బర్దాను మహారాజావా రిట్టి సభల యుపయోగముల వివరించుచు జమీందార్ల సహకార మానకళకమని విన్నవించిరి. ఆంగ్లేయుల యొడ నసహనమును బోధించు పక్షమువారికిగాని, తిరుగబాటు చేయవలసినదని హెచ్చరించువారికిగాని, ఆంగ్లేయులవలన నవీరకాలమున ప్రసాదించుటకు నెట్టి స్వాతంత్ర్యములైన సంతృప్తికరముగ నుండలేదనె. మితివాదులు మున్నగు వారల సానుభూతిని వదయు కార్యక్రమము నొకదానిని మనము నిర్వచించుటకైవ్యము. హిందూదేశపునిజస్థితి నెఱుగని కొందర రాక్షసులకు వై కార్యక్రమము ముత్తరమై యుండును. వారల సుదృఢ్యములై హిందూదేశమున కిప్పుడు ప్రమాదకరములై యున్నవి వారల ప్రోత్సహముల నుండి మనలో వాగాడంబరము బయలు వెడలినది. మనపాలక వ్యవస్థనునందుండు సద్గుణముల నున మేరుటకు కారణమయ్యెను. స్వపరిపాలనమును పొంద నశేకులయందు కోర్కెలు వెలువడినవి. స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము మనకు విశేషమగు సహకారి నుండునని వీరల తాత్పర్యము గాని స్వపరిపాలనమునకు కన్యదేశీయము. క్రమక్రమము నడిపింపబో, విశేషమగు ప్రమాదము వాటింను. గనుక భూస్వాము లప్రమాదమును గ్రహించి, దీనిని తొలగింప సుంహృదులకు సహాయపడవలయును. మనగర్వస్థానము హిందూదేశపుప్రౌఢత్వనియ్య, యిట్టిస్థితి నాంగ్ల పరిపాలనము మూలమున క్రమక్రమముగ పొందవలసియున్నదనియు, మనము ప్రజలకుదోషింపవలయునని మహారాజావారు చెప్పచు ఆంగ్లపరిపాలనమును క్రతంపించిరి.

డివాజుపురము మహారాజు.

రాష్ట్రీయ సామ్రాజ్య సభలయందు భూస్వాములకు బలమగు ప్రాతినిధ్య ముండవలయును. అన్నిసంఘములలో ప్రాతినిధ్య ముండునట్లు కానునట్లు విస్తరించుట వాంఛనీయము. దేశమున ముపరించునట్టి భాగకారము లీ సభలకుండవలయును. అధివేశముల ననుసరించి

యందు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనాస్వాతంత్ర్యమే మన యాశయము. ఇందులకుగా నిప్పుడు కొన్ని ముఖ్య మగు స్వాతంత్ర్యము నీయవలయును. కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులయందు సంగోరు ప్రభావప్రతినిధులుగ నుండి, వీరిలో కొకరు భూస్వాముల ప్రతినిధి గానుట వాంఛనీయము. మునిసిపాలిటీలు, జిల్లాబోర్డులు మున్నగు సంఘములయందు జమీందార్లకు ప్రాతినిధ్య ముండవలయునని అధ్యక్షుడగు డివాజు పురము మహారాజావారు వ్యవహరించిరి.

తీర్మానములు.

భూ సంబంధ మగు కాపనములయందు సవరణములు సవరణములనిమిత్త నెలకనంఘము, పంచాయితీసంఘములు, భూస్వాముల పుత్రులకు తరఫీయతు చేయుమి త్తము సాశ్రమనాతకాలము విద్యునవలసిన గవి ప్రార్థించుతీర్మానములా కానింపబడెను. స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యమున ప్రసాదించు నే సుస్కరణవిధానమునందైన భూస్వాములకు రాష్ట్రీయ సామ్రాజ్యసభల నుండుచితగుగు తీరున ప్రాతినిధ్యముండునట్లుగానుతేర్చి, భౌతిక స్వపరిపాలనా ప్రతిస్థాపనము లన్నిటి యందును జమీందార్లకు ప్రాతినిధ్యముండునట్లు నిగొ కట్టు దిట్టముల న'సంస్కరింపదను వేరొక తీర్మాన ముమోడితమయ్యెను.

(౧)

న్యాయస్థాన వార్తలు.

సిపాయిని ఎదుర్కొనుట:—కల్లికోటలో నొకమోస్తా సిపాయిని 4 గురు స్వభాతీయులు ఎదుర్కొనినందుకు ఒక్కొక్కరికి 2, 4 నెలలకు చుట్ట వారినలుగురికి కఠినశిక్షలు విధించబడెను.

రైలుచే నాకరుకు శిక్ష విధింపబడుట:—కల్లికోట రయ్యు ప్రేమకులో సాయింట్టురుక్ మాచ్యురకువాకు 2 రూపాయలనువిలువకల జనువారను ఆపహరించినందున వారికి 8 మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

ఇద్దఱు పాశ్చాత్యులు ఖయదునం దుంచబడుట:—కలకత్తాలో తార్నాటక్ విల్సన్ ఆనునిద్దఱు పాశ్చాత్యులొకదినమున ఒక మోటారు రైసికిబండ్లని ఆపహరించిరి. పోలీసువారినువ్వురకు పట్టుకొని కేసుచేసిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు వేళ్ళులకు చెరి చెంకుమానుల కఠినశిక్షలు విధించిరి.

కంప్రాక్తన కలహములు:—గుడికోటి గర్వకుజి ఆరు నొకపార్సి కంప్రాక్తన హామనుజి పొట్టి భాయి వాడినూ, మున్ఫుహా ఆరు నిద్దఱు వాటారాద్లనో గూడ కలసి మెద్రాసు సదస్సు మహారాటా రైలుచేవారి ఆఫీసులను కట్టించుటకు కంప్రాక్తన చేసెను. ఇద్దఱు వాటారయిన జమాఖర్చులు సరిగ వ్రాయనందున వారికిని మాణిక్ జి గర్వమజికిని మానస్పరులు కలిగినవి. ఇక దొకదినమున చిహా ఆనగ్దాలను సోదాకెయిటు వాటారారు లిగవురను లేచుచుయున ప్రాంభించెను పట్టుపుస్తకము లన్నియు సోదాకెయిటబడినవి. చెక్కుబుక్కు సోదాకెయిటబడు కాలమున వాయపురును వచ్చి మాణిక్ జి గర్వమజిని బలగుంతమున చెక్కుబుక్కు సోదాకెయిట మానినది. వానిచేతిలో నుండిన మరియొక చెక్కుబుక్కును బలగుంతముగ నూవవెలికికొన యత్నించి వారికి 4, 5 గాయములను వారు తగిలించిరి. ప్రధాన కంప్రాక్తరు వాటారారు లిరువురనై కేసు చేసెను. కొంతయును సాక్షి విచారణ ముగిసినది. మిగిలిన సాక్షినిచారణ జరుగును.

దగాకేసు:—ఆర్. శ్రీనివాసకౌ ఆర్. నిర్మాణియొకడు చెన్నపురినుండి చుధురావర యనకు బోయి తాను మెట్టపాలయము మహాజన సాతకాలపోషణాధ్యమం చాలల విరాళములను ముచే కెయిటుకు పంపబడినట్లు పురవాసులలో పలు ప్రాకు కొన్నికొన్ని కాగిరియులను చందా పట్టిలను ఆగవచెను. వాటినినిమ్మి కొందఱు వారిచందాల సెంగిరి. ఆవిద్యార్థి యారితిగ 80 రూపాలు మధురావర వాస్తవ్యులనుండి జమచేసెను. ఒక నాగు విద్యార్థి మామపన్నుగడ లన్నియు తెలిసికొనబడి పోలీసువారికి ఒప్పగింపబడెను. సభ ఇక స్పెక్టరు గారుచందాశాస్త్రిగారు చెన్నపురికి వచ్చి చందాల జాబితా లోని కొందఱుని దినస్థితి నాడిరి. వారిపేరుగల విద్యార్థిని తా మెన్నడును చూచియుండనట్లు చెప్పి, తాత గాల పోషణాధ్యమ చందాలను జమచేయుటకై ఎవరైన పంపబడిరా యని భోగల్పా నిమిత్తము మెట్టపాలయము మహాజన సాతకాల ప్రధమోపాధ్యాయునికి వ్రాయుచేరి వారును చందాలనుగూర్చి దేవు కేసులు తెలియ పట్టెను గ్రహసిరి. ఈ వాద్యములపై పరిణామ దేవిభాగు ది. తస్మిన్ గారు విద్యార్థిపై సెరియను మోపు కొట్టి ముయి ఒకతఱు భయము కేడుయు, కిల రూప లు డాల్కానా ము విధించెను.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ డిసెంబరు నెల 26-వ తేది

బుధవారము.

దేశీయమహాజనసభ.

నేటిదివసు శరవడినది. భారతవర్షమునం దన్నిభాగములనుండియు, యాత్రకు లత్యాతుర తతో కాన్ఫరెన్సునునకు వెడలిరి. ఈ వర్షము భారతీయు లా పరిశ్రమచేయున గ్రామీణు యజ్ఞ దీక్షవై, హిందూదేశపు భాగినితి యాధారపడి యుండును. ప్రపంచ మిపుడు శ్రవణసంక్రామ మున మునిగియున్నది ఆధ్యాత్మికశక్తి రాక్షస బలము నెదుర్కొనినది. ఈ రెంటిని జరుగు ఘోరసమరమున స్వాతంత్ర్యచంద్రోదయ మగు చున్నది. అట్టి వికాసమే హిందూదేశమున గన్ప ట్టినది. అంగ్లదేశమునుండి ప్రభుత్వకార్యకర్త నాక ర్షించినది. ఇట్టి సంస్కృతమణున, కాంగ్రెసు మహాసభ కలకత్తా నగరమున గూడినది. ముగ్గుది రెండు వత్సరములనుండియు విద్యాధికుల దృష్టి నరికట్టిన, దేశీయమహాజనసభ నేను నూతనాకార ము దాల్చుచున్నది. పరిశితుల ననుసరించి మారు చున్నది. స్వల్పసంస్కరణముల చర్చతో కాలము గడుపుకొని 1916 వ సంవత్సరమున మారినది. ఆ వత్సరము దాదాభాయిగా నుపదేశించిన స్వ రాజ్యతారకమంత్రము నూతనాదర్శ మొసగెను. కాని సంగ్రామప్రారంభాంతరము నన్వేషాదర్శ మునకు నూతన జనసత్వములు గలిగెను. స్వాతంత్ర్య స్థాపనమునకై ధనప్రాణానన్వయముల సరకు జే యక సంగరమునకు జనిన అంగ్లదేశపువ్యవస్థ విశాలత గాంచెను. భారతీయులు గావించిన సంగ్రామ సాహాయ్యముచే, అంగ్లేయుల యనఃమానములు సమయజొచ్చెను. ఛార్లెస్ రాబర్టుగారు అంగ్ల దేశ దృక్పథము హిందూదేశ విషయమై మార్పు జెడినదని ప్రకటించిరి. భారతీయుల యాశయము లందు వివరిత మైయు లేదని అంగ్ల ప్రముఖులకు దోచెను. ఈ భావము ప్రబలమగుటకు హిందూ దేశమందలి అధికారవర్గమువారవలంబించిన నిరంకుశ విధానము బోధ్యమై. మొసపోతు మీయా నివేదికము అధికారవర్గపు సామర్థ్యాతి శయ మంతరరకు గలదో తెలుపరచెను. ప్రభుత్వ విధానమున మార్పు గలిగిన గాని, ప్రయోజన ముండదని ప్రజల తెలుల చిరకాలము క్రిందల పొడ గట్టినో, అంగ్ల ప్రభుత్వమునకు గూడ ఈ సమ యమునం దటులనే పొడగట్టెను. బాధ్యతగల ప్రభుత్వస్థాపనమే తమ యాశయ మని చారు ప్రక టించిరి. అందు శక్తివిధానము ప్రవేశపెట్టవలెనో, మాంటాగూగారు విచారించుచున్నారు. దేశీయ మహాజనసభ మాంటాగూగారి కీ విషయమై తగు సాయము గావించవలసి యున్నది. ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి, బాధ్యతగల ప్రభుత్వమునకు దగిన నిర్వచనము జేయవలసియున్నది. కర్ణిసు గారు ఇక్కార్యమును సాధించుటకు కొంత ప్రయత్నము చేసిరి. వారి సిద్ధాంతమును రాగల సంచికలలో కొంతదూరము విమర్శించెదము. కర్ణిసుగారి విధానము అంగ్లదృష్టితో నిర్మించబడి నది గాని, ప్రజాశయముల కనుగుణ్యముగ లేదు. ప్రజల జాతీయజీవనమును, కర్ణిసుగారు సుపూర్ణ ముగ గ్రహించుట కష్టపాధ్యము. అందుచే ప్రజా

ప్రాతినిధ్యము వహించు దేశీయ మహాసభయే యిచ్చుకొనకామును సాధింపవలసి యుండును. ఈవత్సరము దేశీయమహాజనసభ బీసెంటు గారి సభ్యత్వరాలిగ నెన్నికొని, ఆత్మగౌరవము జూపినది దేశసేవకై కృషిసలిపినవారు కష్టదశ మం దున్నపుడు, వారికొండమై నిలుచుటయేగాక, వారి స్వాస్థ్యత్యాగమునకూడ బహూరించినది. బీసెంటు గారి కీశారవ మొసగుట ఒకన్యకీని గౌరవించుట మాత్రమేయని దలంపరాదు. దేశసేవకై నిరంతర కార్యదీక్ష వహించినవారిని ప్రశంసించుటయే, యిందలి ముఖ్యతత్వము. బీసెంటుగారు, రాజకీయ రంగమున బ్రవేశించిన దానిగ, రాజకీయాందోళ నము నూతనమార్గముల జొచ్చెను. సాశ్వాత్య కష్టతుల ననుసరించి, బీసెంటుగారు సక్రమాం దోళనము సలిపిరి. హిందూదేశమున కంతకను భావ్రాదేశము గలిగించు చూరాలు గమ్యస్థా నమును బీసెంటుగారు దేశీయులయెదుట నుంచెరి. ఆయాదర్శము హిందువుల మహమ్మదీయుల సం యోగమునకు దోడ్పడెను. ఆయాదర్శము అతి వాద మితివాదాత్మకముల దగ్గర జేర్చెను. సామ్రా జ్యప్రాజ్ఞానమునకు విద్యము సూచించెను. అంగ్ల సామ్రాజ్యముక్రింద హిందూదేశము స్వపరిపాల నము ననుభవించుట న్యాయమై యొప్పుచున్న దని, భారతీయులే గాక అంగ్లేయులు గూడ గ్రహించిరి. ఇంతయేల బీసెంటుగారి ప్రయత్న ఫలి తముగ భారతదేశ సమస్య అంతర్జాతీయ సమస్య యైనది. ఇక కొలదిదినములలో జరుగబోవు అంగ్ల సాంఘిక వాదుల మహాసభలో, హిందూదేశ సమస్యగూర్చి చర్చ గావించుటకు నని ప్రకటించ బడినది. సంగ్రామ కారణముచే స్వపరిపాలనా వాంఛ ప్రపంచమును ప్రజ్వల్లినపుడు, అట్టి యనుకూల సమయమున భారత దేశము తన వాంఛలను ప్రస్తుతముజేయుట యశ్యవసర మని భారతీయుల ప్రబోధించిన గౌరవము బీసెంటు గారికి దక్కినది. హామీయూప్రజానము చూపు మేరగా నున్నపుడు, అట్టి సుభక్తికై కృషి సలి పిన బీసెంటుగారిని దేశీయులు గౌరవించుట, స్వప రిపాలనమును గౌరవించుటయే యగును. ఈతరుణ మున భారతీయుల ప్రబోధించుటకు అంగ్లదేశ వాసులనసరమయిరి. భారతదేశ వాంఛలను శ్వేత ద్వీపవాసులకు దెలుపుటకు, ఆదేశపు ప్రముఖులే చాలియుండును. కాని హిందూదేశ వాంఛల దెలు పుటకు, వారికిదేశమువై తగినసాచుభూతి యుండ వలెను. ప్రాచ్యనాగరికపు రహస్యమును గ్రహించుటకు, తనజీవితమును ధాంపోయిచున్న బీసెం టుగారికన్న నాంగ్లప్రముఖులు లభించుట కష్టము. అందుచే బీసెంటుగారి తరుణమున రాజకీయరంగ మున బ్రవేశించుట వై వసంఘటనమని యూహిం పవచ్చును. కాని బీసెంటుగారి సందేశము ముగి సినది. అంగ్లదేశమును హిందూదేశవిషయమై ప్రబోధించుటకు బీసెంటుగారివంటి అంగ్లేయులవ సరమయిరి. ఇకముందు జాతీయోద్యమమును నడు పు మహానాయకులు భారతీయులనుండి వెలువడ వలెను. జాతీయప్రతిభ కనుగుణ్యముగ స్వపరి పాలనావిధానము సూచించగల మహామహులు రాజకీయరంగమున బ్రవేశించవలెను.

బీసెంటుగారి ప్రారంభోపన్యాసము బీసెంటు గారి సందేశపు చరమాంశమని చెప్పవచ్చును. స్వపరిపాలనానాసరమును ఆమె యాసేతుహిమా చలపర్యంతము మార్చుమోగించినది. భారతీయు లన్నిపక్షములవారును స్వపరిపాలనావసరమును గ్రహించియున్నారు. భారతీయులయొక్కయు యూ రపియునుల యొక్కయుతీవ్రవిగుర్వములకు బ్రాత్రు లయిన కర్ణిసుగారు గూడ ప్రజలకు పరిపాలనా

బాధ్యత నొసంగవది, దేశ మభివృద్ధి గాంచుట యసంభవ నుని స్పష్టపరచియున్నారు. ఇంకను స్వపరిపాలన మనసరములేదని చలము బట్టియున్న మెయిలుపత్రికవంటి అంగ్లహైందవ పత్రికలను, ఆ పత్రికలకు విధేయత జూపుచున్న భారతీయు లను ప్రేక్షవై లెక్కింపవచ్చును. ప్రజలే గాక, ప్రభుత్వము గూడ స్వపరిపాలనా వశ్యకతను నిరూపించుచుండగా, అందు విషయమై దేశీయ మహాజన సభాధ్యక్షులు చర్చగా విం చుచూ ప్రత్యేకముగ కాల హరణము జేయుట కవసరము మాకు గాన్పించలేదు. బీసెంటు గారి దీర్ఘోపన్యాసమంతయు స్వపరిపాలనావశ్యక తను జాలుటతో సరిపుచ్చబడినది గాన, అందును గూర్చి విమర్శించుటకు మే మిపుడు పూనుకొన లేదు. ప్రభుత్వప్రకటనమున కనుగుణ్యముగ ఎట్టి విధాన మేర్పరుచుట యవసరమో యా విష యమై దేశీయమహాజనసభ వా రాంబించివలసి యుండును. మాంటాగూగారి కీ విషయమై, యనేక సంఘములు వేర్వేరు విధానముల సమర్పించినవి. ఈ విధానముల నన్నిటి గూర్చి విపులముగ చర్చించి, హిందూదేశావసరములకు ఎయ్యది ముఖ్యమో, దానింగూర్చి అధ్యక్షులు సూచించి ముడిప బా గుండెడిది. కర్ణిసువిధానమున, కార్యనిర్వాహక సభకు లొలగించుటకు ప్రజాప్రతినిధుల కధికార మొసగబడినది. రాష్ట్రపురర్పి ర్వాణమున భాషా ప్రయుక్తరాష్ట్రవిభాగ మంగీకరింపబడినది. దేశ భాషలలోనే పరిపాలము జరుగుట అవసరమని కర్ణిసు గారు గ్రహించిరి. ఈ సూత్రములను స్వపరిపాలనా విధానమున జేర్చుట కెట్టి అభ్యంతర ముండ గూడదు. పరిపాలనా విభాగసిద్ధాంతము నిలువ నీడలేనిదయినను, కాంగ్రెసు సంస్కరణములందు బాధ్యత గల ప్రభుత్వ స్థాపనమును ప్రవేశ పెట్టుట యవసరమగుచున్నది. ప్రభుత్వ ప్రకటనమునకు పూర్వ మేర్పడిన కాంగ్రెసు సంస్కరణములు, ప్రభుత్వ ప్రకటనానంతరము, అభివృద్ధి జెందుట న్యాయసమ్మతము. బీసెంటుగారు సూచించినటుల ఈ కోర్కెను 1918 వ సంవత్సరము నరకు నిలిపి యుంచవలసిన యవసరము గాన్పించును.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు లగు నైకుంతవాధ సేనుగారు నుడివినటుల “ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వము నకు, బాధ్యతవహించు ప్రభుత్వమే గమ్యస్థానము. రెంటికిని యదినాభావసంబంధముగలను, ఈ బాధ్య తగల ప్రభుత్వముతో సంస్కరణములను ప్రారం భింపవలయునను నుద్దేశము నిజతీవత్సరమున గా న్పించలేదు. ప్రపంచ మిపుడు యతివేగమున ముం దుకు పరుగిడుచున్నది. లాయమజాబ్బిగారు చూపి నటుల, అనేక శతాబ్దములలో గలుగవలసిన యను భవము కొలదివారములలో గలుగుచున్నది. ఇపుడు దేశము నెదుర్కొనుచున్న సమస్య సిద్ధాంతముల గూర్చిగాక, వివరముల గురించిన వై యున్నది. బాధ్యతగల ప్రభుత్వమును అంత రముల మీదుగ నొసంగుట ఎంతవరకు లాభకర మో విచారణీయము. అనుభవము, హేతుజ్ఞాన ము, ప్రామాణ్యముబట్టి యాలోచించినచో, దేశ మునందలి అంతరంగిక పరిపాలనమున సంపూర్ణ ముగ బాధ్యత వహించు స్వపరిపాలనము నొసగు టయే మేలని స్పష్టమగుచున్నది. ఏకారణముచేత నైనను ఇట్టి విధానము అంగీకరింపబడదేని, కొల దికాలములో అధినివేత రాజ్యపాలనము బోలిన పరిపాలన మొసంగుటకు దగిన విధానమునైనను ఏర్పరచి, స్వపరిపాలనా సాధమునకు బునాదుల వై చుట భావ్యము.”

మన మనేక కోర్కెల గోరవచ్చును. కాని ప్రజల గంభీర నివాదము సామ్రాజ్యమున ప్రతిధ్వ

వృత్తాంతములు

(౧)

కాంగ్రెసు సభాకాలమున దక్షిణప్రభుత్వము సందర్భమున వివిధ విధముల కట్టుబట్టులు లావల్యములుగా ఉన్నవి.

జనవరి 5 వ తేదీకి సభ్యుల మొత్తముగా అలహాబాదు నగరమునకు విచ్చేసి 20 వ తేదీకి ఢిల్లీకి వెళ్లారు. వీరి యుద్ధాగ్రహణము ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీతో ముగియెను.

గుజరాతులు జామీన్ బాదీన వరి కొన్ని దినముల నుండి ఎచ్చటను విసరా లేదు గనుక తూర్పు బంగాళమున కాంతి ప్రతిష్ఠింపబడిన దని యవనమును. ఇంతవరకు 200 అరెబ్బులు జరిగినవి యొక విశేషముగా వ్రాయవచ్చును.

ప్రస్తుతము భగవంతుల వృద్ధిమై జీవనపుఖ్య పెరిగియు నందున తమకు తీరములను వృద్ధిచేయుటకు బెంగళులలోని సిటీరైలువే యుద్ధాగ్రహణము వైరుధ్యములకు విన్నవించుకొనగ విచారణ మొకటి జరిగినది.

కంజీవరము పచ్చయ్య పైమ్మల ప్రాంతవిద్యార్థి సంఘము:—సంఘ సభ్యుల 4-వ వార్షిక సమావేశము ఈ నెల 28-వ తేదీ సాయంత్రమున పి. వొస్టాని ఆశ్రమము గారు బి. ఏ. బి. ఎల్. ఆద్యక్షులు క్రింద జరుపబడుటకు నిశ్చయింపబడినది.

క్రిస్ తమిళమున యగుటకు 25 వ తేదీ ని ఇండియా యంత్ర విజ్ఞాన సంఘమునకు. గౌ. జిన్నాగారికి మాత్రము ద్వారా విడుదలైనది. సాయంత్రమున శ్రీ రాజప్రతినిధియై ఇండియా యంత్రమును గూర్చి మోక్షానుబంధమున బోధించి నీటిసప్తము అగు సహజమునకు పోయితి.

కొలంబోరైలువే:—రాక్షసిబొంగునకు మారుగ చదువులను ఉపయోగించి రైల్వేల నమవ యత్నమును కొలంబోరైలువే కంపెనీవారు చేయుచున్నట్లును కొద్దికాలములోనే పరీక్షించి మొత్తము చదువులను సహజమునకు వదులుచు నదియు తెలియుచున్నది.

వారాణసికి వారి కావాలము, వై. ౧:—వై. ౧ తరాల వార్షిక సభ్యులను కలవరమున సాయంత్రమున జరుపబడినది. సభాపక్ష ప్రధానిగా పతి అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెను. జాతీయ గీతములు మొదలుగ జేతభక్తిగావనా గీతములను కొన్నిటిని బాలికలు అతిశ్రద్ధాగ్రహణమున గానమొందిరి. 'ఆస్పత్రి' అను నాటకము బాలికలచే విహులచేయుచున్నట్లును ప్రదర్శింపబడినది. సాయంత్రమున బాలికల సభ్యులను మున్ వికర్మ గారు సంస్కృత పాఠము జరిపిరి. గత సాయంత్రమున సాయంత్రమున 211 వందల బాలిక లుండినట్లును వార్షిక కోట్లనే నాటికి నాటియొక 47 వందల బాలికలు సాయంత్రమున వై. ౧ కు తెలియుచున్నది. సంస్కృత పాఠమున బడిన పదవ సభ్యులను ప్రధానముగా చే నలంకరింపబడినది. ఇంతతో సభ్యులను ముగిసెను.

వర్షావృత్తి తీయవలయు సంఘము:—వై. ౧ సంఘము యొక్క వార్షిక సభ్యులను ఈ నెల 28 వ తేదీని వి. తిరుగుల పిల్లగారి అగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద జరుపబడినది. చాల మంది వర్షావృత్తి తీయవలయు సేలము, ఉత్తర ఆగ్రాము మున్నగు జిల్లాలనుండి ఉత్సాహమునకు వచ్చిరి. వి. వచ్చేనాడు కరు, బి. ఏ, గారు వర్షావృత్తి మిత్రకృషి కా సంపాదకులగు ఏ. నుబ్రహ్మ నాయకుల గారు కావేరీనాథము రాజుగారు మున్నగువారు వర్షావృత్తి తీయవలయు గొప్పగొప్ప విద్యులను చేర్చింపవలసి యున్నదనియు, ఇతర గ్రామములనుండి చెన్నపురికి విచ్చు వర్షావృత్తి తీయవలయు విద్యులను సౌకర్యముల నిమిత్త మొకచోటను స్థాపింపవలసిన ఆశ్రయము కలదనియు ఉపన్యాసములను చెప్పిరి.

సంఘమునారి యేర్పాటులు వర్షావృత్తి తీయవలయు విద్యులకు మిక్కిలి సౌఖ్యమును కలుగజేయుననియు తిరిగి విద్యులకు ఉచితముగ భోజన సుఖములను సంఘమువారు చేయవలయుననియు ఇందు నిమిత్తము భవిష్యకు వర్షావృత్తి తీయవలయు తమ త్యాగమును కనుపరుపలేననియు అగ్రాసనాధిపతులు ఉపన్యసించిరి. ఇట్లుపర్యవేక్షించి ప్రతికారము తమ

పేట 60 రూ॥ యు తమ భాగ్యపేట 21 రూ॥ యు సంఘమువారి కిచ్చుటకు నిశ్చయించు కొనెట్లును వివాదములను చంపగలను జను చేయుటకు చెన్నపురిలోను నై నగరము లలోను దిగుటకు యేర్పాదుకొనినట్లును సభాధ్యక్షులు నుడి విరి. సభ్యులలో జాలమంది తమకు అనుకూలముగు జంతుల సేవగుటకు అంగీకరించిరి. పి. నుబ్రహ్మయ్య మిత్రగారు సభ్యులందరి రుతువును అగ్రాసనాధిపతులకు వందనము లాచరించిన పిమ్మట ఉత్సవము ముగిసినది.

26 వ తేదీని పంజాబు విశ్వవిద్యాలయపు పట్టాప్రదాన సభలాహోరు నందలి సెనేటు చురుకునందు జరిగినది. ఛాన్సలరు (లెఫ్టి నెంటు గవర్నరు) సభాధిపత్యము వహించిరి. విద్యారు, శిరోమణి పరీక్షలందు తీర్ణులైన వారితో కూడ 900 బిట్లు పట్టములను పొందిరి. వారిలో జేపీ సమాజ సభ్యులగు బాలికలకూడ నుండెను. స్త్రీలు అవిశ్వవిద్యాలయమునండి బి. ఏ, పరీక్ష నియ్యట కిది ప్రథమము. అట్టి గౌరవమును లభించినందునకు వాన్సలరు రామెన్ ఆభినందించిరి. శాస్త్రీగ మహారాజుగారు యున్న తీర్ణితిబట్టియు, వారిపాండిత్యమునుబట్టియు వారికి డి. ఎల్. బి. ఉదయించిరి. పట్టప్రదానానంతరము లెఫ్టి నెంటు గవర్నరు గారు పర్యవేక్షించి, రాజధానియందలి 1850 వ వార్షిక విద్యావ్రతిపత్రిక 1917 వ వార్షిక విద్యావ్రతిపత్రిక ౧౭ తాంత్రమును కృత్రికించి ఉన్న సామ్రాజ్యమునందలి దేశములు గాక మరియేని యైన నిట్టి యభివృద్ధిచేయవలసియునునా యని విస్మయించిరి. రాజధాని సామ్రాజ్యక విశ్వవిద్యాలయ మొత్తవరకు తోడ్పడినదో వారు తెలియ జెప్పిరి. ప్రాచ్యదేశములను లోకప్రాబల్యమును బిష్టించుకొనలేకపోయినవి. జపాను మాండేశమును. రాజకీయ, సాంఘిక, శాస్త్రాధిక సమస్యలను పరిష్కరించు కొనినవి. ఈ సందర్భమునందు ఆదేశముల చారిత్రములు క్రమవికాసమునకు తార్కాణములు. అని తమయందున్న పరిజ్ఞానమునకు తోడు, తమకు అవసరమైన సామ్రాజ్యపరిజ్ఞానమును తెచ్చుకొని బాగుపడినవి. చీనా, తురుష్క, పర్షియాదేశములు ప్రాకృతి భావబద్ధములై దగ్గరమాన్యులగు దురంతమును, విప్లవములను అందించి గ్రహస్థానము చేరదలచి యుగవరకును, అభివృద్ధి పొందుటకు బగులు, అరాజకమును, అల్లకల్లోలమును తెచ్చి పెట్టుకొనినవి. విరోధాయందు సగమును, అసియాయందు సగమును వ్యాప్తమైయున్న ద్వారాదేశములను సహజమైన కేవలము అధ్యాత్మిక ప్రేరేపణ ప్రాకృత్యముననే కరణ్యముగ జేసి కొని క్రమవికాసమునకు బదులు విప్లవము నవలంబించి సంకల్పించుకొందట. మహా సామ్రాజ్యము గు దేశ మిప్పుడు తన ప్రాబల్యమును విస్తరించుకొనినది. పుష్కలము. బారతీయులు రాజ్యాంగాభివృద్ధిచేయించుచున్నారు. దేశము నందు వద్ద వ్యాపించి, సంఘము పరిశుద్ధమై ప్రజలు భాగ్యవంతులై గాని రాజ్యాంగాభివృద్ధి వారియంతటయగు నది గాను. దేశమునందలి రాజకీయ యంత్రమును బారుచేయుటకునుందుగ పరిశీలన జరుగుచున్న సమయమునదే కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ సంఘము, సాంప్రదామిక సంఘములు ఏర్పడి పనిచేయుచుండుట శుభమాదకము

జీవశాస్త్రమునందును, రాసాయనిక శాస్త్రమునందును డాక్టరుగా జే. సి. బోసు డాక్టరు పి. సి. రాయగారు కనబర్చిన యభివృద్ధిని గురించి వారు నుడివి పట్టభద్రులు జీవితోపయోగమైన శాస్త్ర పరిశోధనలు జేయవలసిన యగత్యమును తెలిపిరి. పట్టభద్రులు ప్రజాభివృద్ధి నేరించి సహకారోద్యమమును ప్రోత్సహింపవలసినది వారు కోరిరి

విద్యప్రయోగము:—కళిందాకా మలవిందపత్రిక గ్రామమున బహుదినములుగా నుండిన నంజపునుకు కురుమి తృప్తి కరముగా పనిచేయనందున రయితులందఱు నితర గ్రామము నుండి నాగపునుకు క్రొత్తవానిని విరిపించుకొన్నారు. ఇందు వలన నంజపునుకు క్రొత్తవానియొడ నిర్మింపకలిగెను. నాలుగుదినముల క్రిందట నొక నాడు చుట్టుతాగెడు సెవమున నంజపు నాగపుయింటకి వచ్చివెళ్లెను. చిన్నపిల్ల వాడు కార్యాంతరమునందును. ఇంటియంద పప్పుడే వండి నెట్టి యుండిన గుగ్గిలం దెనట. తర్వాత నిండియుజమానుడును ఇద్దఱు కుమారులును ఇంటికివచ్చి గుగ్గిలము చవిచూచునదికి వారికి గొంతేపటికే వరుస విరేచనములును జీర్ణవిప్రంతియు సంభవించిరి. ఇది తెలిసికొని గ్రామాధికారి గుగ్గిలము పరిశీలనార్థమై యీ నెల 23-వ తేదీని డాక్టరుమాలయనర జెన్నపురికి బంపెను. తాత్కాలికోపకేయనములను యగ్రుతును కొంచెము పెట్టెడి యైనది. అనుమానాస్పదర దగు నంజపు కానింపలేదు—ఒక విశేషముగాను.

నించునుండిగగాని, మాంటాగూగారు న్యాయము జేయలేకపోవచ్చును. అందుచే మార్గదర్శిలో నాలోచించిన, ప్రజల భావ్యభుద్యమును ప్రజల హస్తములందే యున్నట్లులు గానించును. అందుచే మున్నగు ప్రజల కర్తవ్య మెద్దియో, దానిని గూర్చిన కార్యక్రమమును బిసెంటుగారు విపుల పరచి యుండలేదు. దేశీయమహాజనసభ వారా విషయమై తీర్మానించుట యవసరము. మహమ్మదీయ నిర్బంధితుల విముక్తికొరకై, భారతీయుల కర్తవ్య మెద్దియో బిసెంటుగారు సూచించక పోవుట శోచనీయము. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములగూర్చి ముచ్చటించును. "ఇప్పుడో మరియొక పుష్కల, రాష్ట్రములు భావలబట్టి పునర్నిర్మితములు గావలసియున్నది. అది యిప్పుడుగటయే మే"లని బిసెంటుగారు నుడువుట, సమంజసమే. కాని యీ సమస్య గూర్చి ప్రజల మగు నుత్సాహము ఆమెనాకృత్యములలో గన్పట్టెను. స్వపరిపాలనాసమస్యకు రాష్ట్రసమస్య ప్రాణమువంటిది దని ఆమెకు గోచరమగుటల లేదు. దేశీయ మహాజనసభలో, ఆంధ్రులందును గూర్చిన సత్యమును వెల్లడిగావించెదరని నమ్మకమున్నాము.

స్వపరిపాలనము హిందూదేశమునకు జేడో లేదో రాకదప్పదు. ఈ ఫలితము ప్రజల కెంతయవసరమో యంతకన్న ప్రభుత్వమునకు గూడయవసరమే. అందుచే సుపర్యాపాలనమున బిసెంటుగారు సూచించిన హిందూదేశ ప్రతిభను గూర్చి యానందింపని భారతీయుడును? అట్టి భారతమాత నొకమారు సంస్కరించి కార్యమునకు గడంగిన, విజయము చేకూరక దప్పదు. మాతృమూర్తి నొక్కమారు బిసెంటు గారి విభమున దృగ్గోచరము గావించిరి.

"అగోచర యుగయుగాంతరములనుండి ప్రబలమైన ప్రాచీనసభ్యులవలె నంతరింపక వర్ధిల్లుచు; భూగర్భితులు నామమాత్రావశిష్టములు నైన లోకసభ్యుల జనన, వృద్ధి, క్షయములను గాంచుచు; లోకోద్ధరణమునకు పాటుపడి విపద్ధకలననుభవించి విజయమై; అవస్థాంతరములన్నిటిని దాటి అభిన్నమై అష్టకవ్యములను పొందియు; అమృతరూపిణియై, ప్రతాపమహితయు నిగరయునై, సగరయు విశ్వాసపూరితయునై, సుదృఢయు స్వతంత్రయునై, అసియాఖండపు మహాజ్వలజ్యోతియై, విశ్వమునకు కళ్యాణవిజ్ఞానద్రవ్యై భారతజనని పుష్కలనోమకాలమునందు భాసిలుచున్నది."

(౨)

బొంబాయి రాజధాని యందలి కాదాజిల్లా యందు 80 యేండ్ల క్రిందసామ్రాజ్యమున జన యిరుగు పొరుగున కూలి నాలిచేసికొని జీవించు 45 యేండ్ల బాయిమెయిని యనుకామె మంత్రప్రయోగముచేయునని నమ్మి తన అయిదుమేక లందులకు ననే పరణించిననని భావించి ఆయమ నిద్రించుచుండ దొంగ తనముగ గదిలో ప్రవేశించి ఆమెను బాడిచి చంపివేసి, కేసు విచారణ ప్రారంభమునండియు తననేరము నొప్పుకొని యుండెను. నాదాయి కేవలము ప్రభుచే నట్లు చేసియుండెనని బొంబాయి హైకోర్టువారి తీర్పు యావర్జీవమును ద్వీపాంతరవాసమున నిధించిరి.

యుద్ధములను రైలువే యుపకరణములు రాకపోవుచుండుటవలనను, భరత్కపు సేనలకు బోలెడు సాహస్రీ పంపవలసి యుండుట వలనను, పూర్వము ఉడలయందు పోవుచు వచ్చిన రాక్షసి బొంగును రైలుమీద తీసికొని పోవలసి యుండుట చేతను, రైల్వే సర్దుపాటు కావు గనుక ప్రయాగయందు జనవరి ఫిబ్రవరి మాసములందు జరుగు కుంభమేళమునకు పోవు యాత్రికబృందమును తగ్గించు నిమిత్తము జనవరి 3-వ తేదీ మొదలు ఫిబ్రవరి 27 వ తేదీ వరకును ప్రయాగకును దానిచుట్టు ప్రక్కలకును టికెట్లను వచ్చుకుండ దొరతనము వారు నిషేధించిరి. యుద్ధగృహరమునకు ప్రతిబంధము కలుగకుండ చేయు నిమిత్తము విధితక ప్రభుత్వమువారిట్లు చేయవలసినవచ్చిన దని చింతించుచున్నారు.

బ రో పా మ హా న ం గ మ ము

(ప్రతిపదిక)

ప్రాసాద

పరాసుప్రకటన

ప్రాసాద, డిసెంబరు 24:—గతరాత్రి పరాసుప్రకటన ప్రకటించి:—మాస్టర్ ప్రాంతము నందలి మ్యాజునది కుడి తైపున ఉన్న పక్షములకును కింగులయందును జరుగుచున్నది. జగ్గము విమానములు నిష్పాదంకాలము దన్నియ్య పట్టణమువారి 50 బ్రాంబులు చేయ ప్రజలలో నొకరు చనిపోయిరి. ముగ్గురకు వెబ్బలు తగిలినవి.

పరాసుప్రకటన

లండను డిసెంబరు 24:—ధరె, దోలరు, ఆక్ససులలో కింగులు కాల్చబడినట్లు ప్రకటించబడెను.

కెయిలాత్సు వ్యవహారము.

ప్రాసాద, డిసెంబరు 24:—కెయిలాత్సు లోప్టలాటు, కొలీగారలమీద నాగోపింబడిన నేరముల పరిశోధించుటకు జనరలు లాబార్గారొక యుత్తరువు నొసగిరి. ద్రెఫసుగారి పక్షమున వాదించిన డీమండ్ గారు కెయిలాత్సుగారి పక్షమున వాదించిరి. కొలీగారి రివివరలో బాధ్యురగానందెను. పూర్వపు థెడీపుగారిని జూచుట కిందు లోప్టలాటుగారితోగలసి స్వీట్జరులందున కేసెట. మరియు నితను ఇటలీ నేతీయడు. కెవెలిగారును లోప్టలాటుగారును మాట్లాడు కొనుచుండు నపుడు వీరచట నుండిరి. కేవెలిగారు పార్లమెంటులో నభ్యుదయ నుండెను. ఇప్పుడతడు కోము నగరమున బంధీకృతుడై యున్నాడు.

ప్రాసాద, డిసెంబరు 24:—పెక్రేయిలగారి స్థానమున నియమించబడిన స్విలామాటుగారు సలహానికాకు విచ్చేసిరి.

రహస్య

మాక్సిమిలిస్టుల కడపటిలేఖ.

ఉక్రెయినువారి ప్రత్యుత్తరము.

పెట్రోగ్రాడు, డిసెంబరు 24:—మాక్సిమిలిస్టులంధిన కడపటిలేఖకు ఉక్రేనియావారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ఉక్రేనియా రాష్ట్రపు వ్యవహారములందు రష్యనులు బోక్రయకలుగ జేసికొనగూడదు. ఇతరంగములనుండి ఉక్రేనియా సైన్యముల స్వల్పమునకు విప్పింపవలయును వైపుతి, ఉక్రేను రుమేనియా రంగములందు రుష్యా కమావనములు బోక్రయము కలుగ జేసి కొనగూడదు. సంధి రాదువారములందు ఉక్రేనియా రాష్ట్రమున చేరుకొనవలయును. ఛెడరటు పాలకవర్గమున ఉక్రేనియానా 1/3వంతు ప్రాతినిధ్య ముండవలయును. ధనము నొసగినగాని ఉక్రేనియానుండి సుపాము జరుగ నేరవని వై ప్రత్యుత్తరమున వివరింపబడెను.

కాటైను సేనానిమున్నగు తిరుగవాలుదాగుట ఉక్రేనియా రాష్ట్రమువారు సహాయము చేయగూడదని మాక్సిమిలిస్టు పక్షమువారు మరల గోరిరి.

పెట్రోగ్రాడు నగరమున జర్మనీ సైనికులు.

పెట్రోగ్రాడు నుండి డెయిలీ కానికలు ప్రతీక కిట్లు తయ్యివార్త వచ్చెను:—అన్యధులకు జర్మను కైడిలు అనుదినమును విశేషముగ దిగుమతి యగుచుండిరి. పురవీధుల యందు వెచ్చట జూచిన జర్మనీ సైనికులు గానవచ్చుచున్నారు. జర్మనీయుల ప్రాంతములు విశేషముగ నున్నదనుటకు సంజేవాము లేగు సారాయి మున్నగు అల్లరులకు జర్మనీయులే కారకులు. కెవెలిలనన నీ కలబాలు సంప్రాప్తమైనవని సైనిక కార్మిక ప్రతినిధి సంఘమువారు చెప్పుచున్నారు. అనేకమగు ఆరెట్టులు జరిగినవి.

జర్మనీ సైనికులు, మాక్సిమిలిస్టు పక్షము.

లండను, డిసెంబరు 24:—మాక్సిమిలిస్టు పక్షమువారి యభిప్రాయమును వ్యక్తపరచుచు, నొకపత్రికకు జర్మనీభాష యందు ప్రకటించి పత్రికాప్రతులకు జర్మనీవారి కందూముల యందు సందర్శనకై దిగి పుట్టి జరిగా గుర్తెనుకొని డెం తిమియిటు తెలియవచ్చెను.

అంతఃకలహము వ్యాప్తమగుచుండుట.

నూతన పక్షములు.

లండను, డిసెంబరు 24:—వాల్సానదియొడుగున ఆప్టభా నుననుండి సమాగావరమున అంతఃకలహము వ్యాప్తమగుచు న్నది. మాక్సిమిలిస్టు పక్షమువారు ఆప్టభాను నాక్రమించిరి. కాని కోసక్కు వైనికు లనతిమారమున నె యుండిరి. ఉభయ లకును యుద్ధము ప్రారంభమై యుండవచ్చును. టూటుసిము నందలి వ్యవస్థ సుద్ధిముగనున్నది. ఇట మాక్సిమిలిస్టులు గాని కోసక్కులుగాని విజయము నొందలేదు. ఇల్లియొ డారినిటీవారిరువుర నోడించిరి. డూటూవ్ సేనానియధీనముననుండిన ఆ సేన బహుకోసక్కులు సమాగారై బోవుచుండిరి. అటకుబోవుచుండిన మాక్సిమిలిస్టు సైన్యములు మార్గమున విడిపోయి అచ్చటచ్చట సైనికులు గృహములయందు దూకిరి.

రష్యా జర్మనీల తాత్కాలికపు సంధి.

లండను, డిసెంబరు 24:—పెట్రోగ్రాడునుండి డెయిలీ న్యూసున కిట్లు తంత్రితార్త వచ్చెను:—తాత్కాలికపు సంధి యందు జర్మనీయులు విధించిన ముఖ్యమగు మరతులు వర్తకమునకు సంబంధించుచున్నవి. ఇనుపదామల వేసి వర్తకవ్యాపారములను జర్మనీయులు మరల నెలకొల్పుదుగని అనుకొనుచున్నారు. ఉక్రేనియనులవై దాడి విడియుటకు జర్మనీయులు రుష్యా సేనలను మరల తియారచేయవచ్చును.

రాకపోకల ప్రతిబంధకము.

అంబైగ్రాడు, డిసెంబరు 23:—అస్మియాలోని ఆహార కర్మాధికారి యిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—రష్యానుండి, జర్మనీ అస్మియాలు తెచ్చుకొనవలసిన తిండిసామగ్రిల రాకపోకల ప్రతిబంధకములనుగురించి తద్దేశముల వారు ఆలోచించుచున్నారు. దాన్యాబునదిలోని నీరు యిదివరకే గడ్డకట్టుకొని పోవు చుండుటవలన రుష్యా వైపుననుండి మార్పిలోపుగ యెక్కువగ సామగ్రి వచ్చుటకు నీలులేదు.

కెయిజరు సంధి.

మాక్సిమిలిస్టుల యభిప్రాయము.

పేటరు గ్రెగ్గిడి సెంబరు 23:—ట్రోత్ స్కీయిట్లునుండి విసట్లు మాక్సిమిలిస్టుల చేతులలో నున్న వాగ్దానంబునువారిట్లు తెలియజేయుచున్నారు. విప్లవోద్దేశముల కనుగుణమైన సంధిని చేసికొనక కెయిజరు చక్రవర్తి మమ్ము ముట్టడించిన యెడలను, బలమైనసేన నొకదానిని ఏర్పరచి, కెయిజరుమీద కత్తికెడెను.

యుక్రేనియను గవర్నరు మెటువారు

లండను డిసెంబరు 24:—పెట్రోగ్రాడు నుండి మరల తెచ్చుపత్రిక కిట్లాక సందేశ ముంపబడియెను. యుక్రేనియను గవర్నరు మెటువారు తమ దళముల నన్నిటిని టెచునాపు గారి యాజమాన్యమున హోమెబాఖమావలకు మధ్య ననేక దళములను సమూహిరి. కెరెన్స్కీగారి యుద్ధమంత్రి నెకోల్ టెఫిగా రాదళముల నదపించెదనని దొరతనమువారిని గోరెను. బోల్షెవ్కులు తమ సైన్యములన్నటిని మిస్కువర్త గూడ జేయుచున్నారు. జనరలు డూటూపు గారు కోసక్కుదళములను వెంటబెట్టుకొని యువీమా కేటెచిరి. కేటెచిగారును కోసక్కుల సైనిక ప్రభుత్వమువారును రాజీనామాలు నొసగిరి. జరులందటి కనుకూలముగ నుండు క్రొత్త ప్రభుత్వము నెలకొల్పుటకు వారల్లు రాజీనామా నొసగిరి. క్రతువుల చెప్పిన చెడుమాటలను వినిన సైనికులే తన మాటను వినకున్నార గావున చేకూర్చాకాను వ్యాధ్యమును విడిచినట్లు రాజీనామా నొసగెనని యిట్లు ప్రకటించెను.

జర్మనీయులు సంధిని నిరాకరించుట.

పెట్రోగ్రాడు, డిసెంబరు 21:—రష్యావారి సంధి మరతులకు జర్మనీయులొడంబడలేదని అనధికారమగు ప్రకటనము వెలువడెను.

లండను, డిసెంబరు 25:—ఇట్లు తేల్చిన పెట్రోగ్రాడు నుండి కుక్రింది తంత్రితార్త వచ్చెను:—అటునుండి సైనికులు విశేషముగ వైపున కేటెచి గారి వెచ్చ బోవుచున్నదని మాక్సిమిలిస్టులవార్తాచరణమువారు తెలుపుచున్నారు.

మాక్సిమిలిస్టు ప్రతినిధుల సూచనలు.

పెట్రోగ్రాడు, డిసెంబరు 25:—ప్రెస్బిటో విస్కు శాస్త్రులెన్నలో మాక్సిమిలిస్టు ప్రతినిధులు 6 నూచుల చూపిరి. అంధీక్రిందివియుగలవు. బలవంతమునరాష్ట్రాక మణముకూడెను. యుద్ధసమయమున రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమును గోల్పోయిన రాష్ట్రములకు మరల స్వాతంత్ర్యము నొసగుట, జాతీయ సంఘములు ఆత్మ నిశ్చయమును గావించుకొనుట, ప్రత్యామ్నాయములు గోరకుండుట; ఆయా వ్యక్తులకు తగిన సహాయ మొనరించు నిమిత్తము యుద్ధ మొనరించు జాతులన్నియు తమప్రమాణము ననుసరించి కొరతధనము నొసగవలయును. ప్రధాన దేశములం దెట్టిమాత్రములు పాటింపబడుచున్నవో వలసదేశములందు నట్టిమాత్రములు నే పాటించుట. చిత్ నూచన ప్రకారము ఆర్థికపు బహిష్కారములు చేయబడకూడదు. ప్రత్యేకపు మంకములు, ఓడంబడికలు ఉండకూడదు ఏదియో సైనికపు టూదగ్గులుల ననుసరించి నావిక పరిశేషముల గావించకూడదు.

యుక్రేనియనుల మీదికి సైనికుల సంపుట.

పెట్రోగ్రాడు, డిసెంబరు 25:—యుక్రేనియను విప్లవోద్దేశముతోగియులు విడువబడిరి. పెట్రోగ్రాడు మాస్కోలనుండి 6 వేల మంది ఎట్టసేనాయులు యుక్రేనియనులమీది కంపబడినవి.

రుష్యాగంగమునందలి ఉత్తర రష్యాగంగముల నుండి అస్మియా జర్మను దళములు పశ్చిమరంగమునకును రుమేనియారంగమునకు బంపబడుచున్నవని తెలియ జేయబడెను.

ఇటలీ

ఇటలీవారి పరాక్రమము.

లండను, డిసెంబరు 24:—ఎస్టోను పర్యవ్రతమున వాతావరణస్థితి విశేషముగ ప్రతికూల భావమును వహించియుండెను. అయినను మాసైన్యములు ముందునకు బోయి ప్రతిముట్టడి నొకదానిని తొలగగొట్టిననని ఇటలీ యుద్ధోగులు ప్రకటించిరి

శ్రీభక్తాలపు యుద్ధము.

ఇటలీ సైనికుల యిబ్బందులు.

లండను, డిసెంబరు 24:—ఇటలీ ప్రధానస్థానముల నుండి రైటునిలేఖపడిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—క్రతువులసంఖ్య నానాటి కధికమగుచుండెను. యుద్ధము కడుతీక్షణమగుచున్నది. ఇటలీయగాక శీతకాల మారంభమై ఇటలీ సైన్యముల దురవస్థ మరింత విచారకరమయ్యెను. అస్మియా వారును జర్మనీయులును ఫిరంగుల ననేకముగ యుద్ధరంగమున జేర్చిరి. ముందుచే పేరుకొని నేల గట్టిపడుటచేత డెన్ సైటు మందును పెట్టి ప్రేల్చినగాని ఫిరంగిస్థానములు భ్రష్టమగుచుండుటలేదు. ఏ యడ్డును లేకయే ఫిరంగిదళ సైనికులు క్రతువులకెదురుగ తమ ఫిరంగులను బెట్టుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. ప్రదేశమంతయు నుంచుచే తెల్లగనుండుటచే ఫిరంగి సైనికులతిసులభముగ గుర్తింపబడుచున్నారు. యుద్ధరంగపు తంత్రితార్త గు మాస్తాలను, గాయపడినవారిని మోయువారలకును మంచుములమున నిడుచులుకడు తీగ్రమైనవి. క్రతువుల ముట్టడికై నేలపై కొన్ని గంటల వరకు పవాతి సైనికులు నేచియుండవలసి వచ్చుచుండెను. మంచు కరిగి చల్లదనము వారి ఎముకలలోనికి సహితము నొచ్చుకొనుచుండెను. స్థితిగతు లింత ప్రతికూలముగనుండి, విశేషముగు నిబ్బందుల పొందుచుండినను, సైనికుల ధైర్యము చలంపలేదు. ఆత్మైను సైనికుల పరాక్రమము వర్ధనాతీతిము.

జపాను

జపాను సేనలు

ప్రభుత్వమువారు తెలుపు సంగతులు

టోకియో, డిసెంబరు 23:—జపానుదేశమునుండి రూధివార్త మనకు తెలియుచున్నది. హాక్సిమి వాడివాస్తవపట్టణములకు గాని మరి యెక్కడకు గాని సైనికులను జపాను పంపనులేదు, పంప దలచుకొనను లేదు. తూర్పుదేశములం దేదో విషమించు వని కట్టుదిట్టములను చేయుటకు గాక, యూరపు నందు యుద్ధము జరుగుచున్నందున సేనల, నౌకాదళముల బలమును నృద్ధి చేయువలసిన అవసరము ననుసరించి, ఫిరిటీలై సైన్యముం బంపదలచిన యుద్ధము లేనవారిని సేనలందుండువని కోరినయంతయునుబట్టి జపాను సేనలను సిద్ధము చేయుచున్నదని బయలుదేరినవార్త నిజము కాదు.

అమెరికా

అమెరికాలో రాజద్రోహుల శిక్షించుట.

లండను, డిశంబరు 25:—అమెరికా దేశమునందలి ఇండియను సేవకులు విచారణ చిహ్నములు మరొకటి తెలియజేస్తున్నవి. సామ్రాజ్యస్థానములకు కట్టకేసులో నింతవరకు పరిశీలన జరిగిన సాక్షులు ముద్రాయలకు ప్రతీకారముగ దృఢమగు సాక్షులు కొనగలిగి. ఒకడు మాత్రము సాక్షులను చెప్పకొల్లకుండెను. అంత సత్యము ముద్రాయలలో నొకడుగ జేర్చబడి యెను. మొదట సేవకుల నొప్పకొని పిమ్మట సేవకులయేలే దనెను. అతనికి సేవకుల విచారణలో నున్నది. జర్మనులు, వాసులకులకు, స్కాట్లండ్ల గారులు సేవకులను నొప్పకొని చెప్పకొల్లకొని మరొకటి వాడుకమును వహించిన జర్మనులకు వచ్చినది. యుద్ధమునందు జాతులన్నిటియందును కట్టలు జరుగుట తప్పదనియు వీరువురిలో మొదటి యతడు ప్రతికేసు. దోషాలోపకుల సాక్షులకు విచారణపడుచున్నారు. చికాగోనందలి కట్టకేసులో రెండు సందర్భములందు సేవకులు గావించినటు లెప్పటి నలుపురు శిక్షింపబడిరి. మొదటిసేవకు ముద్రాయలు గ్రేటు బ్రిటనుమీద దండెత్త సన్నాహముల జేయుటయొనరినది. రెండవసేవకు కట్టకేసు. మొదటిసేవకును బాకేసు, రెండో, బాకేసులు ఒక్కొక్కరికి మూడేండ్లశిక్షయు, 3000 డోలరుల జరిమానాయును విధింపబడినది. రెండవసేవకును ఒక్కొక్కడికి రెండేండ్లశిక్షయు, 2000 డోలరుల జరిమానాయును విధింపబడినది. న్యాయముద్దాయి హెచ్. ఎల్. గుస్తా గారు ఒక్కొక్కసేవకును 18 నెలల శిక్షయు, 100 డోలరుల జరిమానాయును విధింపబడిరి. కారాగృహవాస శిక్షలు ఒకటి పూర్తియైనవెనుక మరొకటి వెంటనే ప్రారంభింపబడవాల్సి వుండెను.

టర్కీ

అరబ్బులు తురుష్కులను గెలుచుట

లండను, డిశంబరు 24:—టీబిక్కు సమీపమున అరబ్బులొందిన విజయమును గూర్చి సాంగ్రామికోద్యోగి గావించిన ప్రకటన విశయము లీక్రింద నుదహరింపబడినది. హెజ్జాబి రాజాగారి కుమారుడు షేరీఫు మొజాబులగారి యాజమాన్యమున నొక్క అరబ్బుదళము తెబ్బాల్కునకుదక్షిణమున హెజ్జాబాబి రెయిల్వేమార్గమున మెడినాకు తరమున 350 మైళ్లదూరమున నొక ప్రాంతమునందు పాడుచేసిరి. బండియందున్న సైనికులలో కొంతమంది చంపబడిరి. మిగిలినవారు బంధింపబడిరి. సులైమానుపాషా రిఫాదా గారును చంపబడిరి. ఖిల్మీమాకలకితడు నాయకుడు. అతడు తెలివితేటలకుగల సుల్తానులతోగలసి ప్రయాణము చేయుచుండెను. వారితోబాటుగ 300 తుపాకులును, మందుగుండు సామగ్రి విశేషముగను, 24000 తురుష్కుల బంగారు కాసులును పట్టువడినవి.

పేలస్తీను ప్రకటనము

లండను, డిశంబరు 24:—పేలస్తీను నుండి అధికారులు ప్రకటించుచున్నారు:—ఎడమకంటిపైగా తుచివనన్న దళములు తిరివారమునాడు నావికాదళసహాయముననే ప్రాచాళా కుత్తిరితలనునదికి విడిచి బోవసాగిరి. నది కుత్తిరమున నాలుగు మైళ్ళ దూరములో నన్న మొయిక్బాలాల్లా ఎల్లెలియపం క్రింది చేరినది. నదికి దక్షిణమున ఘజ్జూమా లెట్టి నును, రాంబీయఖెల్మీదా, ఫేస్సీలేలుగూడ మేయక్రిమింటి లిమి, కేక్రపులువెనుకకు ప్రవహించునది నారిమిది 2 1/2 లక్షల బాంబులను వేలము. అట్లు బోవుటలో వారికి సేవకర్తలుగల గలిగెను. తేటము లనేకములు నులువబడినవి. ముఖ్యముగ 6 వేల బాంబుల ప్రయోగించినవి.

జర్మనీ

అహరపు నిబ్బాదులు.

జర్మనీ ప్రతికముక్తి భండము. అంస్టర్డాము, డిశంబరు 22:—జర్మనీయందు అహరమును పంచివెట్టు వ్యవహారములను నిర్ణయించు అధికారియొక్క “నార్వెన్” అనుపత్రిక భండించుచున్నది. వ్యవసాయదారులును, పట్టణవాసులును సంస్కృతిగ భుజించి నుభించుచున్నారు. కాని ప్రజాసమూహము తినటకులేక నలమల మాడిపోవుచున్నా నని అపత్రిక వ్రాసుచున్నది. ఒక నెలలో జర్మనీయందు విద్యుత్తులకి గత్యయధికంపై ఆధారముగ సామాన్యమున తగ్గి తిక్కాకములను జర్మను సేవకుల వరా జయముకలిగి, యుద్ధమున గోల్పోవునని ఆపత్రిక ప్రాముఖ్యము

నొకావిమానములు నైమానికాలయములమీద బాంబులను వేయుట.

లండను, డిశంబరు 23:—నావికాధికారులు లిల్లు తెలుపుచున్నారు:—నిన్న రాత్రి మా విమానములు వెంటనే జర్మను వైపును మేయల కెర్సి, ప్రాకరు వైమానికాలయములమీద ఆటటున్న బాంబులను ప్రయోగించినవి.

జర్మనీయొక్క కాద్యక్షము.

లండను, డిశంబరు 21:—భూతకాలపు అధికారద్యక్ష మేమియు బాగులేదని జర్మనీ విశేషముగ మొందుచున్న ఆతురత నిరంతరము ప్రకటించుచున్నది. వ్రీరును వద్ద నువ్వ్యాసము మొదలగు జర్మను వలసదేశీయ సంఘమున ప్రఖ్యాతి వహించిన ఉపన్యాసకులలో నొకరుగ డాక్టరు కార్లుటాడిట్ గారిటుల చెప్పిరి. యుద్ధమున నివ్వకు పరిచేయుచున్న లక్షలకొలది సైనికులకు యుద్ధమునండి వచ్చిన వెంటనే ఆహారమును పనిని యాపింపవలయును. మాటకు, ప్రతివలె ముడుకపదార్థములు లోపముగా నున్న వారి కెట్లు పనినియాపింపగలరు? అధిక విషయమున (బిటీషు సామ్రాజ్యముతో) వెక్కువ సంబంధము గలిగియుండు టవలస నీసమస్య యంతకష్టముగ నున్నది. జర్మనీదేశ మాతరతో కలిసియు ముడుకపదార్థములను టర్కీయంపజాలదు. అట్లాంటికు మహాసముద్రము మొదలు హిందూమహాసముద్ర వరకు వ్యాపించి యున్న పుష్కల ఆర్థికావంతిస్థలము వానికి కావలయును. అందువలన జర్మనీదేశము తన వలసదేశీయలను మరల సంపాదించుకొని వాటి నభివృద్ధి నొందింప వలయును. మరియు జర్మనీదేశము ముఖ్యముగ నావానిర్యాణకాలలను గూడ నిర్మింప వలయును. చివర సత్యము జలాంతర్రాములు డార్ ఎన్ కాలమునుండి ఏడేడు వరకు గావించుచున్న యుద్ధకార్యమును విస్తరించి.

క్రమ కర్మాగారము.

అంస్టర్డాము, డిశంబరు 23:—క్రమ కర్మాగారము నందగ్నిప్రమాదము కలిగినదని తెలియుచున్నది. ఆది యంత వరకు నిజమాయాధిక తెలియలేదు. విద్యుచ్ఛక్తి రగులుకొని ప్రేమిటిండుకు కారణమని ఒక వార్త నుడువుచున్నది. అక్కడి విద్యుచ్ఛక్తి నిర్మాణ యంత్రకర్మ ధ్వంసమైనది.

రుష్యాసంధి సూచనము.

అంస్టర్డాము, డిశంబరు 25:—బ్రెస్టులిట్ విస్కల వద్దనున్న కేక్రప్రతినిధులు రుష్యా సంధిమాచనలకు తగినసమాధానమును సగు ప్రధానఅంశముల సంగీకరించిరి. ప్రత్యుత్తరము తేజవిదనమున తయారు చేయబడును.

క్రమ కర్మాలయము.

లండను, డిశంబరు 25:—“హెండ్లెన్ బ్యాండ్” పత్రిక ఇల్లు(వాయుచున్నది. క్రమ కర్మాలయమునకు సంబంధించిన అగ్నిప్రమాదము తొలగిపోయి మొక ప్రత్యేకమైనానుగ గలిగెను. అందువలననుండి కార్మికులందరి. అగ్నిమామసం దెలివకు కర్రలుండెనో అంతయుపూర్తిగ ధ్వంసమయ్యెను. అందువలన ప్రజలకష్టము లేనియు గలగలేదు. ఈ బాంబులందలి పరిఅంశము నిలచిపోయెను.

సంధి వాయు బారము లారంభమగుట

అంస్టర్డాము, డిశంబరు 24:—సంధి వాయుబాంబులు బ్రెస్టులిట్ విస్కల వద్ద ప్రారంభింపబడినవి ప్రతినిధుల సంఖ్యయు వారిప్రధానలకు క్రిందగిరించుచున్నాము:—జర్మనీయునుగురు, జేసెను మహల్బాగూనా; ఆస్ట్రీయాగిగురు, జేసెను జెన్సెనూనా, బర్లిన్యాగిగురు, న్యాగూనాగి సోసాఫూగారు; రుస్సియాగిగురు, విదేశీయత్రి వెనిమిగారు; ఫ్రాన్స్ 18 గురు, కమానాపుగానా మోస మహల్బాగూనాగి గ్యక్షురి నహించిరి. అతెట్లు చెప్పెను. ప్రస్తుతము సంధి విషయల నన్నిటి కర్మించుటకు జేరలేదు. ఇకను ముఖ్యశిక్షల తీర్మానింపదగును. ప్రతినిధివారి ప్రధానప్రతినిధి ఒకరివేరక మొదలగు పధానికత్తము నహించ తీర్మానింపబడెను. రుష్యా ప్రధాన ప్రతినిధి రుష్యాగిరిమరతుల నిరసించెను. ఆమెనులను తెక్కినప్రతినిధులు తెక్కించెదరు.

జర్మనీయుల గొప్ప సన్నాహములు లండనుగరమున చేరుచున్న వదంతులు

లండను, డిశంబరు 24:—అత్యున్నత గొప్పముట్టడి నొనర్చు జర్మనీయులు వివిధ సన్నాహముల నొనర్చుచుండగని స్విట్జర్లాండు నుండివిడిచి సేవకులపత్రికకు తెలియజేయుచున్నది. ఈయనన్నందము జనెవరిలేక ప్రెయిమాసములయందు ప్రారంభమగును. అమెరికా సేవకుల రాకముందు, జర్మనీయులెట్టి ముట్టడిని ప్రారంభించు రుట నిస్సంశయము. వైని విరంపబడిన ముట్టడి ముగిసిన పిమ్మట, జర్మనీయులు మరల సంధి రాయబాంబుల జరుపుదురు. జర్మనీయుల ముట్టడిని నూచించు వైరితి వదంతు లనేకములు లండను నగరమున చేరినవి. వైకధ నత్యక్తమును బుట్టింపవచ్చుది. జేసెను బెల్జియములకు సమమన్న దుర్గముల పంక్తివై వాపిలెనున కష్టముగ జర్మనీయులు నడిలేకాలమున పోవలసి యుండును. పెద్ద సేవకువయోగించుటకు వాన్కెను అననుకూలమని యుద్ధమున ప్రుకమైనది ప్రాతే సరివాద్దుల కాలమున కొన్ని స్థానములను పరామివారు రక్షించుచున్నారు. 1914 సంవత్సరమున జర్మనీవారికి సేవకులపుష్కలముగ నుండిననుకూలవాగానయమున నిట్టియత్ని మునొనర్చక, నడిలేకాలమున నిట్టియన యత్నింపకుండుట, మిత్రిమండలివారి వైస్యపంక్తి యుత్తరభాగము యొక్క బలమును కృత్తవరము. ఈభాగము కేక్రపుచ్చేద్యము జర్మనీయుల గొప్ప ముట్టడిని గూర్చి వదంతులు మరొకటి చేరినవి. కాని యీవదంతులు వైత్తియన వివర్ణించుట కవకాశములేదు. ప్రజలు వెలగందరైరి. జర్మనీయు లభైర్యవశి. బలమగు తది యత్నిము నొనర్చి, యేదియో యొకతీయన యుద్ధమును గురముట్టింప నిశ్చయించి యుండిరి యనుకొను చున్నారు. ఈ ప్రెసు, పెద్దల యొద్ద నేత్తియన జయమందినో,యిచట గూడ నాతీయననే మిత్రులు విజయించుదురు.

ఆస్ట్రీలియా

లండను, డిశంబరు 23:—మొట్టొక్కనుండి ఇట్లు తంతి వచ్చుచున్నది:—నిర్బంధసేవకు వ్యతిరేకముగ ఎక్కుడుమంది సభ్యులభిప్రాయమిచ్చుటకు కార్మికసంఘము లన్నియు వానికి వ్యతిరేకముగ నోటిచ్చుటయొ కారణము. మరియు మానిక్స్ ఆర్మీ విమర్శగారనేకమంది కేదలిక్కులకు బోధ చేసి కృతిరేకాభిప్రాయము నిష్పించిరి. పార్లమెంటు తరగతులు ప్రధానాంశముల ప్రాముఖ్యతను గ్రహింపలేకపోయినవి.

ఆస్ట్రీలియా నిర్బంధసైనిక సేవ.

లండను, డిశంబరు 25:—ఆస్ట్రీలియా నిర్బంధసైనిక సేవకుగూర్చి వైటరుగారి క్రిందిసమాచారము తెలియజేయు. నిర్బంధసైనిక సేవకుప్రతికారముగ తెల్ల నాడుకు లండనున యుద్ధమునందు విజయముంది తీవలయునని దృఢాభిప్రాయము గలిగియున్నారు. కార్మికప్రధానవాదులలో కొందరు రణరంగమున బోయిచున్నారు. తెక్కినవాదములను వదలుచు నున్నారు. యుద్ధమువలన విసుగైతి నిర్బంధసైనిక సేవ వలదనలేదు. గాంతివాదమును లేదు. యుద్ధమును జయించుట కర్మితా కర్మకములగు కృతసాయమును ప్రత్యేకము ఈ సమయమున లోపము గానియనూదవదయో వారి వాదనము. యుద్ధమును గూర్చి వార్తల విధముల సమాచాయ నొసంగిరి. సమాచాయ మెవరింపవచ్చును.

హిందూ

దత్తివారి ప్రదేశమున బాంబులు కేసులు

లండను, డిశంబరు 23:—కనివాంసునాటి సామంతులము తిలంకు గాప్తీనునందలి గోయికు మండలమున వైసు నాయులు ప్రయోగింపబడెను. అనేక గృహములను నష్టము గలిగెను కాని ప్రాణనశము గలగలేదు.

బల్గారి సరసవిద్యోగిని సభవారు

1917 డిశంబరు 27-వ తేదీ గురవారము

సాయంత్రము 5-30 గంటలకు

ప్రహేద వాటకమును (976) విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో ప్రదర్శించును. ధర తెప్పడితలేనే.

మాంటేగ్యు గారు

బొంబాయి యందలి విజ్ఞాపనలు.

రాజ్యప్రతినిధియూ, భారత సచివుడనూ, బొంబాయి యందు 24-వ తేదీన జిన్నా వ్యవహారము జరిగినది. బి. జి. హార్నింగ్, ఉమేరు శోభానీ, ఎస్. జి. రాజు గార్లు స్వరాజ్యవిమర్శకులను, కాశీబీర్, షిర్డీ, ఆలీపూర్, ఖాన్, సి. పి. లడీ, ఖాన్ బహదూర్ హక్ముత్ నామ్మి, డయాముగార్లు వహమ్మదీయ సంఘము వత్తుమును, ఆరంబిల ప్రెస్బిటేరియన్ పరజిమిగారిని దృఢమిచ్చి ముచ్చటించిరి.

24-వ తేదీన వార్తలను, మహమ్మదీయ సంఘము, దక్కన్ సభ, ఇరాను ద్వారా సంఘము, క్రైస్తవ ప్రాంతీయ సంఘము, దక్కన్ రైతుల సంఘము, హిందూవులలో వహరాష్ట్రము మట్లాడు వారు, దక్షిణమండలముల లింగాయతులు, సార్వజనిక స్వరాజ్య సమితులు నిజాపనలను గ్రహించిరి.

దక్కన్ సభ

పూనాలోని దక్కన్ సభవారు హెచ్చి. పి. నాడియా గారి యాచార్యముక్తిందను తమ విజ్ఞాపనమును మాంటేగ్యు గారికి సమర్పించిరి. వారు కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణములకు తమ పూర్ణ మోదమును తెలిపిరి. ఉద్దేశ్యములందలి చాల మంది ప్రజల ప్రతినిధులు నాయకులు చక్కగ యోచించి సంస్కరణముల నేర్పరచి యంగీకరించిరి. ఆంగ్లేయమునకు నకున, రాజనీతిని అని తియ్యవచ్చు. న్యాయసభ్యత్వమును సహేతుకమునకు రాజకీయపు హక్కుల నని వాంఛించు చున్నది. ఆంగ్లేయ వ్యవస్థాపకమున, ఆంగ్లేయ పాలనావ్యవస్థల సంస్కరణములను, ఆంగ్లేయ సహచర్యము చేతున సహాయముగ నెదిర్చుములు తియ్యవచ్చునో ఆట్టి ఆదర్శముల చేతనే ఆంగ్లేయ ప్రజాభిప్రాయము. పాలనావ్యవస్థల ముల విషయమై తమ ప్రతిభానులును విశేషముగ కృత్ ప్రచురణములకు అవకాశముల నియోగ్యులయ్యవని అని కోరు చున్నది. ప్రజలయొక్క మంచిచెడ్డలను తెలిసికొని వాని గురించి తెలుపదగినవారు ప్రజల సాఫల్య బాధకములను, వారి యవసరాలను సరైన ములను కృత్తుము చే యట కేర్పాటులు లుండవలయునని వానిభావము. ప్రభుత్వకార్యములను నిర్ణయించుటయందు ప్రజలకు తీరుగు లేని ప్రమేయ ముండవలయుననియు ఎన్ని సంస్కరణములు కోరుచున్నను సామాన్య గౌరవోచితముగ నధికారము ఆంగ్లేయకే యున్నదనియు నది కృత్తుము చేయవచ్చునని.

ప్రాంతీయ క్రైస్తవులు.

వీరు భారతీయ ముసందలి గొప్ప బాతులందు మూడవ స్థాన మాక్రమించుకొనుచున్నారు. వీరియందలి బాతులందు కంటే విద్యావంతు తెక్కువగ నున్నారే, ఇతర బాతులందు కంటే ఉన్నతవిద్య నభ్యసించియున్న వారును చాలమందియే గలరు. వీరికి రాజనీతిబలమును, మునిషిత్వ సంఘములందును, తదితర పాలనావ్యవస్థలందును, సభ్యత్వాధికార మియ్యవలెనని కోరిరి.

దక్కన్ రైతులు.

దక్కన్ రైతుల సంఘము, కరుగారు హితవత్సవసభ, మహారాష్ట్రము మట్లాడు నిమ్న బాతులను కలిపి భయభావము విజ్ఞాపనము సమర్పించిరి. ప్రత్యేక ప్రాంతీయార్థాధికార ముండ వలయునని దక్కన్ సంఘమును, నోరులేని కూలివారి ప్రాతినిధ్యమును సంస్కరణములందు మరచిపోకూడదనియు, తాము కూడ ప్రతినిధులను పంపుకొనుట కధికార మియ్యవలెనని దనియు హితవత్సవసభయే తెలిపియుండినది.

లింగాయతులు

లింగాయతులు తమ విజ్ఞాప్తియందు ప్రత్యేక ప్రాంతీయార్థ ముండవలయునని కోరి, అట్టి అధికారము లేని యెడల బల వంతులు బలహీనులను వైకి రానివ్వరని చెప్పకొనిరి.

పూనా సార్వజనిక సభ.

లిలకుగారు కలకత్తా వెళ్ళినందు పరాంజపి గారు సభవారి సన్మానకరమును సమర్పించిరి. సభవారికి కాంగ్రెసు నులీగు సభల సంస్కరణ ప్రజాభి సమర్థమై యున్నది. వైప్రజాభి యందలి సంస్కరణము లొనర్చబడక పోయినచో ప్రజలయందు దుఃఖి తగ్గవచ్చు. ఆంగ్లేయ పాలన మారకమై యొక శతబ్దమైనది. శతబ్దమునందలి తునిమనము ప్రస్తుతము సమయమున దక్కన్ భారతీయులను మరల స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్య మార్గముల కలకొల్పిరని, రాజకీయ సాంకేతిక ప్రధానమని గుర్తువులను తమ బిరుదును నాంగ్లేయులు సార్వజనిక మొర్రీవా గురుదురు. భారతీయ సభపాలనాసంస్కరణమును గూర్చి తమ యభిప్రాయమును వివరించుచు నేరొక ప్రత్యయము గూడ సభవారు సమర్పించిరి.

స్థానిక చార్తరులు

(1)

బల్లారి సరస్వినోదినీ సభ:—ఈసభవారు తమ సాయక్రమము క్రిక్కి గండికల ప్రజల నాడికము నాడిదరు

చెన్నపురి విస్తృతదర్శనము:—ఇటువైపుండి వై కస్తుప్రదర్శనము అదివారములయందును సంతకగారి దినము నను కూడ తెలుపబడి యుండునని తెలియచున్నది.

తెలంగాణోద్యమము:—కొలంబో వియగ్ మూలము నకు పంపబడు తపాలు 1918 సంవత్సరము జనవరి నెల 12 వ తేదీన చెన్నపురి జనరలు తెలంగాణోద్యమ కట్టివేయబడును.

చెన్నపురిలో కాంగ్రెసుదినము:—నేటిసాయం కాలము 5-15 నిమిషములకు ఘోషేయవారు చెన్నపురి స్వరాజ్య సమితివారి యాచార్యము క్రింద ఒక బహిరంగ సభ జరుపబడును. భారతీయులకు బిసెంటుమ్యగారి వార్త ఈ సభయందు జరుపబడును.

స్త్రీల హోమోరూలులీగు, వేవేరి:—నేటి సాయంత్రములకు వై లీగువారు సభవారు ములీని సార్వత్రి భవనందు సమావేశమై కాంగ్రెసు దిన మహోత్సవమును జరిపెదరు. కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షురాలు బిసెంటుమ్యగారి ఉపన్యాసము తెలుగుకును ద్రవీడమునకు తర్జుమా చేయబడి చదువబడును.

చెన్నపురిలో తంజావూరు జనసంఘము:—

చెన్నపురియందును చుట్టుపట్లందును పేటలయందును నివసించు చున్న తంజావూరు జిల్లావారు రాజోపు జనవరినెల 9 వ తేదీన వై. ఎం. వి. పి. లో నొక సభ గావించి చెన్నపురిలో తంజావూరు సంఘ మొకదాని స్థాపించుటకు ఏర్పాటులు గావించెదరు.

అధికవిషయములు నానాటికి ప్రమాదకర మగుచుండె నని యిటీవలి నియామకములను తేలుచున్నది. లిచె నానూ. ధనవిషయమున చాలవరకు తొట్టుపాటు కలదు. తురుష్కదొరతనమువారి రాష్ట్రమునెడ ప్రత్యేకముగ స్వర్థ కలిగియున్నారే. అమెరికావారి దక్షిణ భాగమున తురుష్కదొరతనము దీసికొనిరి. ఆహారపదార్థమును కొనట సంభవించెనేని పదార్థములయందు చాల భాగమును వారే తీసికొనుచున్నారు. కనుక లిచెనాన ప్రజలకెట్టి యాప శమమున లభ్యపడలేదు. 18 మొదలు 20 సంలయందును గలవారందరు దొరతనమువారి యధీనమున నున్నారు. యుద్ధసంగమున కుప కరింపనివారి రెండవకు కండకముల ప్రవృత్తి మున్నగు కార్యముల క్రిందను పర్యోగమగుచున్నారు. లిచెనాన రాష్ట్రీయులకు మా ప్రతిష్టే నేరలేదు. యుద్ధసేన క్రింద దీసికొనిన వారికి దొరతనము వారి హాజరమును నియంత్రించుచును గాన యుద్ధసేనకుండి పిరలను మిశ్రమయించినచో ఆహారము లేక లిచెనాన రాష్ట్రీ యులకు ప్రభుత్వము తలంపే దొరతనమువారు నూచించిన కరుణకు కారణము. జోగాంతర్భాగములయందు దాహరము లభ్యమగు నుగాని భవ్యతమును దాటకుండ దొరతనమువారుచుట్టును నైని కుల గావునకరి ప్రజల లకేరలచచ్చుచున్నారు. ఎచ్చట జూచిన శకములే గానవచ్చును. అంటువ్యాధి లభికాలము ననే వ్యాధియు గానవచ్చును.

స్వపరిపాలనాసమితులు.

స్వరాజ్య సమితులన్నియు కలసి యొక విజ్ఞాప్తి సమర్పించినది. ఈ ప్రతిభిధి కర్మమునకు ఎస్. ఎ. జిన్నా గారు నాయకుడు. కాంగ్రెసు లీగు సభల సంస్కరణ ప్రజాభిని వీ రామోదించిరి. వైభావమును స్వస్వ సంఘాత్మకులగు విద్యాధికులేగాక, రాష్ట్రీయ ప్రజలందరైన ఆమోదించి యుండి రని జిన్నా గారు చెప్పించిరి.

అంజుమాని ఇస్లాము

మహమ్మదీయులకన్ని హానికరములయందును ఉచిత మగు ప్రాంతీయ విచ్చివగాని హిందూదేశపు పరిపాలనము చక్కబడనేరదు. మొత్తమున వై కాంగ్రెసు లీగు సభల సంస్కరణ విధానము సంఘమువారి కామోదితము. వై సంస్కరణ విధానమున కొన్ని మార్పుల నొనర్పవలసియున్నది. దానివై సన్మానపత్రము వివరించుచున్నది. కాజప్రభుధ్వనిగా రీప్రత మును సమర్పించిరి.

TELEGRAMS.

The Indian National Congress.

800 Delegates already Arrive.

Mr. Tilak to Arrive with 400 Delegates.

CALCUTTA, December 25. About 800 delegates from Madras, the Punjab, United Provinces and Central Provinces arrived here this morning for the Congress. Among today's arrivals were the Hon'ble Mr. V. S. Srinivasa Sastri, the Hon'ble Mr. B. N. Sarna, Mr. Gandhi, the Hon'ble Pundit Madan Mohan Malaviya, Dr. Taj Bahadur Sripur, Dewan Bahadur V. P. Madhava Row, the Hon'ble Mr. K. V. Rangaswamy Iyengar, Mr. S. Kasuriranga Iyengar, Mr. G. Y. Chintamani, the Hon'ble Sachidananda Sinha and Mr. Hasan Imam. Mr. Tilak with a party of 400 delegates will arrive by special train tomorrow noon. The Congress will commence its sittings at 2 p. m. to-morrow.

This evening the Conference of Mahomedan Legal Practitioners and Moslem members of local self-governing bodies in Bengal was held to consider the question of constitutional reform. The Hon'ble Mr. Aminur Rahman presided. The Hon'ble Mr. Fazlul Huq at whose instance the Conference was called explained the Congress League Scheme of reforms and the circumstances under which the scheme was drafted and spoke strongly supporting it. A discussion followed in the course of which most of the members supported the scheme. Eban Bahadur Musharaf Hussain of Jalpaiguri spoke expressing his disapproval of the Congress League Scheme. Further discussion was postponed till tomorrow evening.

The Congress-Subjects Committee.

Important Discussions Store.

Full Measure of Responsible Government to be Demanded.

3000 DELEGATES.

CALCUTTA, December 24. Considerable interest is centred in the forthcoming discussion in to-morrow's Congress Subjects Committee meeting with regard to the resolutions to be placed before the Congress. The draft resolutions are twelve in number of which seven are of a formal nature expressing loyalty to the King Emperor, regret at the deaths of Dadabhai Naoroji and A. Rasul, welcoming Mr. Montagu, thanking the British Congress Committee and electing Office Bearers. The most important resolution is that dealing with the Self-Government draft resolution on Self-Government, more advanced than the one named last year and approved by the Moslem League. It asks for a full measure of Responsible Government in all branches of provincial administration in all important matters. There is likely to be a good deal of discussion with regard to this point as there is an influential section of moderate public opinion who think that Congress League scheme should be faithfully adhered to without any further advance. There is also a body of opinion equally influential who think the Congress League Scheme did not go far enough especially in view of the declaration made by Secretary of State on August 20th. There are yet a few others who say that the Congress League scheme does not make for responsible government. In view of such diverse opinions on the question to-morrow will be mainly devoted to the discussion of the Self-Government resolution in the Subjects Committee. Among the other draft resolutions are the Press Act, Internments, Indians and the Army, and an omnibus resolution. The number of delegates registered till late last night exceeded three thousand, a figure not reached at any previous session of the Congress. Registration of delegates is going on this morning also.

Mr. Baptista's Cable to Mrs. Besant British Labour's Sympathy with Indian Home Rule.

CALCUTTA, December 25. Mrs. Besant has received the following cable from Mr. Baptista from London:— Congratulations. Best wishes Congress success. Magnificent labour response everywhere, genuine sympathy with the aspirations of Indian nationalism. Twenty Trades and Labor Unions including Manchester, Birmingham, Bristol representing over over two thousand members have pledged themselves to support Home Rule for India. Hull resolution on the agenda of Labour party conference recommends new constitution on the lines of South African constitution with provincial autonomy, with power for people to elect their own Governors to be brought into operation within twenty years. The "Pimes" calls the resolution a new comer on the Labour agenda.

Indian Princes Exhorted.

To Join National Congress.

BOMBAY, December 26. The Honorary Secretary of the Gutch Kathiawad Peoples Association in an appeal to the native Chiefs and Princes of India in general and those of Gutch and Kathiawad in particular suggests that the Chiefs should not keep themselves aloof from the Indian National Congress but they and their sons and their representatives should actually take part in the deliberations of the Congress and watch with keen interest its proceedings. He says they would among other things realize how nobly the British Government has conceded the right of liberty of speech and writing.

Anti-Congress Deputations Accepted.

Congress Deputations Rejected.

Bombay Protest Meeting.

BOMBAY, December 25. A public meeting of the citizens of Bombay under the auspices of Bombay National Union met under the presidency of Dr. Eulkar to protest against the action of the Bombay Government in refusing to receive deputations from associations including the All India Mah-ratta Conference and Kolha Jilha Sabha, all favouring the Congress League Scheme of reforms, while allowing deputations of bodies of recent origin and of no representative character and of an Anti-Congress spirit.

ధనమును వినియోగించిరి. కాన దరిత్రులకు సహాయములు పలమును పొందూరేకే చునుభవింప వలనా? ఆంగ్లేయులగు వర్తకులు లాభములను మూలకట్టుకొనుట అన్యాయము? స్వాధీనిక సంపత్తి కొందూరేకేమునకు విశేషము. ఈ సంపత్తి క్రమమున నభివృద్ధి చెందితమను భావము దొరికిననువానికి యుద్ధముల మున కలిగినది. యంత్రవిద్యను గుర్తువచ్చుకై భారతీయు మి తరదేశములపై వాధాపడక న్యాయముగ వస్తువుల జేసికొను సామర్థ్యము గలిగి యుండవలయు నేను నే సంపత్తిని పాత్ర పరతుచు శ్రీరాజ ప్రతినిధి నెలవిచ్చు. శ్రీరాజుగారు పూర్తి గనంగిరియును ప్రభులుగూడ నై యభివృద్ధి కొరకే మొలకలు చుండిరిగాని, ఆసిని తూర్పుపండ్లయొక్కనువాగునను, అంత మున బ్రిటిషు భార్యమువారును, ఇటీవల పేదలగు ఇంపీరి యల్లివన వర్తకులును, భారతీయులు విదేశములకు తనవనకర్త పదార్థములను, అచటనుండి తయారై వచ్చిన సుమలను బుచ్చుకొనవలయునని ఘంటాపథముగ ఘోషించుచుండిరి. ఆంగ్లే సామ్రాజ్యమున తయారైన వస్తువులను గొనుట సర్వోత్కృష్టమని వారు వక్కాణించిరి. వైద్యులని మార్పుచేసి వర్తమాన గాని ప్రతినిధి భారతీయులు ఎల్ల కాల మును కృతజ్ఞులై సంస్కృతిం చు కొందురు. విదేశములకు వలయునాచుగ్రులు భారతీయుల పండితలయను నని పారిశ్రామిక విచారణసంఘమువాకడ నొక సాక్షి చెప్పెను. మా యువభవ మామయమును గూర్చి మాకు కొంత యాత్రముగలగ జేసిదని వచించిన శ్రీరాజప్రతినిధి తమిం చునుగాక. నుమా తాతతాబ్బుల క్రింద ఇనుపగనుల చిన్న ములును ధన్య గావ్త్రములయందగ పడినవేగాని గను ద్రవ్యములైన బిరుగలేదు. లోకమునకంతకును ఆసనము మున ఆంగ్లే రాష్ట్రమునును సప్తయజ్ఞేయమని విశేషముగలభ ములను పొందుచుండెను. హిందూదేశమున గనులు బహులుండి ననో, న్యూజిండులకు భంగంకను ఇంగ్లాండు దేశ ముపేక్షించియుండెను. దొరికిననువాగుపేక్షచేతు తాతా సమ్యువాగు, పరిశ్రమను చేబూరిక. ముప్పదిరూపాయల వా ట్టాలు వర్తమానమున 1180 రూ. లకు విక్రయమగుచున్నది. తాతాసమ్యువారు పరిశ్రమను విరివిగ ప్రారంభించిరి. కంపెనీ వారి తాలూకు ఉత్పత్తి విశేషము చెల్లుచున్నది. కొన్ని సమ యములయందు తమవద్ద సగుతులేను; సప్తయజ్ఞేయజాలమని గూడక నెరివారు చెప్పవలసివచ్చుచున్నది. ఇదివరలోనే నే యిదటి గనులనుండి యిరుమునలైర్వీ తీసియుండిననో మన మాంగ్లేదేశముపై యంత్రసామగ్రికై ఆధారపడి యుండెను. యంత్రసామగ్రి మనకిప్పుడు లోబడినది. అందువలన యుద్ధకా ర్యభాగమున ఇంగ్లాండున ఫ్యాక్టరీలు ముగియుండుటవలనను మన పారిశ్రామికాభివృద్ధి కాటంకము కలిగినది.

ఇదివరలో పరిశ్రమల విషయమున పూర్వపుదు యత్న ములు జరుపబడుచున్నవే గాని శ్రద్ధతోడ విమరశ నీయమై ముల సాగించుట లేదని వచించుచు శ్రీ రాజ ప్రతినిధి యిట్లనిరి. కాశ్మీరము వ్యవసాయమున పరిశోధన మును ప్రత్యక్ష ప్రమాణమును నెలకొల్పిండువలన తత్పరి శ్రమ యసంపత్తి ప్రకరమగు పర్యవసానముల జూపినది. లోహ పరిశ్రమలకు భూతిశ్చ కాశ్మీరము లోని సహాయము సమృద్ధి ము నొసగెను. ఈవిషయమును బట్టి యితర పరిశ్రమలను గూడ నీతిరచన నడిపించిన ప్రయోజన ముండునని ప్రోత్సా హము కలుగుచున్నది. ఈ గండకర్మమున మొక విషయమును వివరింపవలసియున్నది. హిందూదేశపు ట్రావర్శ్మకతిల జూచి గాక ఆంగ్లేదేశపు ట్రావర్శ్మకతిలను కనుగొని దొరతనము వారు వ్యవసాయ నిషయమున యత్నించుల మొదలైన యుండిరి గనునింపవలయు లాంకామైగున కావర్శ్మకతుకు ప్రత్తికము ను హిందూదేశము పండిండు. లాంకామైగునకు వలయునంత ప్రత్తి ఆమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల యందు లభ్యముగాక యుండెను. కనుక లాంకామైగువారి కే గుప్తప్రత్తి గూడవర్శ్మక మో ఆరక మే భారతీయులను పండింపవలయును. నెవాదయున సుభవుకలదని మెనునాచుటలగు. ఇంగ్లాండుదేశపు వర్తక చారిత్రమును తిన్నన భగ్గవ మొప్పినను ఆ దేశము న్యూలా భమును వీడి విదేశమును కావర్శ్మక తు గు వస్తువులను ఉత్పత్తి చేసికట్టు లెవటను గానగాను. యుద్ధములమున హిందూదేశపు పరిశ్రమలు దొరికిననువాని దృష్టి నా కర్షించు లాభము కలిగినది. యుద్ధములమున సామగ్రియామిక విచారణసంఘ ముప్పించుకొనుచున్నది. యుద్ధసామగ్రి యావర్శ్మక మగుటచే, నాయుధసామగ్రి నిర్మాణము ప్రారంభమయ్యెను. దొరతనమువారు తలపెట్టిన సామగ్రియామికార్థము తమ్యును ఇప్పటికంటె సర్వోత్తములు చేయకుండ భారతీయ వర్తకులు జాగ్రత్తపడవలయును. ఈ యుద్ధవనమే వర్తకులను మెల్కొల్ పినది. వ్యవసాయ సుత్వావర్శ్మక తు గు నన్న ఆనాయభూము లకును దొరతనమువారు పన్ను చేసిరి. కాని తేయాకు తోటల పై నిటీరలివనకు పన్నుల విధింపరై. తోటల యజమాను లాంగ్లేయు లగుటచే ఇట్టి వ్యవస్థ యేర్పడియున్నది.

వైత్తికునే దొరతనము వారికి ముందుగూడ తమ రాజ్యాం గమును నడపించిరేని, భారతీయుల ధనమును ముగ్గుల పెట్టి మెంపొందించిన పరిశ్రమలను విదేశీయుల హస్తగత మొనర్చి రేని భారతీయు లెన్నటికిని ఉన్నానిదికి గాజాలగు. వర్తమా

నము నందునలె ఆంగ్లేయుల చేతికింద గుమాస్తాలు మున్నగు నల్పస్థితితో వారు పొట్టు బోవినవలసి వచ్చును. వారి స్థితి మరింత యధోగతి పాలగును.

భారతీయులు తమ పారిశ్రామికాభివృద్ధిని గాపాడు కొన ప్రయత్నించిన హిందూదేశపు స్థితిలంత ఆనందాహర ములుగావు. టోబాగు గారు “బ్రిటిషు హిందూదేశము; నాని వర్తకము” అను తమ పుస్తకమున నిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“ప్రత్తి, జనులు పరిశ్రమలు ఇదివరకే విశేషముగ నభి వృద్ధిచెందినవి. అయిన వానినింకను అభివృద్ధికముగ జేయుట కనకాశములు గలవు. చక్కెరయును, పొగాకును, ఇంకాక అధికముగ తయారు చేయబడుచున్నవి. అయిన నీరెండుపదార్థ ములను పండించుటకును, పరిపక్వగువులకు ముగ్గులుకును ఇటీ వలి కాస్త్రోక్త వర్తకుల నకలంబించుట వత్తకము. నూనెగింజలను విదేశముల కంపుటకు బయలు పొందూరేకము ననె గాను గాడవచ్చును. ఇంతవరకు ప్రయోజనకారిగ నుప యోగింపబడని ప్రత్తిగింజల నుపయోగకరములుగ జేయవచ్చు ను. తోయ్యను, చక్కెరయును ఇప్పుడు విశేషముగ వపకములు గనె ఎగుమతి చేయబడుచున్నవి. ఈయని హిందూదేశము ననె విశేషముగ చూచుచే భాగుచేయవచ్చును. మరియు హిందూదేశమున దివికకు నేయబడుచున్న ఉన్న బట్టలును, పటుబట్టలును చాలవరకు ముడుక పదార్థములుగనే యున్నవి. ఇంకను మేలుకపు బట్టల నేయుట కనకాశములు గలవు. రైలుబండ్లు సాధారణముగ రెయిల్వేల కుపయుక్తములగు శీటపడికరముల గొనిపోవుటకే యుపయోగింపబడు చున్నను ఆవి సక్రములు, ఇరుసులు, మొదలగు ఇనుప వస్తువులను విశేషముగ గొని పోవలసి యున్నది. ప్రస్తుతము ఉత్కల పదార్థములు చాల స్వల్పముగ తయారు చేయబడుచున్నవి. ఇనుప దుకాణములు, యంత్ర సామగ్రి దుకాణములు మొదలగు వాటి సంఖ్య యభివృద్ధి నొందుచున్నను ఇంక నత్యధికముగ పెరుగుట కనకాశమున్నది యంత్రములును, యంత్ర సామగ్రిలును చాల వరకు దిగుమతి చేయబడవలసియున్నది కొట్టు కొలది వ్యవ సాయదారులను, నేతగాద్రును మోటుపనియున్నుల నుపయో గించుచున్నారు. వీటి స్థానమున నింతకంటెను సున్నితములను ఎక్కువ కాలము పనికొన్నవలయునగు పదార్థముల నుప యోగింపవలసి యున్నది. కాగితపు పరలును, పిండి మరలును ఇంక నసంఖ్యాకములుగ పెరుగవలయును. కట్టు యంత్ర ములు మందుగుండు సామగ్రి, త్రాసు, బోర్లు, చెప్పలు, జీనులు, కల్లెములు, గడియోములు, చేతిగడియోములు, వివిధ ములగు రంగులు, విద్యుచ్ఛక్తి సుపయోగించు సాధనములు, అద్ద ములు, గాజు వస్తువులు, తేయాకు పెట్టెలు, అగ్నిపెట్టెలు, లాంపులు, క్రొవ్వొత్తలు, సబ్బులు, ఇనుపసామానులు మొద లగునవి యెన్ని నో యింకను ప్రారంభింపబడవలసియున్నవి”

హిందూదేశమునకు వలయు వస్తువులన్నియు విశే షముగ దానినండియే గ్రహించవచ్చుననుట స్పష్టము. మరియు పూర్వమునలె తనకు సరిపడక మిగిలిన పదార్థముల నది విదేశ ముల కంపగలదు. ప్రస్తుతము హిందూదేశపు దిగుమతులు 25 దిశాభివృద్ధి చెందుచున్నవి. ఎగుమతులవలన దేశము భౌగోళిక త్రరము కావలసియున్నను ప్రస్తుతపురతి ఎగుమతులవలన నది యభివృద్ధి గాంచవలెదు.

యుద్ధమునకు పూర్వము దిగుమతులు 25 దిశాభివృద్ధిని మొందుచుండెను గాని యుద్ధారంభము నాడియు నది తగ్గి పోయినది.

(నిలువ పానలంపియుండెడి. పాన సుమారు రూ 15 లకు సమానము)

1911-12	బట్టలు 2,85,92,000	విలువ 92,883,200 పా.
1912-13	8,55,36,000	1,78,32,490
1913-14	8,87,58,000	12,21,65,203
1915-15	2,86,43,000	9,19,52,600
1915-16	2,51,75,000	8,75,60,169

ఆక్రిందటి అయిదేండ్ల దిగుమతుల విలువ నడవారించు చున్నాను.

1906-7	విలువ సుమారు 9,03,39,045 పానలు.
1907-8	10,84,77,016
1908-9	9,59,31,720
1909-10	10,29,87,748
1910-11	11,27,04,819

ఎగుమతులు దిగుమతులను మించినవి. అంగు నలన రావలయు విలువ యుద్ధమునకు సరైన ముట్టలేను.

1911-12	14,78,79,060	పానలు.
1912-13	16,08,99,289	
1913-14	16,28,07,900	
1914-15	11,83,23,300	
1915-16	12,83,56,619	

జాపానీయుల వర్తకము అతిస్పృశ్యముగ నభివృద్ధి చెందు చున్నసంగతిని భారతీయవర్తకులు కనిపెట్టిరి. జాపానుదొర తనమునారు వర్తకులకు నష్టముగానీయకుండ నాచుటయే గాక వారికి విశేషముగ ధనము నొసగుటవలన గూడ వర్తకము నభి

వృద్ధిచెందించినయె వారెలుగురు. వారు తమదేశము ననే ఇతరులతో పోటీకి ప్రతిఘటింప వలసినవారైరి. అట్టి స్థితిలో వారు భారతీయవర్తకులను వాంఛించుటలో నాశ్వ ర్యముకన్పించదు. జాపానీయుల వస్తువులను తమ వస్తువులకంటె తక్కువ వెలకమ్ముటయు, నీరుస్వదేశముననే “తరపరంపరం”గా ప్రవేశపజేయుటయు వారు చూచుచున్నారు. ఇట్టి విదేశగర్భ వులయిన పన్నును విధించి స్వదేశగర్భవుల గాపాడునిమిత్తము వారు స్వపరిపాలనము వాంఛించుటలో వింత యేమున్నది?

ఎప్పుడును, రాజకీయ విముఖులుగ నుండు యూరోపి యను సంఘము లొక్కమారుగ భీక రాకృతిని నాల్చి అధికార మును ముట్టుకుట తాము భీతిల్లుచున్న సంగతిని భారతీయు లకు వ్యక్తపరచిరి ఇదివరలో నెల్లప్పుడును అత్యధిమను నుండిన ఆన్యాయపులాభములను, స్వాధీన్యములను తా మెక్కువ గొల్పివునుమో యని వారిభయము. 17-వ శతాబ్దమునాటి చిన్న వర్తకులు హిందూదేశాధికారులైన నాటినుండియు వారి స్వస్వముల ననభవించుచు చున్నారు. సుదాన సదుపాయములను వారు పోటీకినిల్వలారు. అట్టిపోటీకి నిలు వవలయున్న వారిగుండె జారిపోవును. వారి కన్యామూధి కారములుకావలెను. న్యాయమున సమాన్యము కలగు. వారి భయకొపములును, ఆంగ్లేయ స్వస్వములను గాపాడుకొనుటకు నరే వాపు లేగిరివలె ఆంగ్లే యాజమాన్యమునే కోరుటయు, అన్నియు నేల కలిగినవి? న్యాయముగ వర్తకమును జేయగో రుట కంటె నెక్కుడు స్వపరిపాలనమున కోరెధికారము నభిల షించుటయే వారి ఆచూగ్రహముగలిగెను.

ప్రస్తుత యుద్ధానంతరము సంభవించుచున్న వర్తకయుద్ధ సమయమున స్వదేశీయన అధికారము తమ చేతి నుండిన గాని తనయూత నిరాశయును నని భారతీయవర్తకులు గ్రహించిరి. యూరోపియును వర్తకసంఘములును ప్రేమ అన్వేషియేమ నలును వర్తకవ్యాపార పుత్రముల భాగుగ నెలకొల్పుట యన్న భారతీయవర్తకులను వ్యాపారులును, పారిశ్రామికు లును పాడగుటయే యని యాశము. వారియేర్పాటులు పూర్తి చెందక ముందు దొరతనముల వారియొక్కయు, ఇగ్గివ్యభ్యాంతు లయొక్కయు పాక్షికము చాల చిక్కును గలిగించెను. అట్టి పాక్షికమునకు తోడు పరిపూర్ణములగు ఏర్పాటులు విదేశీయు లచే నిర్మింపబడి వారి యధికారముననున్న స్పృహక భారతీయు లు నాశంమొందుట స్పష్టము. ప్రస్తుత స్థితిని గూర్చి

“భారతీయదేశ విదేశ వర్తకము, ఆంతరంగిక పరిశ్రమల మీద వారికి నధికారము నెరుగుట కేవలమే క్రమము. ఆంతరంగిక పరిశ్రమలు సమానపు సుంకముల విధిం చుట వలననే గాపాడవలెగలవు... హిందూదేశ ఆర్థిక పుష్కలములపై బ్రిటిషు శాసనాధికారుల తేమాత్ర మధికార మొకటి బడినది బ్రిటిషు వారి లాభముల మొక కంటి జూడకుండగ నే వారట్టి శాసనముల జేయదుగని తలంపవచ్చునా? ఆర్థిక పారిశ్రామికసంబంధము లగు శాసనముల జేయునపు డెల్ల హిందూదేశమునెడ సరితి తల్లిప్రేమవిశేషముగ తలచావుచున్నది.”

అని జె. డబ్లియు. రూటు గారు నిజము వక్కాణించిరి. భారతీయవర్తకు లీ యపాయమును బొంగ గురైతిమో న్నారు ఈ యపాయమును తొలగించుటకే వారు స్వపరిపా లనము నాదరించుచున్నారు. మరియు ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము రాజకీయస్వాతంత్ర్యము మూలముననే గలగగలదని వారు గ్రహించిరి. యుక్త జెనుగనినారతే ఆర్థికస్వాతంత్ర్యమును గోరి స్వపరిపాలనమును గోరిరావారెందురు.

భారతీయ ఆర్థికమంత్రమే వ్యయపటికను తయారు చేసియున్న విద్య, ఆంగ్లేయు, కాలవలు మొదలగునాని విషయ మున నెక్కుడు సామ్యము నెచ్చించియుండును. ఇట్టి వ్యయము వలన ప్రజలకు ఎక్కువ సా ధ్యమును, ఎక్కువ ఆంగ్లేయ మును, భూమి కెక్కుడు ఫలకర్యమును నిర్మింపగలవు. వాటి నిమిత్త మున్న చేయుటలన కచ్చిని ధనమును బట్టితే రెయిల్వేలు నిర్మింపబడును గాని భూమి పేర్లు ఆనాయమున వచ్చు ధనము కలుగ గాను. జీవులను తగ్గించుట, ఆన్య కశ్యకములకు ఎక్కుడు ఖర్చుల తగ్గించుట మొదలగునాని మూలమున పరిపాలనపు ఖర్చులు విశేషముగ తగ్గింపబడగల వు. 10 సంవత్సరముల కాలములో నీపరిపాలనపు ఖర్చునందు 16 కోట్ల రూప్యముల వృద్ధి గలిగించుచున్నది.

ఇంక భూమినుండి వచ్చు ఆదాయ విషయమున, వ్యవసాయదారులు తమ కష్టమునకు తగిన రీతిని హాయిగ నుభించుటల పన్నుల బరువు తగ్గింపబడును. హిందూదేశము నుండి ఎగుమతి చేయబడు జనుము, నీలిరుందు మొదలగు పదార్థముల మీద నెక్కుడు సుంకములు విధింపబడును. హిందూదేశావర్శ్మకతిను బట్టి దిగుమతులమీద పన్నులు విధింప బడును. విశేష వ్యయములన లభించు పదార్థముల మీద ఎక్కుడు పన్నులు విధింపబడును. ఎగుమతియగు మైకము గలిగించు ద్రవపదార్థములకు నిషేధకపుష్ప విధింపబడును. అట్టి ద్రవపదార్థములు 1910-11 వ సంవత్సరములో రూ 1,89,81,666 ల విలువగలవి దిగుమతి చేయబడినవి. 8 కోట్ల రూప్యములకు మించిన పదార్థములు భోగ్యము నిమిత్తము గెట్టింపబడునవి గాన వానిపై అధికముగ పన్నులు విధింపబడును. చక్కెర దిగుమతుల విలువ అయిన సంవత్సరములలో 10

కోట్ల రూపాయలనుండి 14 కోట్ల రూపాయల నిలువకు వృద్ధి చెందినది. బట్టలదిగువన 41 కోట్ల రూపాయలనుండి 41 కోట్ల రూపాయల వృద్ధి చెందినది. ఈ పదార్థములను హిందూదేశముననే తయారు చేసికొనగలగలము. అటులే తయారుకావలయు వస్తువులదిగువన 175 లక్షల రూపాయలనుండి 275 రూపాయల వృద్ధి చెందినది. ఇట్టి సమయమున వైదిక పుస్తకములు తయారుచేయవలెను. కాని రాష్ట్రీయవైదికములు విశేషముగ విలంబపడిన ఆంధ్రప్రదేశ్ములగుమూలదేశములక్రియమున చేర్చబడియున్నది. కొంతకాలముకును దక్షిణాఫ్రికా యూనియనునదిగల ఇంగ్లీషుదేశములు కొంతకాలముకును కంపబడి కొలది సేవాపదవతి తొలగింపబడినది. వైదికల చేర్చుట కగు కష్టమును నిశేషముగ తిగగలవు.

ఇంత స్థితిగతి నొకమారు దృష్టి పోయి చూచినను హిందూదేశపు ట్రాక్టికేటి భారతీయ వర్తకులు తేజవంతులు కాకపోయినా సహాయ పోషించి వారల వెంటనే హోమురాలు ఉద్యమమున ప్రవేశపెట్టగలరు.

స్త్రీలు మేలుకొనట.

పురాతనపు ఆర్యసాగరికతను స్త్రీలకేటి చాల వహోన్నితరేత నుండెను. వాలో ననేకులు కవాహితలై వనపు చెప్పింటలు గృహాత్ములగుచునుండి; కొంతమంది అవివాహితలుగ నేయుండి బ్రహ్మజ్ఞానము నొంద ప్రయత్నించుచుండిరి. నలవహారాజు జాడమువలన నెని మంత్రులకు పుష్కముగలగ వారలరాని దవయంతినికణము నొందిరి; గాంధారి రాజులగభోలా కొడుకును మందలించుచుండెడిది; ఇంక దూరము పోనేల చాలక త్వరము లగులించిన పిమ్మటగూడ కత్తూరురాని పద్మావతి, మార్వారురాని మీరాభాయి, వృద్ధమధురకయ్యలై తోడారాని తారాభాయి, అహ్మదాబాదు గంతుక కర్తవ్యాదుబీబీమహారాని, ఇందూరు వహారాని అహల్యాభాయి వీరదేవి, ఇంక నిట్టవారిక ననేక లను జుద్విద్యోప్రభావిన బడసిరి.

కడపటి ర్విరలములలో మాత్రమే హిందూదేశస్త్రీలు తన పురుషులనుండి తొలగింపబడి రాజకీయకర్తవ్యములందు వాటిక వహాయ మొనరింపలేకన్నా, ఇప్పటికిని గూడ వారు భర్తలను, కొమరలను తమ చెప్పింటల నడపించుకొనుచును. ఆయన తినిన వహాయ మొనరించుట వాటి జ్ఞానలోపము గలిగినది. విజ్ఞానము మాత్రము వారి నెన్నడు నేడ బాదు లేదు. ఇటీవల వారి భర్తాపుత్రు లాంగ్లభాషను నభ్యసించుచు సంస్కృతి దేశభాషల వివేచనాకులన భాగ్య విజ్ఞానమువలన భర్తవిజ్ఞానమునకును నిశేషభేదము గలిగి తన్మూలమున పూర్వపురితని పురుషుల బాహ్యదీక్షనమునందు స్త్రీలు సావధానిని కాపు అనకాకము తప్పిపోయెను. భర్తల అక్కరలు నికాలము గులకొలదిని భార్యల అక్కరలంత ప్రాప్తములు కా జొచ్చినవి. భర్తయొక్క భౌతిక సంబంధముల వృద్ధిచెందినకొలదిని భార్యయొక్క దృష్టజ్ఞానమును తగ్గిపోవుచు వచ్చెను. పూర్వమువలె తనవిషయములం దామె భర్తమీద నాధారపడుటకు వీలు లేకుండుటను పురోహితు డెట్లు చెప్పినట్లు కనకొనకలగెను. తన్మూలమున మత మందయు కేవలము భక్తియయ్యెను. తెలకొనకలయు నను జ్ఞానైష్ఠ్య భక్తియన్న కొలదిని ఆ భక్తినులభముగ విచ్చి భక్తిగ మారుచున్నది. మరయు వారు తెలియని రూపములనై నాధారపడుటయు కలసింపగలదు.

అర్హ విద్యాజ్ఞానమువలన తమపుత్రులు భౌతికప్రధాన లగుటను జూచి వారల సురక్షించవలయు నను కోరిక పుట్టి హిందూదేశ జ్ఞానమును నిద్యలో నొక భాగముగ నైకొను నటులచేయుటకు వారియద్యమము నాంధ్రించిరి. అధునిక కాలమున హైందవసాహిత్యములో నత్సహము కలిగించి వారిలో వ్యాపించిన ఉద్యమములం దిదియే ప్రథమ ఉద్యమమని తోచెదని.

అంతయు హిందూదేశమున కాకల భారతీయు లాంధ్ర బాధలు వారిసాన భూతిని వృద్ధినించినవి. హైందవ : వాహువేరెనిన జెనుటకు దక్షిణాఫ్రికాలో ప్రయత్నిములు జరిగిన దానిగ వారలలో ననేకులు మందంజెచ్చి తమయనమృతిని డెలుప నారంభించిరి.

వంశదేశ విభజనము వంశ దేశస్త్రీలకు చాల కొపమును గలిగించి ఇప్పుడు వారిస్థితిని మార్పుట కొకకారణముగ నున్నది. అతివాదలలో వార్తాపుత్ర సంపాదకులలో నొకరు రాజద్రోహము చేసినటుల నిందింపబడి కేసీంపబడినపుడు 500 మంది వంశదేశీయస్త్రీలు అతని కైర్లకడ కేసి పరామర్శ వలన గాక అభివందనమువలన తమ సావధానిని దేశిపిరి.

స్త్రీల మానసవ్యాధిలకు సంబంధించిన స్పృహక ప్రాతి సవగ్యయెకం వారిని విశేషముగ నుద్దేశించినది. కొంత మంది స్త్రీలు స్త్రీలక్రతినిధల కొందఱును రాజప్రతినిధి గాండవలెను.

ఇంక ముఖ్యములగు బాహ్యకారణములు. ఇంగ్లండునె వధికముగ భాగతమాత తన మతలనందఱిని మేల్కొల్పి గోరి స్వగృహములందు మరల యజమానులుగా నుండు కోరిక వారి హృదయముల నాటెను. భారతస్త్రీలు మహాదృఢత ములగు మహాకాధర్మ పరిపక్వభావనాపూరితమగు తమపురా

తన వాఙ్మయమున పెంపొందియుండుటను హిందూదేశ స్త్రీ వ్యాధ్యము గావించబడిన మహాదృఢతమున ప్రవేశము గలిగించు కొనుండు నుండకాలము. అంతయుగాక ఇటీవల కొన్ని సంవత్సరములనుండియు వారి హృదయముల దాగియున్న భాగత మాత్ర ప్రేమగ్నియు, తా మత్యంతభిమానమున దిలకించు నుతి ప్రాముఖ్యతనల్లముగావించిన ప్రేమలక్ష్యల కోపనమ్మియు, తమ దేశమును విదేశీయులు పరిపాలించుటయు యను స్యాభావికపుటనూయగ్ని తాపము అంతయు నొక్కమారుగ వారిని మహాదృఢతకరముగ మేల్కొల్పినవి. అసంఖ్యాకులగు స్త్రీలు “హోమురాలు” ఉద్యమమున జేరుటను దానిబల సావధ్యములు పదిల్పె మెచ్చినవి. వారీయద్యమమున చేరుటలో స్త్రీస్యాభావికములు నచింతినీయులనగు తాంత్రికాంతిస్వాధ్యాయగణముల తమతో దెచ్చిరి. హోమురాలులీగునందు జేరువారలలో నుత్తమాత్రిములు హిందూదేశ స్త్రీలనుండియే వచ్చుచున్నారు. ఇంక ననేకమంది రావలసియున్నారు. మరియు మదరాసు స్త్రీలు, పురుషులు సాహసించి యూరేగింపు ఉత్సవమును జేయనేరని సమయమున దైర్యముతో నూరేగింపు ఉత్సవమును జరుపుటయే గాక తమప్రార్థన తే నిర్విధికుల విడుచుటకు కారణములయి నతితయోత్తని బంతుచున్నారు. దక్షిణమున మహాదేశ వస్త్రానము లందు గావించబడిన ప్రార్థనల మూలము నను, పరిత్రస్థలములందు గావించబడిన ప్రార్థనల మూలమునను, అవతీనండి గ్రామ దేశస్థానములందు వ్యాపించిన ప్రార్థనల మూలమునను, దేశమంతటను సాధువులు, సన్యాసులు మొదలగు వారితే బోధింపబడుటను హోమురాలు ఉద్యమము మహిమతో పెనవేయబడి దానితో గలసిపోయెను. మతీయు స్త్రీలును, ఎల్లప్పుడును నుతాననగరావలన లగు సాధారణజనులను దాని నట్లనే గ్రహించుచున్నారు. ఈదేశమునందు తమజాతి స్త్రీలును, గ్రామములందలి స్త్రీ పురుషులను ఈయద్యమమున జేర్చుట కిదియే మంచిమాధ్యమ. అందులకే “హోమురాలు”ను రెండు మాటలను మంధ్రముగ పరిణమించినవి నేను చెప్పితిని.

జనులు మేల్కొనుట.

జనులలో గూడ రాజకీయ ప్రబోధము గలుగుట మన కాలమునందలి మహాదృఢతకార్యములలో నొకటి. సాధు పుంగవులను సన్యాసులను చేసిన బోధలవలనను, వైన దేవోనిన ప్రముఖములవలనను ఇంతకంటె నధికముగ విద్యాధికులు నిరంతర మనేకగంఠస్వరములనుండి సామాన్య జనములందు గావించుచున్న ప్రబోధమువలనను గ్రామములందలి ప్రజలు మేల్కొనచిరి. గయకున కాంగ్లభాషాజ్ఞానములేకున్న వారి స్వంతభాషాము వానికున్నది. ఆజ్ఞానము లెకతరములనుండి వచ్చు పూతనాచారములు, సాంప్రదాయములు, కథలు, గాథలు మొదలగువారి మూలమున వానికి గలుగుచున్నది. అతడు మంచి మతజ్ఞానము గలవాడు; కర్మ, పునర్జన్మము మొదలగు మహా నూత్రముల నతి డెలుగును. సర్వారెనై నను వాని కనకరములేదు. కాని పన్నుల వసూలు చేయువారిని గూర్చియు తన పాలములతో జోక్యము గలిగించుకొనవారి గూర్చియు వ్యవసాయదారు డెక్కడు బాగ రూకత గలిగియుండును. పూర్వకాలమున గ్రామపంచాయతులు గ్రామ కర్మసారముల నన్నిటిని జక్క డెల్లముండెడివి. రాజుగారి పన్నులవాడు వచ్చుపుడో లేక వైసికులు గ్రామముల కొల్లగొట్టచ్చినపుడో తప్ప తక్కిన సమయములందు వారు హాయిగ నభివృద్ధి నొందుచుండిరి. అతివృష్టి అనావృష్టి బాధలలె నివయు స్యాభావికములు. ఎవరైన గ్రామములనై దండెత్తినచ్చిన తమరాజుతో పాటుగ తామును బాధ నొందుచున్నటుల వారు తలంచు చుండిరి. పన్నులలో వారు తమ రాజుతో సహా చెల్లించు చుండిరి. ఇపుడెన్నో రైతులు ఇనపముగలయుండు నొక్కబడి ఇదికరకుండు మహానసావధాని బడమనేరకున్నారు.

హోమురాలు ఉద్యమము గ్రామమునన్న గయకు హృదయమున నాటింది. అతి డీ ప్రస్తుత సమయమున నెట్టిబాధ ననుభవించు చున్నదియు కర్మసాయస్థితిగతుల నుండగ్గమున వివరితును. పండితలలో రాజుగారి భాగము ఏరూపమున నో చెల్లించుటకు యుగ “దక్షిణకల్ప” వలె రొక్కపు రూపమున చెల్లించుట వానికి కష్టముగ తోచును. నిరంతరము పన్నుల నిధివృద్ధి జెందించుటకును బలవంతమున మహాకారు కష్ట కష్టమున పోవలసి గయకు చాలకొపించుకొనెను. పూర్వపు పంచాయతీలను మరల పెట్టవలయునని వానికోరిక; తనగ్రామకర్మసారములను తాము, తనగ్రామస్థులను చక్క డెల్లకొనవలయు ననియు, ఈవిధులకెద్యోగియుల కతిబాధల నెట్లైన తప్పించుకొనవలయుననియు, వారు కోరుచుండురు ఉపయోగకరలగు పూర్వపు సాంఘిక సేవకులకు బడులుగ వీరెల నియమింపబడవలయు నని వారికోపము.

ప్రజలకు ప్రబోధము గలిగించు కారణములలో సహకారోద్యమమును, అభివ్యము మొదలగు వాటినిగూర్చి విద్యాధికులు గ్రామములలో నిచ్చిన ఉపన్యాసములను అనుపేక్షి నీయుములు.

దేశమున ననేక ప్రదేశములలో దేశభావలందు గావించబడిన సభలకు గయకు లసంఖ్యాకులుగ బోవుచున్నాడు. తిరుమగ వారు సానికర్మసారములందు ఆచరణయును లగు అంతముల చర్చించుటను పాల్గొందును. మహాజాతీయోద్యమమున తామును భాగము నైకొన నాశించుటయే గాక భాగముల నైకొనుచున్నారు. తమకుగూడ మంచిదను మచ్చుచున్నదని వారు తలంచిరి.

అణగ్రావోక్తబడిన నిమ్మజాతులను ఆకాకిరణముల గాంచుచున్నారు. తిలల నెత్తుకొని వారు నానాటి కమ్మన స్పష్టభావములతో తమ మాతృగృహమున స్వస్థానము నాక్రమించుకొన గోరుచున్నారు. తమలో ఉద్బవించినదియు ఉన్నత తరగతులలో సంకల్పింపబడినదియు నగు ఉద్యమములు వారి కాత్మగౌరవజ్ఞానమును ప్రసాదించుచున్నవి. చిరకాలము నుండియు తమ భర్తమును విదనాడిన బ్రాహ్మణులెప్పుడు వారి యభివృద్ధి కల్పితకహాయము నొనరించుచున్నారు. వారి భూతకాలాభివృద్ధి మారనములు ప్రతి సంవత్సరము నెక్కుడు ప్రకాశమానము లగుచున్నవి. వ్యాధయగు కర్మనూత్రమున ఉన్నతజాతులవారు. తమకు ప్రతికారముగ అధికారులు ననధికారులు నగు యూరోపీయులు కొందఱు యూరోపీయును జాతిని హోమురాలు ఉద్యమమునకు వ్యతిరేకముగ నుద్దేశింపసాగిరి. తమయెడ నెట్టి యనూయత గనబరువుపడదో యట్టి యనూయయే “బ్రాహ్మణ పరిపాలనము” లభించిన దానియెడ గూడ గనబరువుపడునని వారు భయపరచుచున్నారు. 20 యేండ్ల క్రిందటనే నేను సాహసముతో హిందూసంఘమునకు వాటిల్లి నున్న యుపద్రవమును నూచించితిని. ఆ యుపద్రవము నిమ్మజాతులయెడలేగినంత బాగరూకతనునొనపకుండుటవలన గలిగెను. ఆ తెలివితక్కువ తనమువలన వారు ఇట్లాయు మతమునో క్రైస్తవమతమునో స్వీకరించుచున్నారు. ఆమతములందు ప్రవేశించిన సంఘమున వారి నెక్కుడుస్థితికి వచ్చుట కనకాశముండెను. అప్పటినుండి వారి యభివృద్ధికోరికకు చాల కష్టి చేయబడుచున్నది. ఆయన నని సముద్రమున కుప్పదర్శకమునలెచాలాస్వల్పము. ఒక్కబ్రాహ్మణులెగాక అన్ని కర్మములవారును సమానముగ నీనిండుపాత్రులు గుచున్నారని వారెఱుగుదురుగానిఅందువలననంతగ నుపకాంతి గలంగనేరదు. అప్పట్వరకమున వారిలోననేకులు పూర్వపుచెడుగుల మరచి భారతసోదరుల భూతకాలాభివృద్ధికి పాటుపడ ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇట్లు పేక్షింపబడిన విధులగుగూడ సామాన్యగృహమున జేర్చుట ప్రతి దేశమాతాభిమానికి నరత్యకర్తవ్యము.

కాంగ్రెసు లీగుసంస్కరణముల నన్నిటినిబాగుగ బోధపరచినవివర్ణుట ప్రజలసంతకములను తీసికొనవలయు నను గంధి గారి మహాజయపట్టిక పు మహాద్దేశము. రాజకీయాంధోళనమునం దత్యంతాత్మర్యకరమగు పద్ధతిగ నున్నది. చెన్నరాజధానియంతయు జన సామాన్య వాఙ్మయమును విశేషముగ వ్యాపింపజేయుట మూలమున బాగగ సిద్ధము చేయబడినది. ఉద్యమవాదకసంఘమువారు “హోమురాలు” ఉద్యమమును నూత్నముగ బోధించుచు దేశభావలం దనేక పుస్తకములను ప్రకటించిరి. క్రిందటి సంవత్సరము గ్రామములలో నుత్సాహవంతముగ పనిచేయుటవలన నొక్కమూసములో పదిలక్షల సంతకములు తీసికొనబడెను. హోమురాలు ఉద్యమమున ననేకమంది యున్నారనుట కిది ప్రబలిదర్శకము. రాబోవు స్వాతంత్ర్యసంవత్సరమున సంసిద్ధులగుచు నందు చేరగోరువారు నిరంతరాభివృద్ధి నొందగలరు.

హిందూదేశ మేల స్వసరిపాలనను గోరుచున్నది.

హిందూదేశము స్వపరిపాలనమును గోరుటకు రెండు కారణములు గలవు. మొదటిది చాలప్రాముఖ్యమైనది. రెండవది అంత ప్రాముఖ్యమైనది గాకున్ను చాలఘనమైన దగును: మొదటి కారణము స్యాతంత్ర్యము ప్రతిజాతి వారికిని జన్మహక్కు. రెండవ కారణము హిందూదేశాభివృద్ధి కల్పితసగములగునట్లె దానియనుచుతి లేనిదే ప్రథమమున (బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునకును అనంతరము దానికిని ఉపయోగింపబడుచున్నవి. మరియు దానిమూలపుష్పసంపదలు దాని కల్పిత తావత్వమును అనసరముల కుపయోగింపబడకున్నవి. హిందూదేశస్వేచ్ఛము నిమిత్తమును, స్వేచ్ఛ మొదలుట? స్థానిక సంరక్షణాగము కాదు. సామ్రాజ్యోపయోగములకొరకు— హిందూదేశప్రాధమికనిద్యమిమిత్తమును, నెచ్చింపబడిన మొత్తముల నొకదానితో నొకటి పోల్చిమాచిన నివటియుదాహరణమునకు చాలును.

ప్రాముఖ్యమగు కారణము. జాతి యననేమి?

ఆత్మగౌరవమును గాపాడుకొనుటకు ప్రతిజాతికిని స్వపరిపాలన మావశ్యకము; ఇతరపరిపాలనము జాతియగతమును నశింపజేసి, దానిప్రవర్తన స్వభావము నణచివైచి దాని సామగ్ధ్యమును తగ్గించుచున్నది. “ఆయుధసాసమువలన హిందూదేశమునకు గలిగినవ్వము పరిమితము. బ్రిటిషుపరిపాలనము కలన గలిగినలాభము లన్నియు నీ నవ్వములకు సరిరావు.” అని రాజారాం పలుసింగుగారు రెండవ జేతముమహాసభలో చెప్పిరి.

స్వరాజ్యముతోటకు వునము నూచించు ఇతర కారణముల నీక్రింది విధమున చెప్పుచున్నాము:— “ప్రస్తుతమున్న ప్రభుత్వము బ్రిటిషు లాభముల జూచుకొనుటకును, ముఖ్యము కాని స్వల్పవిషయమునందును విశేష సమర్థమై యున్నను, భారతీయ ప్రజాసామ్యమునకు సంబంధించిన ముఖ్యవిషయములందు అసమర్థముగ నున్నది. విదేశములతోడ కాంతి, పోట్టు, టెలిగ్రాఫులు (రాజకీయాందోళనావరుల విషయమున దప్ప), పెద్ద రోడ్లు, రయిలువేలు, మున్నగునవి ఈదేశమున నేర్పజచి నందున, ఎవ్వరైన విదేశపు సంచారి యొకరు వచ్చుచో, అత డిది వరకు ఈదేశముయగుర్చి యనుకొనినట్లు ఇచ్చట అనాగరికపు రాక్షసులులేక అంతయు ఆశ్చర్యకరముగా కనిపించును. ఇది యంతయు బయటికి కనబడునది. కాని ఆసంచారి ప్రజాభీనమును, పరిశీలించినచో, నెలకు 25 రుల వేతనముతో వేలకు వేలు గునుస్తాయి తమకువిద్య జెప్పింపఁ బలపాట్లు పడుచుండుటయు వేనవేలు కూలిజనులు ఒక్కపూట భోజనముతో, మారులను సగముకూలి గుడిసెలలో నివసించుటయు మున్నగు విశేషములు తెలియవచ్చి అతని అలోచనా నిమగ్నునిజేయును. నిత్యాగంతం లగు జను లెవ్వరైన తమ దుస్థితినిగూర్చి ముచ్చటించినచో, నతడిచ్చటి నీతికాశ్చర్యము నొందును.

భారతీయుల కవకాశ మొసంగును.

మనము చెప్పన వలసినది ఏమిట?—ఆంగ్లేయులు గాని, విద్యనుగాని, విశ్వమునుగాని జనసామాన్యమునకు మీరు కలుగజేయలేదు. అందుచే హైందవులకు బాగుపడు అవకాశమును కలుగజేయలేదు కాలము ఆసన్నమయినది. జనానూ, మరల యితర దేశములు బాగుపడినట్లే భారతీయులను బాగుపడనీయవలెను. ఇట్టిపాత్రుల ఆక్రమణమున వెంటపూతమును కాదు. ఆంగ్లోహైందవ దోహదు జనసామాన్యమునకు తామేదగ్గర కలదని పలుకుమాటలుబూటకములని ప్రెస్టెను ఆబ్బర్ రిపోర్టుగాని యీక్రింది మాటలకలన సున్నవ్వము కాగలదు. “జనసామాన్యము మొక్క కష్టనిభూమును యూరోపియనులు బాగుగా చూచినారు, హైందవోన్మోగులు గాని, హైందవ ఆధికారవిద్యార్థులుగాని బాగుగా చూచినారు నిర్లక్ష్యులునుకలన ఎట్లు పలుకుచున్నారో ఊహించుకోవలెను కావచ్చును. గొంతుకేళిబాటలను యూరోపియనులు మాటలాడలేక పోవుట, అందుకలన ప్రజలెందులకు గాని, అలవాటులగాని, హృదయముగాని వారు ఎందుకేలేకపోవుట అందరికిని తెలిసిన విషయమే. ఈ అడ్డంకులను ఎంతో సారు భూతియు, ప్రేతయు గల యూరోపియనులు కొంతగించి తప్పు నితరులు పట్టలేకయున్నారు. భారతీయ విద్యార్థులన్నవో వారిప్రజల కష్టములను నియమముతో తెలిసికొనాలను. వారికి ప్రజల పరిమలు, ఆచారములు చక్కగా తెలియును. వారి సానుభూతి ప్రాపించిక సౌఖ్యములనే పూజచేయు పాపాగ్ర్యుల సానుభూతికంటె నిజమైనది.”

మనదేశములోని అధికారవర్గమువారికి ప్రజలను బాగు చేయగలయుననియున్నచో తెలివి తెలుసు లేకపోలేదు. బ్రిటిషు వర్తకులు అధికారుల సహాయము వలన మన దేశములో బోలెడు ధనము సంపాదించుకొనుచు ఎంతో బాగుపడుట లేదా? కాని ప్రజలకష్టములు అధికారవర్గమునకు పట్టవు. రష్యాలో అధికారవర్గమువారు ప్రజలకష్టనిభూములను సౌఖ్యమును లేకపెట్టినవారేకారు. ప్రజలను విధేయులనుగా చేసి వారందరినీ పన్నులను పలుకు చేయుటయే వారిపని గాని యింకొక గొడవ వారికి పట్టనేపట్టదు. లోకములో అన్ని బూరాక్రసీలు (అధికారవర్గములు) ఇట్టివియే! కాబట్టి ఈ అధికారవర్గము గాజ్యపరిపాలనాపద్ధతిలో మనము యదృశము చేయవలసి యున్నది, మనభ్యుత్థితో నెంతమాత్రము కాదు. మనము బ్రిటిషు అధికారులను తొలగించి ఇండియను అధికారుల నేమాత్రమును పెట్టుము సుమా. మనము బూరాక్రసీని తొలగించి నేమనవలసియున్నది. అనగా పౌరసేవోద్యోగుల ప్రభుత్వమును తొలగించవలయును.

స్థానికస్వపరిపాలన మింతవరకును సున్నగా నున్నది. డిసెంబరు 128, 29, 94,000 రూపాయలు. క్యూము 128, 25 81,500 రూపాయలు. గాజ్యపరిపాలనమున నడపుటకయి ఆంగ్లేయులు ఆచారములలో సగముకంటె హెచ్చుగానున్నది. పౌరసేవాశాఖ, జీతములు, ఇతర వ్యయములు 28,93,49,500 చిల్లర కచ్చులు, 7,92,49,500 వైద్యవ్యయములు 34,74,88,500 మొత్తము 71,65,87,500

మిలిటరీ కెనిగోయిన ఈ ప్రభుత్వవ్యయములను తగ్గించుట బహు అత్యవసరమయినది. మనకు హోమురూలు వచ్చుచున్న పంటను ఈ వ్యయములు మనము కొనుగట్టు చక్కగగవు. మన దేశము వాంఛ్యములేని వివాదా కాకుండవలయు నన్నను, ప్రజల పీడితకాలము తగ్గించవలయుననినను, చావులు తక్కువకాలయు ననినను, దేశపరిపాలన దౌర్జన్యమున్న ఆంగ్లేయులు లేరగలయుననినను, భూమి పౌరసేవోద్యోగులు కల కాకుండవలయుననినను, మనకు హోమురూలు తగ్గించుటగా వచ్చి పీడితలయును. హిందూదేశ జనసామాన్యముమొక్క దాక ప్రభుమును నాచుచున్న ప్రతివాడను, మున్నగును ఆకత్తివల నొమ్ములు ఎందుకంటె వానిని వివాదంపలయు నని మన ప్రజల జీవితములో ప్రార్థనయును హర్షకలిగి తీరగల యనినని చెప్పుగలను. పాశ్చాత్యోద్యోగులకు నరికినాన ప్రభుత్వమును తెచ్చి మన దేశదేశమునంద పడనేసికారు. అది మన స్వపరిపాలనాపద్ధతినిపడములను సంఘప్రతిస్థాపనములను చంపి దేశము ఇప్పుడు మనము మనదేశమున కనుకూలమయిన మార్పును గోరుచున్నాము. విశేష ప్రార్థన నాగెడులగు

మన ప్రజలవిద ఆనమకూలమయిన ఒకపాలనాపద్ధతిని తెచ్చి పెట్టుటచే అది విశేషమయినది.

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు.

- వీనిని మూడుమార్గములజేయవచ్చును:—
- (1) ఇండియాగవర్న మెంటును సంస్కరించుట.
- (2) రాష్ట్రీయపాలనాసంస్కరణము.
- (3) స్థానిక స్వపరిపాలనము.

కాంగ్రెసువీరు సంస్కరణములకు తక్కువగా ఏసంస్కరణములను నీవన మంగీకరింపకారు. రిపబ్లికన్ ప్రభుత్వ స్థాపించిన స్వపరిపాలనము కాననవచ్చులలో మనకు తెలిసినట్లే అధికారము లేకపోవుటచేత నిష్పలమయినది. ఈ కానననధలలో ఆధికారుల పక్షమునందున సభ్యుల సంఖ్య హెచ్చుగానుండు నట్లు మనకోరిక లేదుయు ఈదేవు. కాంగ్రెస్ గావహకసభలో నలుగురు ఆంగ్లేయులలో ఒక్క భారతీయుడమాత్రముండవలె కు, ఆ భారతీయుడు వారు చేయుఆక్షేపణకరమయిన పనుల పరిమోగపడునేగాని, ప్రజలకు మేలుచేయుట కుపయోగపడదు. కాంగ్రెస్ గావహకసభ మనజాని మెడనుకంటిది. అందులో మన కధికారములేనిది. రాజ్యాంగమును మన కనుకూలముగా చేసికొనలేము. అన్యదేశీయులతో ఈ కాంగ్రెస్ గావహక సభ గూడియున్నలేకటకు వా కెల్లప్పుడు ప్రజలను అనుమానముతోను, అవిశ్వాసముతోను జూచుచుందురు. వారు మనలను పసికూనలనుగా జూచుచున్నారు. మనము పసికూనల మనకొనినను, దొంగలాడి, లేచి, పడి, పడి, లేచి ఎటుల నడవలయునో నేర్చుకొనని నీటుగా నడచుట మనకెప్పటికిని రాదు. ఒకరు మనలను మాయంచేకటకు మనకాళ్ళకు పుష్టిగాక, అవి నడచుటకు వంపు. అందుచేతనే మనము స్వతంత్రించి మనదేశమును పాలించుకొనుటకు, లేచి పడుటవలన పాలనమును నేర్చుకొనుటకు కావలసినట్లే అవకాశమును కలిగియుండవలయును. కాంగ్రెసుగూర్ధానము నొసంగకొన్న శాఖలను మాత్ర మిచ్చుటకేవలము నిష్పయోజనము. మనము కొనుగట్ట మన జన్మహక్కుగాని భిక్షునివలె అడుగునిచ్చుము కాదు. అస్తివస్తు, విల్లును నవాళయును మిత్రచందలి లోకస్వాతంత్ర్యమునకయి పోరాడుచున్నా రని నెలచిచ్చి యున్నారు. మనము మన స్వాతంత్ర్యముకొరకు న్యాయముగా పోరాడుచున్నాము. బ్రిటిషు ప్రజలు వారి స్వాతంత్ర్యపరంపరా నగతములను నడచిపోయి మన కన్యాయము చేసినచో లోకములో అపఖ్యాతిపాలగుదురు.

ప్రజాపాలనమునకు మన మనర్హులమా?

మనము ప్రజాపాలనమున కనర్హులమని నిజము సర్దిమి ద్వోగులు తప్ప ఎవ్వరును అనజాలరు. చరిత్ర వేత్తొకరిభముగా డిప్లొమెంచుచున్నది. మాంచేగూర్గాడికి హోమురూలు తీసుట సునపించిన కన్నములలో “ప్రజాపరిపాలనము ఇండియానుండి ఆంగ్లేయులనయూర్పునకు గొంపోబడినదనియు ఈసంగతిని మెయిను మెయిలకు చరిత్రకారులే ఒప్పుకొని యున్నా”నియు, గ్రామసంచాయకులు ప్రజాపత్తాకములనియు, ఈస్తు ఇండియా కంటెనే వారలన నివి గతత్రాబ్దము నందు నిగ్గులము గానింపబడినవనియు, కులపంచాయితీ లిప్పటికిని కలవనియు, ఒకరులములో రాజు అయినను, నిరుదేవ యయినను ఇచ్చి పుచ్చుకొనుట కలదనియు, అందుచే హిందూసంఘముమొక్క రాష్ట్రీకము ప్రజాపత్తాక విహితము యున్నదనియు” నుడవారింపబడి యున్నది. సర్వానులాసెన్నా గొట్టు వ్రాసిరి. “హిందూదేశ ప్రజలు వారిదేశమును బాగుగా నేలగల శక్తి కలిగియున్నారు. పౌరసేవాద్యభావము వారిలో బాగుగాగలదు. గ్రామసంచాయితీలు ప్రజాసత్తాకములు. అవి శాశ్వతముగా నిలిచియున్నవి. మనము హిందూదేశపు పరిపాలనమును వీలయినంతవరకు ప్రజలచేతిలోనే పెట్టుట మనకు చాలవలసింది.”

1871-75 కార్మిక్ ప్రేరేపకరులములలో నేతమజుడయినను శిశింపబడవలసియున్నయెడల గాని సత్కరింపబడవలసియున్నగాని కులపురెడ్డలుగూడి, విచారణసలిపి, ఆ కాంగ్రెసును నడపుట వాలో కలుపుకోలులేకను, న్యాయముచేయవలయునను కోరికను, స్వపరిపాలనాశక్తిని కృత్రికరీతియందునని వ్రాసిరి.

విమోలం ఆన్ థేగొట్టు వ్రాసిరి— మరువులన, మరియితర వర్తకులన, ప్రాజ్ఞేయులను పురపరిపాలనమునకు, నేతపరిపాలనమునకు సిద్ధముచేయవలయునని పలుకువారు ప్రాజ్ఞేయులే పురపరిపాలనాపద్ధతులను హస్తాగ్రహములనుసంగతిని నడచిపోవుచున్నారు. స్థానికస్వపరిపాలనము ప్రాజ్ఞేయులకేలే ప్రాపించున క్యకహము. జనుల మతము విడియనను తూర్పునుండి నడచుటను, ఈ ద్విరము నుండి నడచుముకలదును, మునిపాలితీలలో దేశము నిడికృతమయి యుండెను. ఈ మునిపాలితీలలో ఒకకలనలె సంబంధమును కలిగియుండుటచే ఒక సద్ద ప్రాప్తినినిధిసభను నిర్మించుట కవకారు ప్రాప్తినిధిసంస్థాపనములను గలిగి యుండెను.” ఇటువంటి కెప్రియమున నభిప్రాయములనే వ్రాయగలను.

భాగనిర్ణయమున పాలనాధికారము.

ఆంగ్లోఇండియను పత్రికలు చూచుటకు నూచింపగా నూచింపగా చివరకు నిర్ణయములందు స్వపరిపాలనాధికారమును ప్రసాదించు నేర్పాట్లు బొగట్టి ప్రార్థన తెలుపుచున్నది. యూరోపియనులు గానిని నడుచుకొనిరి. ఆ యూర్పాటు కలన కొన్ని ప్రభుత్వశాఖ లొకరి క్రిందను, కొన్ని ఒకరికింద నుండును. సర్వాధికారమును తమనందే నుంచుకొని, కోశవ్యవస్థను నిర్ణయించి ప్రజలకు బాధ్యులు కానివారికింద కొన్ని శాఖలను ప్రస్తుతరంగలె నుండును. కెక్కిరని ప్రజానియుత్తుల కళమునందుండి దొరతనమువారి నిష్టానుష్ఠనుల ననుసరించి, వారికి అధికార ముండును. క్యూమర్ములలో నూడిన విద్య ఆంగ్లేయశాఖలనంటి శాఖలను వారి కొప్పుగించి, యాన మును బట్టి సామ్యు బుచ్చుచేయుటకు వీలులేనంత ప్రభుత్వమువారు చేసినచో ఆ శాఖల పరిపాలనను జనుప్రభుత్వముగాను. వాని వలనను వాగవ్యర్థుల చెప్పటకు వీలకలుగును. స్థానికస్వపరిపాలనానిధానము బట్టి లెచ్చి చేయవచ్చును కావున ఆ దలి సంతులన నామముజ్ఞ స్థితి నుంచుకొనవలయును. లేదా వారికి అంత సౌఖ్యము గాని శాఖలపాలనము పరిచేకొనుట కప్పనిగలచ్చును. అప్పుడు యూరోపియనుల నుంచి విషయ నష్టముండకపోవచ్చును. ప్రజాసత్తాక్షిం కమునందెచ్చును. ఆంగ్లోభావమునకు చాల దోషమున్నది. అది నంతయు నన్ను నడిగిన సున్నము పెట్టినట్లున్నది. భారతవర్షము స్వపరిపాలనము నాగించుచుండ కానినిగొర్రాధీనస్థితియందు నుండునామ చే అందలి ప్రధానభావము. భారతీయుల పాలనాసాధ్యత్వమునందు సంపూర్ణమై యితిశ్యాసముండట అధికారాధిభిమానులకు నవనాటకము. అనాథినిధాన మీ యనిధానమునే వెవలగక్కును పరరాజు లేకకో కచ్చి యాక్రమించుకొని దేశమును పరిపాలించెదరు గెటల నాతెవర్ష మెప్పుడును “అడ్డాలలో” నుండకలయు ననియు మృష్టాన్నయ క్తయిన లేకచిచ్చునండి నాలుగుస్కాంట్లత్రికకలమును పావేయవలయును మన నసంగత్యయిన పౌరకన్యకలిప్రించుచున్నది. ఆంగ్లేయులు తనమిత్రదేశములలో కమునందు పౌరకలించిన సర్వభియయలుల కది సహాయముగ నున్నది. సంస్కరణప్రకాశి నొకదానిని కచ్చితముగ నిర్ణయించవలసినది పౌరభుత్వమువారిని కాంగ్రెసు కోరినది. అది నిర్ణయించిన సంస్కరణప్రకాశి లేక్క నేమి నిర్ణయించినను కాంగ్రెసునకు తృప్తికరము నుండదు.

దేశభావము.

తమ కియ్యగొడిడి ప్రార్థనాధికారులకు తాము సంసిద్ధులగు సంస్కరణను ప్రజలకు నడపవలసి యున్నది ఇది కూడ నొక పద్ధతియే. ఈ కార్యము ప్రతిపాత్రిపు దేశభావములోను జరుపబడవలసి యున్నది. ఎందుకల్ల కాగా, మాతృభాషలో చెప్పబడిడి విషయము మాత్రమే మనసామాన్యముయొక్క నడమకు నచ్చి తెలకెక్కిలగు.

ఇప్పుడో మరియొక పద్ధతి, రాష్ట్రముల భావములను బట్టి పునర్విభజింపములు గావలసియున్నది. అని యిప్పుడు గుటయే మేలు. కనాడాదేశమునందు కొన్ని భాగములలో ప్రెంచి యంగ్లేషుభాష లుపయోగించ బడుచున్నట్లే, కొంత కాలము నజుకు గాజీకు వ్యవహారములందు రెండుభాషలలో (దేశభాషలోను ఆంగ్లేషభాషలోను) జరుపబడవలసి యగును. ఈ యేర్పాట్లు జరిగినపక్షే మనసామాన్యము ప్రజాజీవమున సంపూర్ణముగ సాగిన గలుగుదురు.

క్రొత్తకోరిక.

మన క్రొత్తకోరిక యేమిటి? నేళిగ మహాపథవారి తీర్మానముందలి మూడవభాగమును క్రిగూరూపమునకు దెచ్చుటకై మన మొక సంవిధానము నేర్పించవలెను. బ్రిటిషు పరిపాలనమునన్న హిందూదేశమునకు సంబంధించి మూడవ మన మీ యేర్పాట్లు చేయవలయును. (1) సామాన్యాధికారులను సంస్థానాధీశులకును గల సుధి సంబంధముల నానలించి స్వదేశ స్వస్థానముల సంబంధమును బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారిలో విరుచుకలసి యున్నది. తన సంస్థానములో స్వస్వత్రాగుండుగా నుండునట్టి తన తన సంస్థానమును బ్రిటిషుహిందూదేశమునందలి పద్ధతులప్రకారము పరిపాలింపట్లగాని ఏ స్వదేశ సంస్థానాధీశులకు మన గాజ్యాంగసభలో ఏ విధమైన హక్కుకారము నుండరాదను. బ్రిటిషు హిందూదేశములో నెక్కడను ఇచ్చి హక్కుకారమును కలగజేడి యేర్పాట్లు జరుగవలెను నుడముచూడవలసి యున్నది. బ్రిటిషు, హిందూదేశమునకు స్వదేశ సంస్థానములలో లేని హక్కుకారము స్వదేశసంస్థానాధీశులకు బ్రిటిషు హిందూదేశములో నుండరాదను. (2) ఇక కేంద్రీకృత సామాన్యాధికారులను విషయమై చూచిము. అది యెట్టిదో నడవరే, ఆ యేర్పాట్లందూ దేశము సామాన్యమునందలి తన ప్రాముఖ్యతనుకల తీగ, గోకస్థానమును గలిగియుండెను. కలిగియుండెనుయెడల అది బ్రిటిషువారికలను అధికారములవారికలను పరిపాలనాధిశులు; తనవారి శామికాధ్యక్షయనును గొల్పెను తోలకొట్టిగా మార్పొనగలచ్చును. ఇట్టి సర్వసాధనము

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Russia

Russian Peace Proposals. Their Basis Accepted.

LONDON, December 25.
AMSTERDAM:—Enemy delegations at Brest-Litovsk have unanimously agreed upon the basis of reply to the Russian peace proposals. The reply will be formulated to-morrow.

The Six Points of Maximalist Delegates.

LONDON, December 25.
PETROGRAD.—Maximalist Delegates presented six points at Brest-Litovsk Conference including:—No forcible acquisition of territory; restoration of political independence of peoples who have lost it during the war. Self-determination of national groups; No indemnities; private persons to be compensated for war losses from a special fund to which all belligerents shall contribute on proportional basis; same principles to be applied to Colonies as to parent countries; and the last clause prohibits economic boycotts, separate customs, agreements, and naval blockade not pursuing any direct military object.

Troops Sent Against Ukrainians.

Movement of Russian and Austrian Troops.

LONDON, December 25.
PETROGRAD.—Members of Ukrainian Revolutionary Staff have been released. Six thousand Red Guards from Petrograd and Moscow are being sent against Ukraine.

It is reported that Austrians and Germans are moving troops from the Russian northern and western fronts to south western and Rumanian fronts.

Caucasian Army Marching on Kaledin's Rear.

LONDON, December 25.
A telegram from Petrograd of yesterday's date says that a telegram of the Maximalist Press Bureau announces that the Caucasian army a hundred thousand strong, is marching on Kaledin's rear.

Great Britain

The King's Christmas Message. TO ARMY AND NAVY. The Nation Stands Faithful.

LONDON, December 25.
The King in a Christmas Day Message to the Navy and Army sends hearty good wishes for Christmas and New Year and says:—"I realize your hardships patiently and cheerfully borne and rejoice in the successes you have won so nobly. The Nation stands faithful to its pledges and resolute to fulfil them. God bless your efforts and give us victory."

Their Majesties' Message to the Sick and Wounded.

LONDON, December 25.
The King and Queen have sent the following message:—Our Christmas thoughts are with the sick and wounded sailors and soldiers. We know by personal experience the patience and cheerfulness with which their suffering is borne and wish all speedy restoration to health, restful christmaside and brighter days to come."

The Pope's Exultation. At the Capture of Jerusalem. Men must return to God.

LONDON, December 25.
ROME.—In a Christmas message to Vannutello the Pope expresses his regret that his efforts at reconciliation have been in vain but adds that nevertheless he will continue his mission of peace throughout the world despite all obstacles. The present calamity will never finish until men and society return to God. In these days we may go in the footsteps of Christ to Jerusalem. Human counsels and divine designs have advanced together, the former by subjugating countries, and the latter by granting the age long prayer of the fathers by giving back to Christianity the sacred places where the blood of the Redeemer was poured out. Jerusalem, sacred city and Blessed vision of Peace, lifts to God the hymn of exultation, gratitude and love. All must see that events just accomplished in Jerusalem have a special language which strengthens the invitation we address to the people to return to God because in Jerusalem were the blessed, not those who came in the name of arms, but in the name of God.

France

The Caillaux Affair. Order Signed to Hear Charges.

LONDON, December 25.
PARIS.—General Dubail has signed an order for the hearing of charges against M. M. Caillaux, Loustalot and Comby. M. Caillaux will be defended by M. Demange who defended Dreyfus. Comby is an Ex-Barrister. He is alleged to have accompanied M. Loustalot to Switzerland to see the Ex-Khedive and to have been present at the interviews between Loustalot and Cavallini, the Italian Ex-Member of Parliament, who is now under arrest in Rome.

Germany

Great German Preparations. Against France.

ALLAHABAD, December 25.
LONDON, December 24th.—The "Idea Nazionale" learns from a Swiss source that Germany is organising a great offensive in Alsace in which the Austrian army will participate. This will be launched probably in January or February certain before the arrival of the American Army. The correspondent adds that after striking a great blow in the west the enemy will again propose peace. The foregoing is merely one of the various forms in which the story of a contemplated German offensive in the west keeps reaching London. This particular version is not the most convincing since it involves a drive across the Vosges in mid winter against the line of forts between Verdun and Belfort. Throughout the present campaign the Vosges have been regarded as an unsuitable area for the employment of large forces. The French hold advantageous positions beyond the old frontier. If Germany really contemplates at an unfavourable season tackling the difficulties from which she shrank in all the pride of her unimpaired army of 1914 it is a remarkable tribute to the impregnability of the northern part of the Allies line. Other reports of a coming offensive are not open to quite the same criticism but the commentators here refuse to be alarmed. All regard any such action as a proof of German desperation and a resolve to make a speedy end of the war somehow. All are confident that the Allies can resist as they did at the Ypres and Verdun. Some decline to believe that serious business can be meant when there is so much talk beforehand.—("Pioneer Cable")

The Krupps Fire. Not Very Serious.

LONDON, December 25.
The "Handelsblad" states that the explosion at Krupps occurred in a building where there were a thousand workers. The wooden portion of the building was entirely burnt down, but there were no fatalities. Work in this section is entirely stopped.

Australia

Australian Referendum. Defeat of Concription Explained Away.

LONDON, December 25.
With regard to the Australian Referendum, Reuter is informed that all Anti-Conscription leaders have expressed strong win-the-war views. Prominent labour leaders are fighting at the front, and others have sons there including Mr. Tudor, the Anti-Conscription Leader. There is no question of war weariness or pacifism, but merely clash of opinion with regard to the numbers which can be spared from agriculture and other industries essential to winning the war. The Commonwealth is maintaining larger forces in the field than all other Dominions together, and her Navy is the only Dominion Navy within the Empire serving since the war broke out. She has paid all her own war expenses. All political parties are unanimous regarding the continuance of the war till victory and retention of German Pacific Colonies, and not slackening war efforts.

Defeat Due to Solid Vote of Labour Unions.

A telegram from Melbourne says: It is believed that the majority against conscription is largely due to the solid vote of the Labour Unions smarting under the recent strike defeat, and also to the strong campaign by Archbishop Mannix influencing Catholics, and also to the fact that industrial classes failed to appreciate the larger issues involved.

America

The Indian Sedition Trials in America. The Details.

LONDON, December 25.
The following details have been received regarding Indian Sedition trials in America. In the San Francisco Conspiracy case, the prosecution witnesses examined so far, have testified strongly against the accused, except one approver, who refused to give any evidence and was forthwith arraigned as an accused. He pleaded guilty, but subsequently withdrew his plea. His case is still under consideration. Germans Von Bruncken and Schroeder pleaded guilty, and the former observed, that the least said about the case the better for Germany, adding that every Nation at war, was bound to be involved in conspiracies. The examination of the prosecution witnesses continues.

The Conspiracy trial at Chicago has ended in the conviction of four accused, upon both counts, first of engaging in military enterprise against Great Britain, and secondly of conspiracy. Jacobsen, Wende and Boehm were sentenced on the first count to three years imprisonment and a fine of 3,000 dollars each, and on the second to two years imprisonment, and a fine of 2,000 dollars. The fourth accused H. L. Gupta was sentenced to 18 months imprisonment, and a fine of 100 dollars on each count the sentences of imprisonment will run concurrently.

Palestine Front

The Success of the Arabs against the Turks.

The Full Text of War Office Bulletin.

LONDON, December 25.
The following is the full text of the War Office's announcement regarding Arabs success near Tebuk.

TELEGRAMS.

Reports have been received that an Arab force under Sherif Feisal, son of that King of the Hedjaz, has destroyed a troop train, south of Tebuk on the Hedjaz Railway some 350 miles north of Medina. The whole Turkish detachment in train was killed or captured among the former being Selciman Pasha Rifada, Paramount Chief of the Bhille tribe, who foolishly throwing in his lot with the Turks was travelling in company with them. 300 rifles were captured and a large quantity of ammunition and also 24,000 pounds Turkish gold.

The Palestine Communique. New Positions Occupied.

LONDON, December 25.
The Official Communique from Palestine says:—Our troops on the extreme left with naval co-operation on Saturday continued to advance northward of Nahrelauja reaching the line Sheikhballutah-Eljeil four miles northward of the river. We occupied Fejja and Mulebbis southward of the river, and also Rantish Khelbeida and Khelbireh. Two and half tons of bombs were dropped on the retreating enemy causing many casualties, and also on the rolling stock and transport. Machine guns fired six thousand rounds on the enemy column at short range.

Terrible Conditions in Syria. Turkish Misdeeds.

ALLAHABAD, December 25.
Latest news from Syria shows that economic conditions are becoming terrible. Especially is this case in Lebanon against which the Turkish Government has a special grudge. Funds sent from America have for the most part been misappropriated by the Turkish authorities and where foodstuffs have been purchased a large part has been seized by them. So practically none of the relief has benefited the Lebanese. The Government is enrolling all men between ages of 13 and 50 years and those that are not fit for the front line are sent to dig trenches and do general work behind the lines. The Lebanese are exempted from serving. The object of this clemency is stated to be to exterminate them by starving since men taken for the army have to be fed by the Government so as to make sure this policy of extermination shall succeed. A cordon has been drawn round the mountain in order to prevent anyone leaving for the interior where of course there is more chance of obtaining food. People are dying wholesale. Bodies are met with all over the place and it is a wonder that epidemic has not broken out before now.—(Pioneer cable).

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Calcutta

Bengal Zemindars' Conference. The Cult of hate and of Revolution. Burdwan's Address.

CALCUTTA, December 25.
The first conference of the Zemindars of Bengal was held to-day, the Maharaja of Dinajpur presiding. There was a large attendance of Landholders of the province including the Nawab Bahadur of Murshidabad. The Maharaja of Burdwan as Chairman of the Reception Committee in the course of his speech referred to the utility of such conferences and the need of co-operation. Referring to the Reform scheme the Maharaja said whatever concessions India may get ere long they will not satisfy those who go on either preaching the cult of hate against the British or are out for a free revolution. It is therefore essential that we should organise a propaganda by which we can really gather around us all moderates and rational thinkers in the land. For by this alone can you give a convincing reply to that section of British democracy which understands so little of our real India and whose good intentions are at present at any rate a real danger to this country for encouragements from them have in many instances produced in us the art of oration without a commonsensate thought power. It has led many of us to ignore many of the good things in our own system and has been in no small measure responsible in awakening in the bosom of many an aspiration for Home Rule that would be of real assistance to us out of a nature foreign and alien and fraught with the danger that if not properly safeguarded it will lead to a general conflagration of all their combustible elements in the land with its inevitable consequences. It is therefore so essential and so vital that we the landed class, should realise the danger and should combine to combat against this and preach the gospel that our goal must be a slow but steady process of elevation through British Government, a Government which with all its shortcomings is the best we have ever had and has been a real God-send to India.

The Dinajpur Maharajah

The Maharaja of Dinajpur in the course of the presidential address said:—The first and foremost of our demands is adequate representation of Landholders in Councils, both Provincial and Imperial. Legislative Councils must be enlarged so that all interests may be represented in them. These Councils must have such powers as would enable them to be of real use to the country. The ultimate goal must be full Self-Government under the British Empire on Colonial lines. A substantial step towards the attainment of that goal is immediately necessary. At least half the number of members in the Executive Councils should be chosen representatives of the people, one of whom must be a chosen representative of landholders. He next urged the representation of Zemindars in District Boards, Municipalities, and other local bodies.

TELEGRAMS.

Alteration in Land-Laws Urged.

Resolutions were adopted urging alteration in land laws and the formation of a committee of landlords for that purpose, the establishment of a residential school for their children, constitution of Boards of Arbitration, enactment of Inalienable Estates Act. A resolution was also passed praying that in any scheme for responsible Government that may ultimately be decided upon the interests of landholding classes should be specially represented both on Imperial and Provincial Councils and that steps should be taken for a substantial representation of Zemindars in all Local Self-governing institutions.

The All-India Bhatia Community.

The Presidential Address.

LONDON, December 25.

The fourth session of the All-India Bhatia Conference met here yesterday and to-day under the Presidency of the Hon. Karsanj Moarji, of the Central Provinces. About three hundred people attended. The Presidential Address dealt chiefly with educational and social questions affecting the Bhatia Community. The President said that the education of boys and girls of their Community must be the first item in their programme of work. Bhatias should send their sons to Foreign Countries and afford facilities to their graduates and undergraduates for training in firms, mines and other industrial concerns. The problem of advancement in commerce, industries and manufactures was a matter which, if the community was competent to solve with success, the Bhatia Community was fit to do it.

The President condemned child marriage and advocated widow re-marriage. Resolutions were passed to-day in favour of tea voyage, widow re-marriage, female education, industrial education for Bhatia boys and condemning child marriage.

The 42nd Theosophical Convention.

CALCUTTA, December 25.

The Forty-second Convention of the Theosophical Society commenced its sittings this morning at the Calcutta University Institute. Mr. C. Jinarajadasa addressed the gathering on the problems of Religion and Philosophy. The conference will sit from day to-day till the 30th. Mrs. Besant, Mr. Justice T. Sudasiva Iyer, Mr. Jinarajadasa and Mr. G. S. Arundale will address the convention.

Mother of Mahomed Ali Arrives in Calcutta.

The Mother of Mohammad Ali and of Shokat Ali arrived here this morning and was given an enthusiastic reception by the Moslems and Hindus who were gathered in large numbers for the purpose. On arrival she was received by Mrs. Sarojini Naidu and members of the Muslim League and taken in procession to her residence. It is understood that she will attend the meeting of the All-India Muslim League.

CALCUTTA, December 25.

Special arrangements are being made to guard the Congress Pandit against fire.

Bombay

The Deccan Sabha's Address.

BOMBAY, December 25.

The deputation of the Deccan Sabha, Poona, which was headed by Mr. H. A. Wadia in their representation said that the joint Scheme of the Congress and League had the Sabha's entire support in all its main recommendations and proposals. These were formulated and adopted after long and mature consideration by accepted leaders of the two great communities that form the bulk of our population. They are in full harmony with British History and policy. They entitle a claim to political rights which are perfectly neutral and reasonable and legitimate. They are inspired by the ideal which is the inevitable result of British teaching, of British example, of contact with British institutions and of association with British people. They ask that wider opportunities should be given to the people of expressing their views on administrative matters. They seek to provide that the wants and wishes of the masses shall find expression through those acquainted with their inner lives and qualified to speak with authority on their behalf. They wish to enable all classes to take a more effective part in shaping the action of the Government. They aim to secure to the people a substantial measure of power through their chosen representatives in determining their future in those path of progress and prosperity which are particularly the people's concern. They claim for the people a higher and larger share in the privileges of position, and power which are the people's birthright and which could be withheld only so long and so far as people were unfit and incapable. They demand due recognition of the people's aspirations to a higher sphere of nationhood and of their right to a larger share in shaping the destinies of India as an integral part of the British Empire. At the same time they keep Great Britain's imperial privilege and position unassailed and unassailable by providing that the Legislative Councils shall have no control over measures for the defence of the country, over foreign relations and over relations of the British Government with the Native States of India.

The Third Largest Community in India.

The deputation of the Indian Christian Protestant Association which was headed by Rev. Canon Joshi in their address said that they were the third largest community in India. Their literacy was much higher than that of any other Indian community, that their higher education was comparatively high, that they had co-operated with western agency for the regeneration of the masses, that their loyalty was unswerving that in any contemplated readjustment the position and interests of their community should receive full recognition and that they should be given their place on Legislative Councils, Municipal Boards and other representative and administrative bodies.

The Deccan Ryots' Association.

The Deccan Ryots' Association, Kamgar Hitwardhak Sabha and Marathi speaking Hindu backward classes then jointly presented their address.

The Deccan Ryots' Association stated that India was full of Ulsters in many directions and the principle of communal electorate was the only solution of the problem.

The Kamgar Hitwardhak Sabha an institution for watching the interests of working classes in the city numbering 29,018 in their address said that the helpless working man without a voice in the administration of the country had to compete with the capitalist classes advanced and up to date in every direction. In these circumstances in considering any scheme of administrative reforms the claims of the voiceless working class population in the matter of representation should not be overlooked. It was high time that the same facilities were given to the labouring classes of this country so as to enable them to send representatives elected by themselves.

The Lingayats.

The Lingayat community of the Southern Division of the Presidency in their address asked for separate and special representation of their community and said that unless adequate provision was made for due representation of all various communities there was real danger of one advanced community swamping up other less advanced or backward communities, leading up to deep widespread discontent throughout the province.

The Poona Sarvejanika Sabha.

The deputation of the Poona Sarvejanika Sabha which was headed by Mr. S. M. Paranjpye in their address expressed entire approval of and loyal adherence to the Congress League reform scheme and submitted that popular discontent could not be allayed unless and until the demands in the Congress League Scheme were fully granted to the people. They added that in this the concluding year of the first century of British Rule after the subversion of the Maratha Government it would be unparalleled glory to the British statesmanship to rehabilitate people in self-government, though it would be, as it necessarily should be, under extremely altered and also improved conditions. The British will have completely vindicated their title as high priests and arch custodians of the sacred fire of political liberty if within a century they could allow their political tutelage of people in this province to so richly fructify as to establish in the land a system of self-government, participated in by the people on as wide a basis as possible. The Sabha also submitted a memorandum setting forth its views in respect of the present administration of India.

The Home Rule Leagues.

The joint deputation of the Home Rule Leagues which was headed by the Hon'ble Mr. M. A. Jinnah in their address said they were in general agreement with everything that had been said in the addresses presented by the Congress and the Muslim League, and their object was to emphasise public feeling in the Presidency. They were assured beyond doubt that the principles for which they stood and the scheme they had come to press commanded support not merely of the so called educated minority but of the vast bulk of the people of the Presidency.

After the address of each deputation was read the members comprising the deputation were introduced to H. E. the Viceroy and the Secretary of State.

Deputations to Mr. Montagu.

(Delayed in Transmission).

BOMBAY, December 25.

His Excellency the Viceroy and Secretary of State received addresses and representations from deputations of 11 public bodies at the Government House Darbar Hall to-day. The Earl of Donoughmore, Mr. Charles Roberts, the Hon'ble Mr. Bhupendranath Basu and Mr. William Duke were also present. The following are the bodies whose deputations were received:—(1) Non-official Members of the Bombay Legislative Council, (2) Anjuman-i-Islam, (3) Deccan Sabha, (4) Inamdars Association, (5) the Indian Christian Protestant Association, (6) Deccan Ryots' Association, (7) Kamgar Hitwardhak Sabha, (8) Marathi Speaking Hindu Backward Classes, (9) Lingayats of Southern Division, (10) Poona Sarvejanika Sabha and (11) Home Rule Leagues. The deputation of the Non-Official Members of the Legislative Council which has headed by the Hon'ble Mr. Goculdas K. Parekh declared their general agreement with the Congress League Reform Scheme pointed out that they were seriously labouring under the disadvantage of not knowing what has been urged by the authorities in connection with the Joint Scheme and asked that they should have the opportunity of knowing what has been hitherto urged or might hereafter be urged against the scheme and further submitting their views thereon. Taking the Joint Scheme as the basis they went on to submit their views with particular reference to the Presidency and as to how the Bombay Legislative Council should be constituted. They fix total at 125 of which ex-officio and nominated members should not exceed one-fifth. Out of the remaining 100, 54, to be elected on territorial electorates, 32 to be allotted to Mahomedans and the remaining 14 to be distributed among the special electorates such as the University, Chamber of Commerce, Europeans, Non-Officials Millowners Association, depressed classes etc.

The Anjuman-i-Islam.

The Anjuman-i-Islam deputation which was headed by Mr. Kazi Kabiruddin, Bar-at-Law, in their address expressed the opinion that the proper Government of this country could only be secured by adequate representation of Muslim community on various bodies which constituted the Government of India. They adhered to the Congress League Reform scheme with certain modifications of which the following are the important:—(a) In the Provincial Council out of the total strength of 125 they claimed at least 40 seats for Muslims. They should not be debarred from contesting seats other than those of Muslim electorates. (b) In the Imperial council also they should have 30 per cent of seats and should not be debarred from contesting seats other than those of Muslim electorates. (c) In the Executive Council Mahomedans should have one-half of the seats allotted

to Indians and if there was only one seat the appointment to be alternate. (d) Half the number of seats allotted to Indians in the Secretary of State's Council should be given to Mahomedans. (e) One at least of the permanent Under Secretary to the Secretary of State should be a Muslim unless there are only two Under Secretaries in which case the Indian Secretary should be alternatively Muslim. (f) The President of Legislative Council whether Imperial or Provincial should be alternatively a Muslim and a Hindu.

Mr. Jinnah Interviewed.

BOMBAY, December 25.

No deputations were received by His Excellency the Viceroy and the Secretary of State to-day it being Xmas day and the only interview granted was to the Hon'ble Mr. Jinnah.

In the evening the Viceregal party motored to Vihar Lake, one of the lakes from which Bombay receives its water supply and which is some miles away from the city.

BRIEF TELEGRAMS.

The 27th annual exhibition of the Bombay Art Society will open in the Bombay Town Hall on the 13th March, 1918.

Sir James Meston is expected in Allahabad on the 5th January and will proceed to Delhi on or about the 20th January. His Honour will relinquish office about the 15th February.

The appointment of the President of the Karachi Municipality has hitherto been made by the Commissioner in Sind and a condition had been imposed that the gentleman to be appointed should secure two-thirds of the votes of the Corporation. The Commissioner has now directed that this condition shall in future be waived and that the Karachi Municipality shall elect its own President without restriction.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

Marshal Haig's Christmas Order.

LONDON, December 25.

Marshal Haig in the special order to the Armies in France says:—"Our victories and successes have been very considerable and might well have led to early and complete victory but for the Russian collapse. It behoves us to harden our hearts and steel ourselves to further effort. I have every confidence that the same courage and determination as in the past will be forthcoming to meet further demands for the safety of our hearths and homes in the coming year."

The French communique says:—Two German Aeroplanes were brought down. Enemy aeroplanes bombed Dunkirk on the evening of the 22nd. There were several victims.

French Communique.

LONDON, December 25.

The Italian communique says:—On the Asiago Plateau the battle continued fiercely and sanguinarily all day. Our counter-attacks succeeded in arresting the enemy. We recovered batteries and machineguns abandoned in the previous fighting. Our fire destroyed an enemy column advancing from Bertigo. We recovered and held for some time the summit of mount Valbella. We also ascended slopes of Celdelozzo and engaged the enemy under the summit in a heavy hand-to-hand fight, in which we took prisoners.

LONDON, December 25.

The Communique from Sir Douglas Haig dated 24th says: We drove off raiders southeast of Ypres. There was hostile artillery work at Epehy and southward of Poelcapelle. There was vigorous bombing and air fighting in spite of haze. Enemy artillery and machines were active. We brought down five in air fighting and two others by gunfire. One of the latter was a large twin-engine machine, with three occupants who were taken prisoners. Our night fliers bombed several aerodromes with good effect. One of our squadrons in daylight dropped a ton of bombs on Mannheim. Bursts were observed at the main station works and fires in town. Enemy scouts repeatedly but unsuccessfully attacked our machines. Heavy anti-aircraft fire forced down one of our machines, but others returned.

The Communique from Marshal Haig dated 25th says: We took a few prisoners in patrol encounters southward of Cambrai. There was mutual cannonading westward of Labassee and eastward of Ypres.

LONDON, December 25.

The British communique from Italy says:—Since a portion of the Italian front was taken over, active patrol and counter-battery work has been carried out and our airmen have given a good account of themselves. The cold is severe.

LONDON, December 25.

PETROGRAD:—Trotzky has instructed the Commander of the Russian troops at Harbin to request the withdrawal of foreign troops.

The Complete Figures.

LONDON, December 25.

MELBOURNE.—The referendum figures are now 9,93,000 against and 820,000 for Conscription.

LONDON, December 25.

Telegrams from Peking state that, owing to the arrival of Chinese troops, order has been restored at Harbin.

ఉత్తరసర్కార్ల అగ్ని కుల క్షత్రియ మహాజనసభ.

ఈ నెల 16 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము కాకి నాడటవుక్ హాలులో పినసోమ గోవిందరాజుగారి ఆధిపత్యముక్రింద ఉత్తరసర్కార్లలోని 500 మంది అగ్ని కుల క్షత్రియ మహాజనులతో సభ జరిగెను. గంటాము విశాఖపట్టణము కృష్ణా జిల్లాల ప్రతినిధులు దయచేసిరి. ఈసభకు హాజరయి కొచ్చర్ల కోట రామచంద్ర ప్రేమకటకపూర్ణాచార్య బహదూరు బి. యె. జమీన్ దారుగారు, దుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావు బి. యె. గారు, లక్ష్మీరాజు సుబ్బారావు బి. యె. బి. యల్ గారు, వుండవెల్లి నాగభూషణం బి. యె. గారు, ఆదవికొలను కేశవ రావుగారు, సారంగురెడ్డిపంతులుగారు, పేకేహుసేన్ సాహెబుబహదూర్ అశిష్టంట్ల రిక్తూటింగు ఆఫీసుగారు మొదలగు వారనేకులు దయచేసిరి. బందరు వాస్తవ్యులు వెలింగి వేంకట రంగయ్యగారు, టి. శ్రీనివాసన్ బాకపూరుగారు సభకు రాబాలకుందుకు కారణముల చెబుచు సభోద్దేశము లతో తమ పూర్వాంగీకారమును తెలియపరచిరి. ఈ క్రింది తీర్మానము లేక గ్రీవముగ నామోదింపఁ బడినవి:—

తీర్మానములు.

(1) ఈ హిందూజాత ప్రజలకు రాజకీయ విషయములయందు వెట్టి స్వాతంత్ర్యముల నీయదగునో స్వయముగ గమనింతుట కిదట కిందేయొ స్టేటు క్రెకటరీవారిని పంపించినందుకు పార్లమెంటువారికి కృతజ్ఞతను తెలుపుచు, ఇప్పుడు చెన్నపట్టణమునకు దయచేసియున్న స్టేటు క్రెకటరీ వారకు హాజరయి మాంటాగుగారి కి సభవారు మహాపూర్వకముగ స్వాగత మొసగుచున్నారు. — ఆగ్రాసనాధిపతిగాజే నుపపాదించబడి, ఏకగ్రీవముగా నంగీకరింపబడినది.

(2) ఈ రాజధానిలో ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యము నంగీకరించుచు, కాంగ్రెసు మాన్సింగ్ లీగులవారు తీర్మానించిన రీతిని, ఈదేశ రాజ్యాంగవిషయమున కావలసిన మార్పులను గావించి, ఈ సంఘమువారికి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నీయవలెనని, సభవారు గవర్నరు మెంటువారికి కోరుచున్నారు. — ఉప పాదకులు, కొన్నాడ నరసింహముగారు, ఆమోదకులు, కర్ర సత్తిరాజుగారు.

(3) ఈదేశములో నాకానిర్యాణగమనముల నేర్పుటకు దొరతనమువారు చేసినాలోపు ఏర్పాటులలో అగ్ని కులక్షత్రియలకు ప్రాముఖ్యమునిచ్చి, అంగ్లేశభావలో ఆచుపడి యున్న నావికాకాశ్రమములను తెలుగుభావలో భాషాంతరికరింపజేయించి అట్టిగ్రంథములను, ఈసంఘము ప్రజలకు పాఠశాలలలో నేర్పించుటకు, ఈసభవారు దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు. — ఉపపాదకులు; పొన్నమండల లక్ష్మణ స్వామిగారు, ఆమోదకులు; కొన్నాడ నాసింహముగారు, కాటాడ శ్రీరాములుగారు.

(4) గవర్నరు మెంటువారు, లోకల్ ఫండు బోర్డువారు, మునిసిపల్ కమిషనరీ వారును, ఈగర్జనువారికి ప్రత్యేకపాఠశాలలు స్థాపించి ప్రాథమికవిద్య ఈవర్గములో 6 మొదలు 12 సంవత్సరములవరకు కంపల్ నరీచేయును ప్రభుత్వము వారిని కోరుటకు, ఈసంఘమువారు తీరుమానము చేయుచున్నారు. — ఉపపాదకులు; నాగేడి సుబ్బారాయుడుగారు, ఆమోదకులు; పొన్నమండల లక్ష్మణ స్వామిగారు.

(5) సమస్తతీర్త ప్రాంతములందు రిజర్వుఫారెస్టుల నంటియిచ్చు గ్రామములందు కాపురమున్నవారికి స్వంత ప్రభుత్వములను మేరకొని, మేరతెచ్చుకొనుటకును వారిస్వంత ఉపయోగమునకు కావలసిన కంటచెట్లను తెచ్చుకొనుటకును ఫారెస్టు నిర్బంధములను చాలావరకు తగ్గించివేయుటకు తుత్తరువు ఇప్పించుటకు సభవారు దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు. ఉపపాదకులు, పొన్నాడ వేరయ్యగారు, ఆమోదకులు, నాగేడి సుబ్బారాయుడుగారు.

(6) ఆంగ్లము పురోభివృద్ధికి ప్రత్యేక ఆంగ్లరాష్ట్ర మానశక్తకమయినందున ఇంతవరకు ప్రతిపంక్షన మాంగ్లముల కోరుచున్న రీతిని, ప్రత్యేక ఆంగ్లరాష్ట్ర మేర్పాటుచుటకు గౌరవమువారు శీఘ్రముగ అంగీకరింపవలెనని కోరుటకు ఈ సభ వారు తీర్మానించుచున్నారు. ఉపపాదకులు; కర్ర సత్తిరాజు గారు, ఆమోదకులు; పొన్నాడ వేరయ్యగారు.

(7) విరోపాచార్య సంగ్రామము శిశుముగ సమాప్తమై మిక్కిమండలికి పరిమివోటును సంపూర్ణవిజయము కలుగవలెనని, ఈసభవారు మహాపూర్వకముగ సర్వేశ్వరుని పూర్ణించుచున్నారు.

ప్రజాభిప్రాయములు

జాతీయ వస్తుధారణము

ఆయాభి. ఇదివరలో, విశాఖము రాజావారి కళాశాలయందు ప్రెస్సిఫర్ వి. రామకృష్ణారావుపంతులు యం. ఎ. యల్. టి గారిని కళాశాలా విద్యార్థుల నుగు మేము మామ నేవ నల్ ద్రమ్మును గ్రాంటుచేయవలసినదిగాగో దరఖాస్తు వెట్టు కొంటిమి; ఆయ్యది గత సోమవారములోజన సభలయ్యెను. ఇప్పుడు చాలమంది వారు ఏర్పరచిన రుస్తులనే ధరించుచున్నారు.

మందలపర్తి సూర్యప్రకాశరావు.

II

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్తు.

ఆయాభి. ఈ పరిషత్తు బహుమతి పరీక్ష జూలై నెల కడపటి వారమున జరిగినది. నేటివరకు ఫలితములు బయలు పడలేదు. దాదాపు 6 నెలలు అయినది. వై సంవత్సరపు పరీక్షకు చదువువారికి ఫలితము లింత ఆలస్యముగ ప్రచురించినచో పరించుట కవకాశముండదు. పోటీ పరీక్షకుపోయినవారిలో నెండుతో తేరడుగదా. వారు తిరిగి పోటీచేయుటకు ఇంత యాలస్యముగా ప్రచురించుటచే అవకాశముండుట ఆరుదు. పోయినపరీక్షకుపోయిన వారెందతో వైపరీక్షకు చదువునమా వద్దాయని సందిగ్ధభావముతో కలరిపగుచున్నారు.

పాటూరు సుబ్బరామయ్య.

III

కనగాల వార్తలు.

ఆయాభి. ఈగ్రామము శేషలై తాలూకాలో బాపట్ల బందరు మెయిన్ కోడ్డుమీద కలదు. ఇక్కడ ట్రావెలర్సు బంగళా యాన ధర్మసత్రమును కలవు. బ్రాంచి పోస్టాఫీసు కలదు. బోర్డు చాలికాపాఠశాల కలదు. ఆ పాఠశాలలో ప్రస్తుతము 30 మంది బాలికలు విద్యనభ్యసించుచున్నారు. గ్రామజన సంఖ్య 2162 గ్రామమునకు 6 రికారు పాఠశాలకలవు, క్రింది రికారులకును దీని మట్టుపట్ల గూడవల్లి పెద్దవరము మొదలగు కొన్ని గ్రామములకును ఈ కనగాల పెద్దగ్రామ మయి యున్నది. ఇట్టి ఈగ్రామమునకు వై నుదహరించిన గ్రామములకు బాలరవిద్య కర వేర్పడినది. తాలూకాబోర్డువారు ఎంతెంత చిన్నపల్లెలకో పాఠశాలల నేర్పించి. మా గ్రామములోనూడ కొక ఎలిమెంటరీ పాఠశాల నేర్పరచురని తెనాతి తాలూకాబోర్డువారిని మిక్కిలి స్రాధించుచున్నాము.

కోటంరాజు కృష్ణరావు.

ఏలూరుతాలూకా పంచమహాజన సభ:— ఏలూరు తాలూకా పంచమ మహాజనసభ గుండుగొలనునందు జరుగు నట్లు ఆంగ్లప్రతికయందు చాచితిమి. అనంతరము ఆహ్వాన సందు మేప్పడినదియు అందలి సభ్యులు ఏయూరినారయి వనియు మాకు తెలియలేదు. కాని, చింతాశేషయ్యగారిని ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడవదనికి నియోజించియు తెలిసినది. ఇక అధ్యక్షుని విషయము. అధ్యక్షుని హైదరాబాదునుండియో నుదరానునుండియో నియమింపబడుచున్నాము. ఇందువలన ప్రయోజనము గనబడదు. ఏలయనగా, వారు విద్యావంతులగుటచే వారికి తమస్థితికప్పు ప్రస్తుతము పల్లెలయందున్న పంచమ సోదరు తెల్లున్నారు? వారిలో గావించవలసినసంస్కరణము తెలిసి మొదలగు విషయములు వారికి తెలియవు. కనుక, మనసంగతులు బాగుగాతెలిసి మనలో కలసిమెలసి పల్లెల యందు వాసులుచేయు మనపంచమసోదరు నెన్నుకొనిన బాగుగా నుండును. ఈపదవికి అర్హులయినవారు మన తాలూకాలో లేకపోలేదు. నాటిపురు పంచమపాఠశాలలోపాధ్యా యును రాకారపు సుబ్బారాయుడుగారిని ఈపదవికి తప్పక నియోగించువు. సభాప్రయత్నముల బాల్గొను సోదరు లీవిషయము యోజంప్రార్థితులు. అని నుద్దు పిచ్చయ్య మొదలగు వివిధ గ్రామములవారు ఆర్జునచేరి మాకు వ్రాసిరి.

మాంటేగుమంత్రి ఆంధ్రనందేశము

ఒక కత్తు మెక్కంగలిగితిమి. కార్తైకదీప్తి పరతం త్రుల నిరంతర పరిశ్రమవలన పంచవర్ష ప్రాయ యగు నాంధ్రో ద్యమబాల మాంటేగుమంత్రి మహాశయునిమ్రోల నక్షరాభ్యాస మొనరుపంగలిగెను. విరోధులు పన్ను తుల్యతములనెల్ల నతిశేల వముగ నిధికోహింపంగలిగితిమి. పంచవర్ష ప్రాయయగు నాంధ్ర బాలయొక్క “బాలబిభీషికలు” మాంటేగుమంత్రి చెవికి ప్రచుదం బిడగలవు. దేశీయమహాసభాంగణముగ, దేశీయవాసు కుల కర్ణపుటంబుల కి “బాలబిభీషికలే” యింపు నింపంగలవు. ఈ “బాలబిభీషికా” ప్రబోధితమే భరతఖండమునం దెల్ల కడ భాషానుశురాష్ట్రప్రళంస నుద్దిపితము గావించినది. ఈ బాల కీబిభీషికల నేర్పుకొరకే నాగేశ్వరరావుగారివంటి వాగీ శులు, వేంకటప్పయ్యగారివంటి స్వాధ్యాయులు, పట్టాభీషితా రామయ్యగారివంటి కార్యశూరులు, అపారపరిశ్రమ మొనరించి నది. ఇక సవతితల్లి యవ్యాజకగణ యతాశుము. చెన్నరాష్ట్ర సంగమమున నాంధ్రులకుం గల పలుకుబడి ఈతరుణమున ను స్యక్తమైనది. ఒక స్వతంత్ర నాధారపడి యుండవలసిన తమ ణము తటస్థించినది. ఆంగ్లదైవికపత్రిక లేనికొఱచే నున్నట్లు మైనది. కాంగ్రెసు సభాంగణమున మన విద్యమమున కక్షు పడువారు వెక్కొండు గల రని తెలిసికొంటిమి. మన ధీరత నే, న్యాయమత మగు నుద్యమప్రాబల్యముచే, పట్టుదలచే కాంగ్రెసునం దాంధ్రరాష్ట్రతీర్మాన మామోదిత మగుటలు నేసి, ప్రత్యేకాంధ్రదేశీయ మహాసంఘమును స్థాపించి, ప్రత్యే కపు టాంధ్రసభకును, తత్సంఘమునకును సమ్మేళన మొనర్చి ఆంగ్ల దైవికపత్రికను స్థాపించి, సమస్తల నానారాష్ట్రీయులకుం బనిపి, మాంటేగు సంస్కరణములు మచ్చులోపల భాషాప్ర యుక్తరాష్ట్రప్రళంస దేశమునం దెల్ల జాటవలయును. పట్టా భీషితారామయ్యగారివంటి ప్రతిభాశాలు లీ దినపత్రికా స్థాప నోద్యమమునకై పూనినగాని వెరవేరవేరదు. నాగేశ్వరరావు గారి యనుభవ మీ విషయమున నెక్కుడు సాహాయ్య మొసంగగలదు.

ఇక నీ యాంధ్ర సభా సందేశ నిరాకరణకాలమున నాంధ్రపత్రిక యొనర్చిన మహాపకారము తద్దేశీయు లెప్పు డును మఱవఁజాలరు. ఆంగ్లముల రాయబారపు నిరాకరణముం గూర్చి తమ యనుతాపముండెనునని యాంగ్లదినపత్రికల నాంధ్ర ప్రపంచమున కెఱుకపఱచుచు, జప్తిముత్త వివాద విదళక మప్రతిమాన ప్రతిభతో నెఱపుచు, తన్ను రాదరణచే నుత్సాహవశకుల, నాంధ్రుల బెగడొందకును కార్యదక్షులుగండు. మించినది లేదనెడు నాక్య సంతానముచే నూరడించుచు, ఆంధ్రుల రాయబారమును, చివరకు మాంటేగు మంత్రికరునకు నివేదింపఁజేసిన యాంధ్ర పత్రిక ప్రతిభ నేడు గదా యాంధ్రులు సంపూర్ణముగ నెఱుంగ గలిగినది! జయ. ఆంధ్రమాతా! నీ జన్మము భగ్యము. రాయలకాలమున గోవిందయిన నీ నిం తర కీర్తిని నేడు గదా కాంచగలిగితివి. ఆంధ్రులారా! కార్తైక దీప్తిలుగండు. స్వతంత్రినముక్కు. రాష్ట్రప్రళంస దేశ మునకుం జాటును. — సంగము జానీరాయయ్య, వెల్లూరు.

దత్తాత్రేయ జయంతి, బాపట్ల:—శంకర విద్యాలయ సంఘమువారు దత్తాత్రేయజయంతి ఈ నెల 24వ తేదీ మొదలు 28వ తేదీవరకు అయిదురోజులు బాపట్లలోని శంకర విద్యాలయమందు జరుపుదును. దానిద్వయమున తమబాహు యోజనము చేసికొనేవని నీవ్రాహ్మణులు ఈ జయంతి నిమిషములో ఉపనయనము గాని బాలరమ లీసికొనినవచ్చి శంకర విద్యాలయసంఘమువారి ఖర్చుపూర్వ ఉపనయనము చేసికొనవచ్చును. — ప్రాతూరి వేంకటకవిరామయ్య, కార్యకర్త.

ఆంధ్రవీర కంఠీరవ అభినవ భీమసేన బిరుదాంకిత ప్రావేశరు రామమూర్తిగారి కార్యక్రమము.

Table with 5 columns: Location, Date, Time, and other details. Rows include locations like 'బరహంపూరు' and dates like '25.12.17 to 28.12.17'.

